

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

Význam malého a středního podnikání v podmínkách České republiky a Finska

Diplomová práce

Studijní program: N6208 – Ekonomika a management

Studijní obor: 6208T085 – Podniková ekonomika

Autor práce: **Bc. Petra Čubová**

Vedoucí práce: PhDr. Ing. Lenka Sojková, Ph.D.

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Petra Čubová**
Osobní číslo: **E15000455**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika**
Název tématu: **Význam malého a středního podnikání v podmínkách České republiky a Finska**
Zadávací katedra: **Katedra ekonomie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Formulace cílů práce a stanovení výzkumných předpokladů
2. Konkurenční prostředí a přístup k MSP v ČR a ve Finsku
3. Vliv MSP na vybrané ekonomické ukazatele v ČR a ve Finsku
4. Komparace zjištěných údajů, vliv členství v EU na MSP
5. Závěr a návrh doporučení pro zefektivnění MSP

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **65 normostran**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

HALME, Kimmo. Finland as a Knowledge Economy 2.0: Lessons on Policies and Governance. Washington: The World Bank, 2014. ISBN 978-1-4648-0195-2.

KARAMI, Azhdar. Strategy Formulation in Entrepreneurial Firms. England: Ashgate, 2007. ISBN 978-0-7546-8469-5.

MALACH, Antonín. Jak podnikat po vstupu do EU. Praha: GRADA Publishing, 2005. ISBN 80-247-0906-6.

MULAČOVÁ, Věra a Petr MULAČ. Obchodní podnikání ve 21. století. Praha: GRADA Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4780-4.

ČESKO. Zákon o obchodních korporacích: zákon č. 90/2012 Sb. ze dne 25. ledna 2012. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014. ISBN 978-80-87974-00-1.

Elektronická databáze článků ProQuest (knihovna.tul.cz).

Vedoucí diplomové práce: **PhDr. Ing. Lenka Sojková, Ph.D.**

Katedra ekonomie

Konzultant diplomové práce: **Ing. Miroslava Lungová, Ph.D.**

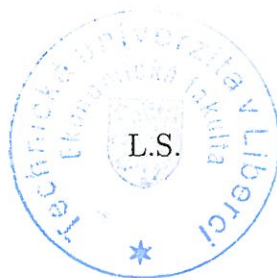
Katedra ekonomie

Datum zadání diplomové práce: **31. října 2016**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. května 2018**

prof. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.
děkan

prof. Ing. Jiří Kraft, CSc.
vedoucí katedry

V Liberci dne 31. října 2016

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum: 20. 12. 2014

Podpis:

Anotace

Diplomová práce se zabývá problematikou malého a středního podnikání, jeho významem a podporou. Na začátku práce jsou představeny teoretické předpoklady k dosažení cíle. Cílem je komparace podnikatelského prostředí v České republice a Finsku se zaměřením na možný rozvoj dané oblasti právě v České republice. Z tohoto důvodu jsou zkoumány faktory jako struktura trhu jednotlivých států, zapojení státu do malého a středního podnikání včetně daňového zatížení a programů na podporu podnikání, a dále základní ekonomické ukazatele jednotlivých států jako zaměstnanost a hrubý domácí produkt.

Klíčová slova

Malé a střední podniky, Česká republika, Finsko, podpora, podnikatelské prostředí, nezaměstnanost, hrubý domácí produkt, daňová kvóta.

Annotation

The Significance of Small and Medium Enterprises in the Czech Republic and Finland

This thesis deals with small and medium-sized enterprises, its importance and support. Theoretical assumptions for achieving a goal are presented at the beginning of the work. The aim is to compare the business environment in the Czech Republic and Finland with a focus on the possible development of the area in the Czech Republic. For this reason, there are examined many factors such as the structure of the national market, the involvement of the state in small and medium-sized enterprises, including tax burdens and business support programs, or fundamental economic indicators such as national employment and gross domestic product.

Key words

Small and medium enterprises, Czech Republic, Finland, support, business environment, unemployment, gross domestic product, tax quota.

Obsah

Anotace.....	6
Seznam ilustrací.....	10
Seznam tabulek.....	11
Seznam použitých zkratk, značek a symbolů	12
Úvod	14
1 Malé a střední podnikání	16
1.1 Definice MSP a pojmu podnikatel	16
1.1.1 Kategorizace podniků	17
1.2 Význam malých a středních podniků	18
1.2.1 Ekonomické přínosy	18
1.2.2 Sociální přínosy	21
1.3 Výhody a nevýhody malých a středních podniků	21
1.3.1 Výhody malých a středních podniků	22
1.3.2 Nevýhody malých a středních podniků	22
1.4 Omezení malých a středních podniků	23
2 Konkurenční prostředí a přístup k MSP v podmínkách České republiky	24
2.1 Druhy společností.....	26
2.1.1 Založení s.r.o.....	27
2.2 Stát a jeho podpora MSP	29
2.2.1 Vládní instituce	30
2.2.2 Podnikatelské inkubátory a vědeckotechnické parky	32
2.2.3 Nevládní instituce	33
2.2.4 Daňové a jiné zatížení	34
2.2.5 Akční plán na podporu MSP v letech 2014-2020	40

2.2.6	Programy na podporu podnikání.....	41
3	Konkurenční prostředí a přístup k MSP v podmínkách Finska.....	46
3.1	Druhy společností.....	48
3.1.1	Založení s.r.o.....	49
3.2	Stát a jeho podpora MSP.....	51
3.2.1	Důležité portály pro podnikatele.....	51
3.2.2	Daňové a jiné zatížení.....	53
3.2.3	Akční plán pro budoucnost.....	58
3.2.4	Programy na podporu podnikání.....	59
4	Vliv MSP na vybrané ekonomické ukazatele.....	64
4.1	Nezaměstnanost.....	64
4.1.1	Česká republika.....	64
4.1.2	Finsko.....	66
4.2	Hrubý domácí produkt.....	67
4.2.1	Česká republika.....	67
4.2.2	Finsko.....	69
5	Komparace zjištěných údajů.....	71
5.1	Struktura trhu.....	71
5.2	Stát a jeho role.....	73
5.2.1	Administrativní náročnost při založení s.r.o.....	73
5.2.2	Daňové zatížení.....	76
5.2.3	Akční plán pro budoucnost.....	79
5.2.4	Programy na podporu podnikání.....	79
5.3	Vliv MSP na vybrané ekonomické ukazatele.....	81
5.3.1	Nezaměstnanost.....	81
5.3.2	Hrubý domácí produkt.....	82

6	Doporučení pro zefektivnění MSP v České republice.....	83
	Závěr.....	86
	Seznam použité literatury	88
	Přílohy	97

Seznam ilustrací

Obrázek 1: Struktura podniků v Evropské unii v roce 2015 dle velikosti podniku.....	18
Obrázek 2: Struktura zaměstnavatelů v Evropské unii v roce 2015 dle velikosti podniku .	19
Obrázek 3: Podíl podniků na HDP v Evropské unii v roce 2014 dle velikosti podniků	19
Obrázek 4: Počet MSP potřebných na vytvoření milionu EUR HDP v jednotlivých státech v roce 2014.....	20
Obrázek 5: Struktura podniků v ČR v letech 2010-2015	25
Obrázek 6: Struktura podniků v ČR dle odvětví v roce 2015	26
Obrázek 7: Struktura podniků ve Finsku v letech 2010-2015	47
Obrázek 8: Struktura podniků ve Finsku dle odvětví v roce 2015	48
Obrázek 9: Vývoj nezaměstnanosti v České republice [%]	65
Obrázek 10: Počet zaměstnanců v ČR v letech 2010-2015.....	65
Obrázek 11: Vývoj nezaměstnanosti ve Finsku [%]	66
Obrázek 12: Počet zaměstnanců ve Finsku v letech 2010-2015	67
Obrázek 13: Vývoj HDP na obyvatele v PPS v ČR v letech 2010-2015	68
Obrázek 14: Vývoj podílu českých podniků na HDP v letech 2010-2015.....	68
Obrázek 15: Vývoj HDP na obyvatele v PPS ve Finsku v letech 2010-2015	69
Obrázek 16: Vývoj podílu finských podniků na HDP v letech 2010-2015.....	70
Obrázek 17: Struktura trhu dle země a velikosti podniků v letech 2010-2015	71
Obrázek 18: Struktura trhu dle země a odvětví v roce 2015	72
Obrázek 19: MSP jako zaměstnavatel ve vybraných zemích v roce 2015	81
Obrázek 20: HDP vybraných států v roce 2015	82

Seznam tabulek

Tabulka 1: Kategorizační hranice rozdělení MSP	17
Tabulka 2: Vývoj počtu obyvatel České republiky	24
Tabulka 3: Právní formy podnikání v České republice	27
Tabulka 4: Slevy na dani FO v ČR.....	36
Tabulka 5: Sazby pojistného na ZP a SP u zaměstnanců v ČR.....	38
Tabulka 6: Minimální měsíční zálohy OSVČ v ČR.....	39
Tabulka 7: Vývoj počtu obyvatel Finska.....	46
Tabulka 8: Právní formy podnikání ve Finsku	49
Tabulka 9: Sazby daně z výdělku pro finské rezidenty v roce 2017	54
Tabulka 10: Sazby daně z výdělku pro finské rezidenty v roce 2016	54
Tabulka 11: Komparace náležitostí smlouvy zakládající s.r.o. v České republice a ve Finsku.....	74
Tabulka 12: Komparace vzniku s.r.o. v České republice a ve Finsku.....	75
Tabulka 13: Komparace daně z příjmu fyzických osob	77

Seznam použitých zkratk, značek a symbolů

API	Agentura pro podnikání a inovace
BIC	European Business and Innovation Centre Network
BIS	Finnish Business Information System
ČEB	Česká exportní banka, a.s.
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.
CRM	Centrální registrační místo
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
DPH	Daň z přidané hodnoty
EET	Elektronická evidence tržeb
EGAP	Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.
EHP	Evropský hospodářský prostor
ELY	Finské středisko pro hospodářský rozvoj, dopravu a životní prostředí
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
GEM	Global Entrepreneurship Monitor
HDP	Hrubý domácí produkt
HP	Hewlett-Packard
ICC	International Chamber of Commerce
JRF	Jednotný registrační formulář
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MSP	Malé a střední podniky; malé a střední podnikání
NARP	Národní asociace pro rozvoj podnikání
NEFCO	Nordic Finance Corporation
NOZ	Nový občanský zákoník
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP PIK	Operační program podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OR	Obchodní rejstřík
OSN	Organizace spojených národů
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná

PO	Právnícká osoba
PPS	Partia kupní síly
TyEL	Finské penzijní připojištění pro zaměstnance
VTP	Vědeckotechnické parky
WTO	Světová obchodní organizace
YEL	Finské penzijní připojištění osob samostatně výdělečně činných

Úvod

Malé a střední podniky lze označit za páteř celé ekonomiky. Jejich význam a následná podpora je tak nesmírně důležitá z mnoha aspektů. Diplomová práce se zabývá zkoumáním právě malého a středního podnikání v rámci podmínek České republiky ve srovnání s podmínkami Finska. Cílem celé práce je komparace podnikatelského prostředí zmíněných států se zaměřením na možný rozvoj malých a středních podniků v České republice. Finsko patří dlouhodobě k velmi rozvinutým ekonomikám a zdejší přístup k malým a středním podnikům je pro mnohé státy velkou inspirací.

Diplomová práce je rozdělena do několika hlavních oblastí, avšak z hlediska malých a středních podniků jako celku, nikoli z pohledu konkrétního podniku. Z tohoto důvodu jsou na základě prozkoumání jednotlivých oblastí stanovena výsledná doporučení převážně pro vysoké činitele a orgány zajišťující podporu malých a středních podniků. Pro účely diplomové práce jsou používána převážně data poskytovaná Evropskou unií, která jsou v době psaní práce aktualizovaná k roku 2015. Zároveň jsou v práci užívány jednotky EUR, pro která je pro ilustrativní účely užíván fixní kurz 26 Kč/1 EUR.

Úvodní část je zaměřena na teoretický výklad malých a středních podniků včetně definovaného vymezení Evropskou unií a českou definicí uvedené v zákonu. Dále je zde popsán obecný význam malých a středních podniků v ekonomické a sociální rovině včetně výhod, nevýhod a omezení.

Meritem druhé a třetí části diplomové práce je prozkoumání oblasti malého a středního podnikání v podmínkách v České republice a ve Finsku z mnoha úhlů pohledu. Nejprve je rozebrána struktura trhu dle počtu jednotlivých typů podniku a dle odvětví a následně je řešena problematika z pohledu možných právních forem podnikání včetně založení společnosti s ručením omezeným, jelikož se v České republice jedná o nejčastěji používanou podnikatelskou formu. Další částí kapitoly je zaměření se na roli státu a jeho poskytované podpory malým a středním podnikům. Ve stručné formě jsou popsány nejdůležitější instituce, eventuálně webové portály pro podnikatele, je proveden rozbor daňového zatížení a pozornost je věnována rovněž akčnímu plánu pro budoucnost. Kapitola je zakončena popisem vládních a nadnárodních programů na podporu podnikání, jež jsou základem pro závěrečná doporučení. Veškeré informace jsou zpracovány nejprve z pohledu České republiky a následně z pohledu Finska.

Předposlední pátá kapitola zkoumá detailněji význam malého a středního podnikání a jeho ekonomický význam. Pro účely této kapitoly jsou studovány ukazatele registrované míry nezaměstnanosti a hrubého domácího produktu na obyvatele v paritě kupní síly. Kromě těchto dvou základních proměnných je popsán přímo vliv malých a středních podniků s ohledem na počet zaměstnanců a podílu, jakým se účastní na vytváření hrubého domácího produktu. Jednotlivá zkoumání jsou opět provedena nejprve z pohledu České republiky a následně z pohledu Finska. Pro lepší porovnání a představivost jsou přidány i průměrné údaje z Evropské unie (EU28).

Jak již bylo uvedeno výše, cílem práce je v první řadě stanovit doporučení, která by mohla být využita pro rozvoj českého malého a středního podnikání. S tímto cílem se váže několik příloh včetně rozhovorů s podnikateli působícími jak v České republice, tak ve Finsku. Za Českou republiku jsou rozhovory vedeny jednak s majitelem dlouholetého podniku v oblasti adrenalinových zážitků, jednak s majitelem relativně mladého podniku v oblasti e-shopu. Pro Finsko jsou rozhovory rozděleny na rozhovory s podnikatelem finské národnosti a podnikatelem keňské národnosti, který již několik let na finském trhu působí. Všem zúčastněným byly položeny stejné otázky, díky kterým je možné zjištěné informace vzájemně porovnat.

1 Malé a střední podnikání

Tomáš Baťa: „Dobrý obchod je takový, kde jsou spokojeni všichni zúčastnění“ (Culík Končítiková, 2016). Smyslem malého a středního podnikání (dále jen MSP) je dle Malacha a kol. (2005) především ochota, odvaha a v neposlední řadě umění převzít zodpovědnost a společnost jako takovou, jejímž výsledkem je vytváření zisku. Podnikatel může svou činností ovlivnit značným způsobem dění jak v blízkém okolí, tak i dění v mezinárodním či ve světovém měřítku.

K podobnému závěru dospěl již v roce 1960 jeden ze zakladatelů společnosti Hewlett-Packard (zkráceně HP) David Packard, který ve svém projevu 8. dubna poukázal mimo jiné na to, že smysl podnikání je mnohem hlubší, než bývá mylný názor společnosti, která se domnívá, že jde v první řadě o vydělávání peněz (Bonnington, 2010).

1.1 Definice MSP a pojmu podnikatel

Po vstupu do Evropské unie (zkráceně EU) je třeba se dívat „za hranice“ naší země a zároveň se řídit pravidly společnými pro všechny členské země. Podle předsedy Evropské komise Jeana-Clauda Junckera tvoří malé a střední podniky páteř celé ekonomiky a je tak nezbytné pomáhat tomuto sektoru formou usnadnění regulačních podmínek, neboť přes 85 % pracovních míst v Evropě je tvořeno právě malými a středními podniky (Evropská komise, 2015).

Z důvodů podpory MSP a snahy zamezení narušení hospodářské soutěže jsou potřebná jednotná pravidla a terminologie pro všechny zúčastněné strany. Podle Doporučení Komise Evropské unie č. 96/280/EC je podnikem chápán „každý subjekt vykonávající hospodářskou činnost, bez ohledu na jeho právní formu“ (Evropská komise, 2015, s. 9). Z uvedené definice vyplývá, že do kategorie malých a středních podniků spadají jakékoli subjekty pravidelně vykonávající hospodářskou činnost včetně osob samostatně výdělečně činných.

Podle občanského zákoníku, § 420 zákona č. 89/2012 Sb, který v České republice vstoupil v platnost 1. ledna 2014, se podnikatelem rozumí taková osoba, která „samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku“ (Česko, § 420

odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb.),. Dle definice je podnikatel chápán jako osoba, která má právo rozhodovat samostatně o místě, času a způsobu působení, přičemž veškerou činnost provádí pod vlastním jménem, s vlastní odpovědností, za předpokladu dlouhodobé působnosti a se ziskovou orientací (iPodnikatel.cz, 2014).

1.1.1 Kategorizace podniků

Malé a střední podniky se rozdělují na mikro, malé a střední podniky. Mezi primární faktory rozdělující malé a střední podniky patří počet zaměstnanců, roční obrat a bilanční suma roční rozvahy. Zatímco první podmínka týkající se počtu zaměstnanců je klíčová a striktně vyžadovaná pro označení malých a středních podniků, v případě ročního obratu a bilanční sumy roční rozvahy je postačující, pokud podnik splňuje pouze jeden parametr (Muller aj., 2016).

Jednotlivé hranice výše zmíněných kritérií uváděné Mulačovou a Mulačem (2013) jsou zmíněny v *tabulce 1*. Podle prahů stanovených Evropskou unií spadají do MSP podniky s maximálním počtem 249 zaměstnanců a s ročním obratem do 50 milionů EUR nebo s majetkovou strukturou do 43 milionů EUR.

Tabulka 1: Kategorizační hranice rozdělení MSP

Kritérium	Mikropodnik	Malý podnik	Střední podnik
Počet zaměstnanců	≤ 9	10-49	50-249
Roční obrat*	≤ 2 miliony EUR	≤ 10 milionů EUR	≤ 50 milionů EUR
Bilanční suma*	≤ 2 miliony EUR	≤ 10 milionů EUR	≤ 43 milionů EUR

Zdroj: vlastní zpracování na základě Obchodní podnikání ve 21. století (Mulačová, Mulač, 2013).

* Pro zařazení do kategorií je nutno splňovat alespoň jeden parametr (roční obrat nebo bilanční suma)

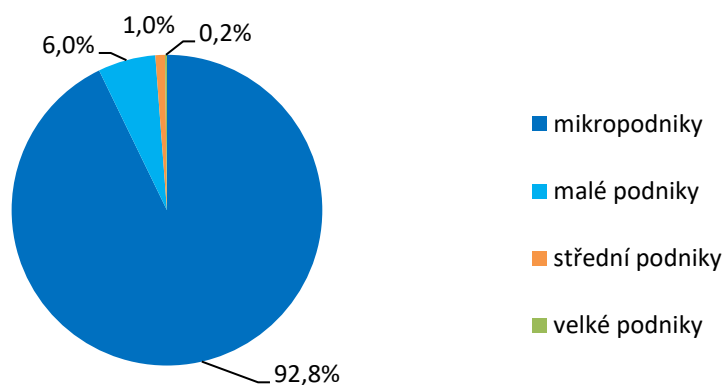
Mulačová a Mulač (2013) dále uvádí poněkud odlišnou kategorizaci organizací v případě České správy sociálního zabezpečení (dále jen ČSSZ), kdy jsou charakterizovány dva typy organizací, a sice malé a velké, u kterých je dělicí hranice 25 zaměstnanců. Podobné rozdělení podniků je v případě Eurostatu, podle kterého jsou za malé podniky označovány takové podnikatelské subjekty, které zaměstnávají maximálně 20 pracovníků, a za střední podniky takové, které zaměstnávají nejvýše 100 pracovníků.

1.2 Význam malých a středních podniků

Malé a střední podniky nehrají důležitou roli pouze v ekonomické rovině, kde tvoří velmi významnou část hospodářství, ale jejich důležitost je spatřována také v sociální rovině. MSP tvoří motor celého hospodářství nejen jednotlivých států, ale také Evropské unie jako celku. V důsledku toho je jejich podpora více než žádoucí (Muller aj., 2016).

1.2.1 Ekonomické přínosy

Z výsledků roční souhrnné zprávy z roku 2015/2016 vydávané Evropskou Komisí vyplývá, že průměrně devadesát devět podniků ze sta spadá do kategorie malých a středních podniků, přičemž devět z deseti podniků tvoří mikropodniky do deseti zaměstnanců (viz *obrázek 1*). Konkrétně v roce 2015 působilo v EU v nefinančním sektoru 22 959 600 malých a středních podniků, z nichž 21 356 252 spadalo právě do kategorie mikropodniky. Malých podniků bylo 1 378 702 a středních 224 647. Velké podniky se na struktuře trhu podílely pouhými dvěma desetiny procenta představujících 44 458 podniků. Nefinančním podnikatelským sektorem jsou rozuměny všechny sektory mimo finančních a vládních služeb, školství, zdravotnictví, umění a kultury a zemědělství, lesnictví a rybolovu (Muller aj., 2016).

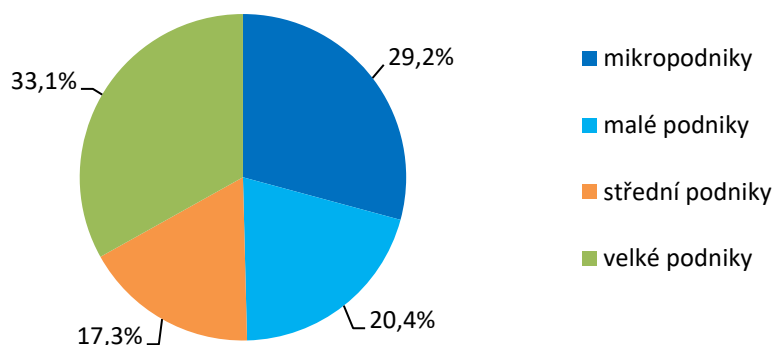

Obrázek 1: Struktura podniků v Evropské unii v roce 2015 dle velikosti podniku

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z Annual Report on European SMEs 2015/2016 (Muller aj., 2016).

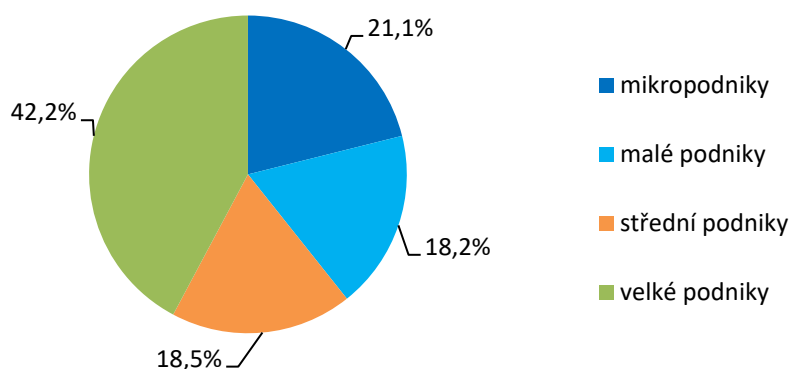
V oblasti zaměstnanosti vytváří MSP dvě ze tří pracovních míst. Největší podíl na zmíněné proměnné mají převážně podniky s méně než deseti zaměstnanci, tedy

mikropodniky, které v EU v roce 2015 zaměstnávaly 40 057 408 pracovníků. V malých podnicích působilo 27 503 428 zaměstnanců a ve středních podnicích 23 170 352 zaměstnanců. V celkovém součtu 90 731 192 zaměstnanců tak malé a střední podniky zaměstnávaly 66,8 % všech pracujících osob v Evropské unii. Zbylých 33,2 % představujících zaměstnance ve velkých firmách tvořilo 45 168 732 pracovníků (viz obrázek 2) (Muller aj., 2016).

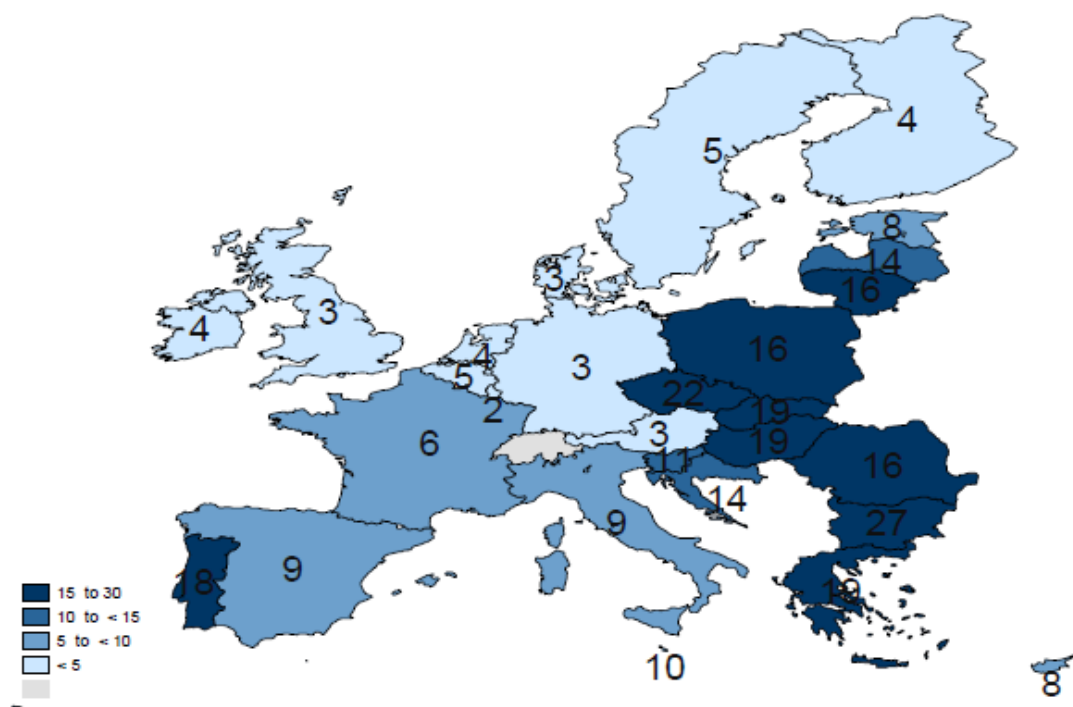
Obrázek 2: Struktura zaměstnavatelů v Evropské unii v roce 2015 dle velikosti podniku
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z Annual Report on European SMEs 2015/2016 (Muller aj., 2016).

Důležitou charakteristikou malých a středních podniků je kromě vytváření nových pracovních míst také přínos do ekonomiky jako celku. Jak je vidět na obrázku 3, v roce 2015 se malé a střední podniky podílely na hrubém domácím produktu (dále jen HDP) 57,4 % (více než 3,9 mld. EUR). Velké firmy se podílely 42,6 % představujících více než 2,9 mld. EUR (Muller aj., 2016).

Obrázek 3: Podíl podniků na HDP v Evropské unii v roce 2014 dle velikosti podniků
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z Annual Report on European SMEs 2015/2016 (Muller aj., 2016).

Podíl malých a středních podniků na HDP se v každém členském státu výrazně liší (viz obrázek 4). Zatímco v roce 2014 bylo v Lucembursku potřeba 2 podniků spadajících do kategorizace MSP na vytvoření milionu EUR hrubého domácího produktu, v Bulharsku jich ve stejném období bylo potřeba 27. Jinými slovy, většina východní a jižní Evropy se na vytvoření milionu EUR HDP podílí větším množstvím malých a středních podniků, než je tomu zejména v západní a severní části Evropy. Příčinou zmíněného faktu je skutečnost, že převážně v jižní a východní Evropě převládá počet mikropodniků nad malými a středními. Mikropodniky převládají v Chorvatsku, České republice, Řecku, Maďarsku, Itálii, Portugalsku, Polsku, Slovensku, Slovinsku, Španělsku, ale také v Belgii a ve Francii (Muller aj., 2015).

Obrázek 4: Počet MSP potřebných na vytvoření milionu EUR HDP v jednotlivých státech v roce 2014

Zdroj: Muller aj. (2015, str. 9).

1.2.2 Sociální přínosy

Podle Mulačové a Mulače (2013) je hlavním důvodem k založení vlastního podniku především jakási svoboda v rozhodování a možnost větší seberealizace, než tomu bývá v případě klasického pracovního poměru. Přestože se od malých podnikatelů neočekává dosažení žádného význačného postu, podnikatelé jsou velmi ponořeni do vlastních nápadů a myšlenek, a jelikož jsou velmi motivovaní kvůli vlastním vloženým prostředkům do podnikání, očekává se od nich alespoň jakési oživení regionu, a to především v úlevě vyplácení sociálních dávek ze státního rozpočtu, neboť právě malé a střední podniky pohlcují nezaměstnanost způsobenou velkými firmami.

Dle Malacha a kol. (2005) je sociální přínos mnohem větší. Kromě zmíněného napomáhání snižování nezaměstnanosti a vyplňování méně atraktivních oblastí pro velké korporace, hrají malé a střední podniky význačnou roli subdodavatelů velkých podniků a nemalou částí se podílejí na rozvoji celého odvětví v podobě různých inovací a vynálezů nebo alespoň vytváření podmínek pro ně. Tento názor vychází z myšlenky C. Barrowa (1993), který koncem minulého století uvedl, že ve 20. století byli autory nových vynálezů a inovací z 60 % právě malé firmy nebo nezávislí inovátoři. Vzhledem k faktu, že malé podniky vytvářely pouhou dvacetinu trhu, je jejich přínos v této oblasti naprosto nezpochybnitelný. Barrow dále uvádí dvě hlavní příčiny této dominance malých firem. Těmito příčinami jsou jednak inovace, které jsou nedílnou součástí malých podniků jako snahy přežít v tržním prostředí, jednak větší odhodlání a vkládání maximálního úsilí majitelů. Pro velké firmy navíc může být setrvání na stávající technologické úrovni výhodnější z obchodního důvodu, a především ve velkých firmách je častým jevem specializace, která v jisté míře zabíjí kreativitu a inovaci (Barrow, 1993).

1.3 Výhody a nevýhody malých a středních podniků

Z předchozí kapitoly vyplývá důležitost malých a středních podniků jednak pro ekonomiku jako takovou, jednak pro společnost samotnou. Rozhodnutí o založení podnikání však stojí na jiných základech, a to na samotných výhodách a nevýhodách pro podnikatele. Oproti velkým společnostem se taktéž jeví několik kladů a záporů, které je třeba brát na zřetel.

1.3.1 Výhody malých a středních podniků

Výhod malých a středních podniků je celá řada. K těm nejkýženějším patří především skutečnost být sám sobě vlastním zaměstnavatelem, se kterou se váže větší zodpovědnost, ale také možnost vyšších zisků a naplnění svých snů, jenž bývá v případě hlavního pracovního poměru dosaženo jen velmi těžko (Staňková, 2007).

Oproti velkým podnikům pak malé a střední podniky disponují značnými výhodami. Především jednodušší organizační struktura a fakt, že malé a střední podniky nejsou tolik vázány kapitálovými zdroji jako velké společnosti, přináší výhody v podobě rychlé adaptace na výkyvy trhu, určité imunity vůči hospodářské recesi, a rychlosti a způsobu akceptování podnikatelských rozhodnutí. Přednostmi malých a středních podniků je také zavádění novinek a tvorba pracovních míst z důvodu nižších nákladů potřebných pro získání nebo udržení konkurenční výhody a tím přežití na trhu (Malach a kol., 2005).

1.3.2 Nevýhody malých a středních podniků

Výhody malých a středních podniků popsané výše se zároveň mohou obracet v určité nevýhody. Největšími možnými bariérami a důvody, proč nezačínat s podnikatelskou činností jsou podle Staňkové (2007) finanční náročnost a potenciální obtíž s nalezením žádoucího výrobku nebo služby a jejich následným řízením.

Ke vztahu k velkým společnostem pak Malach a kol. (2005) uvádí celou řadu nevýhod způsobené především omezenými zdroji. V důsledku toho mají malé a střední podniky omezený rozsah použití propagace, limitující možnosti zaměstnávání specialistů, nebo obtížnější proces získávání finančních prostředků prostřednictvím půjček. Kladení velkého důrazu na intenzivní práci zaměstnanců v malých a středních firmách rovněž vede k méně příznivým pracovním podmínkám a v končeném důsledku k omezení čerpání benefitů z rozsahu produkce.

1.4 Omezení malých a středních podniků

Přestože existuje řada výhod malých a středních podniků a může se tak podnikatelská činnost jevit jako činnost snadná s jistým výsledkem kladného hospodářského výsledku, bojují malé a střední podniky s řadou omezení. Kvůli své nízké ekonomické síle se malé a střední podniky potýkají s omezenými možnostmi rozvojových kapacit a s nižší a slabší pozicí v případě výběrových řízení pro státní zakázky. Malé a střední podniky jsou taktéž mnohdy vyloučeny z podnikání, kde je potřeba velkých investic, kdy se jedná například o nemožnost zaměstnávat špičkové vědce, manažery a obchodníky. Kvůli své velikosti nejsou schopny plně využívat existující dostupné znalosti a jsou ohroženy chováním velkých firem z pohledu tzv. dumpingových cen a náročné administrativy včetně právních předpisů a správních aktů (Veber, Srpová aj., 2012).

2 Konkurenční prostředí a přístup k MSP v podmínkách České republiky

Malé a střední podniky jsou důležité nejenom pro svou ekonomickou přínosnost, ale také v celkovém kontextu podnikatelského prostředí tvořeného celou škálou faktorů od mikropodnikatelského prostředí přes mezopodnikatelské prostředí až po makropodnikatelské prostředí. Možné hodnocení podnikatelského prostředí probíhá na základě hledisek kvantitativních a kvalitativních, přičemž kvalitativní hledisko bývá ovlivněno subjektivním pohledem hodnotitele (Rydvalová, 2014).

Česká republika svou rozlohou 78 866 km² zaujímá 22. místo ve velikosti evropských států (European Union, 2017). Jak je vidět v *tabulce 2*, počet obyvatel je poměrně stálý s tendencí mírného růstu. Podle výpočtů Evropské unie žilo v České republice v roce 2015 více než 10 530 000 obyvatel s téměř stejným poměrem mužů a žen s hustotou zalidnění 133 obyvatel/km² (Eurostat, 2017b).

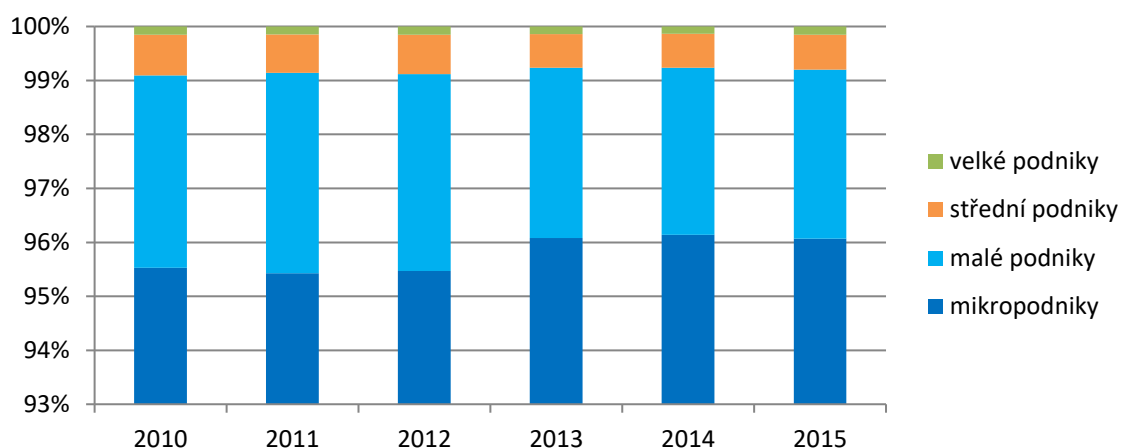
Tabulka 2: Vývoj počtu obyvatel České republiky

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet mužů	5 136 166	5 147 231	5 158 210	5 164 349	5 162 380	5 176 927
Počet žen	5 325 922	5 339 500	5 347 235	5 351 776	5 350 039	5 361 348
Celkem	10 462 088	10 486 731	10 505 445	10 516 125	10 512 419	10 538 275

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z Eurostat (2017b).

Podnikatelských subjektů na českém trhu od roku 2010 působí průměrně více než 960 000 ročně. Jak je patrné z *obrázku 5*, největší podíl na zmíněné proměnné mají podniky s méně než 10 zaměstnanci, tzv. mikropodniky. V roce 2015 tento podíl činil více než 96 % všech podniků, tedy 955 046 jednotek. Naproti tomu velkých firem nespádajících do kategorizace malých a středních podniků je značně méně. Jejich podíl v zastoupení na trhu s průměrně 1 400 podniky ročně nepřesahuje dvě desetiny procenta. Přesto je jejich ekonomický význam naprosto nezpochybnitelný (Evropská komise, 2016a).

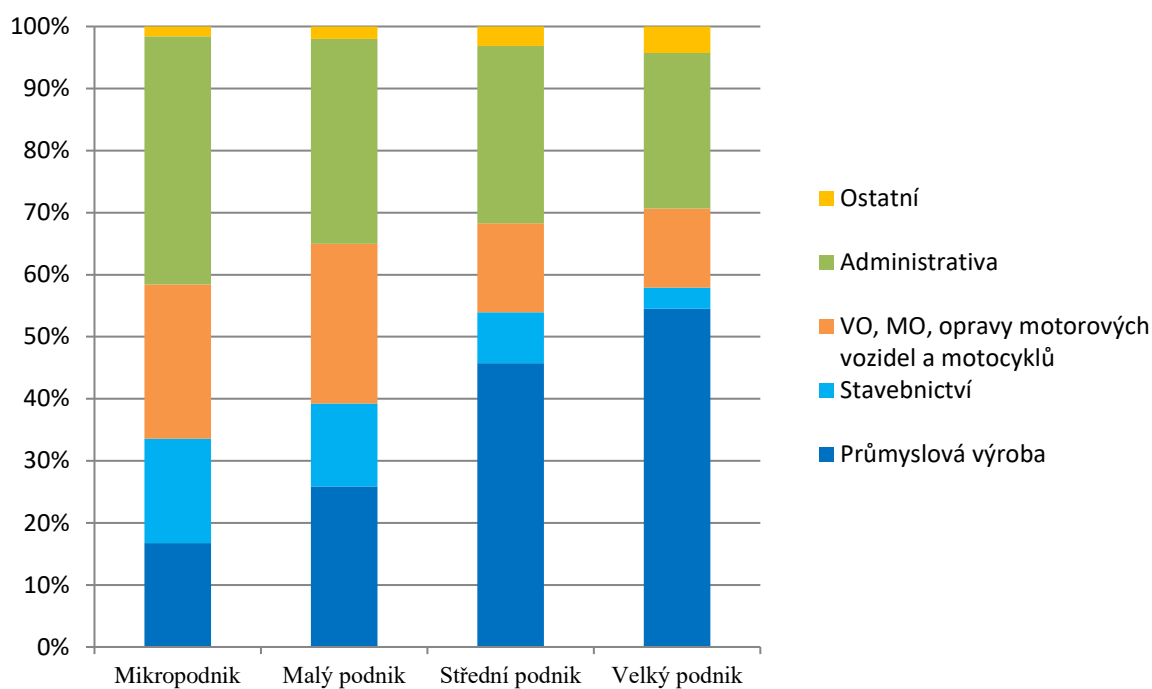

Obrázek 5: Struktura podniků v ČR v letech 2010-2015

Zdroj: vlastní zpracování (viz příloha A).

Jak již bylo řečeno výše, mikropodniky tvoří největší část struktury českého podnikatelského prostředí. S ohledem na celkový počet jednotlivých typů podniků, mikropodniky působí převážně v oblasti administrativy, kde svou činnost v roce 2015 vykonávalo 381 712 jednotek z celkového počtu 955 046 mikropodniků (takřka 40 %). Oblast administrativy a podpůrných činností byla nejčastěji reprezentována také malými podniky, kde působilo 10 285 subjektů z celkového počtu 31 140 malých podniků (33 %). Naproti tomu v nižší úrovni odvětví, jako je průmyslová výroba, působilo 2 940 subjektů spadajících do kategorie středních podniků, což při celkovém počtu 6 430 činí více než 45 %. Ještě větší podíl v odvětví průmyslové výroby však tvořily velké podniky, a to téměř 55 % představujících 813 subjektů z celkového počtu 1 492 (Evropská komise, 2017c).

Obrázek 6: Struktura podniků v ČR dle odvětví v roce 2015
Zdroj: vlastní zpracování (viz příloha B).

2.1 Druhy společností

Výběr správné formy podnikání je pro úspěch firmy velmi důležitý. Možných forem podnikání je celá řada. Stručný přehled českých forem podnikání je uveden v *tabulce 3*, avšak rozdíly jsou k vidění především u výše základního kapitálu, ručení a počtu zakladatelů.

Tabulka 3: Právní formy podnikání v České republice

Právní forma podnikání		Minimální počet zakladatelů	Ručení	Základní kapitál
Osobní společnosti	Živnostník	1	neomezeně celým svým majetkem	není stanoveno
	Veřejná obchodní společnost (v.o.s.)	2	neomezeně, společně a nerozdílně celým svým majetkem	není stanoveno
	Komanditní společnost (k.s.)	2 (1 komplementář, 1 komanditista)	<i>komplementář</i> celým svým majetkem, <i>komanditista</i> do výše nesplaceného vkladu	komanditista 5 000 Kč, jinak není stanoveno
Kapitálové společnosti	Společnost s ručením omezeným (s.r.o.)	1 (max. 50)	<i>společnost</i> neomezeně, <i>společníci</i> do výše nesplaceného vkladu	1 Kč
	Akciová společnost (a.s.)	1 právnická osoba nebo 2 a více fyzických osob	<i>společníci</i> neomezeně, <i>akcionáři</i> neručí za závazky společnosti, <i>společnost</i> ručí celým majetkem	2 mil. Kč při veřejné nabídce akcií

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z BusinessInfo.cz (2017b).

Mezi nejčastěji používanou právní formu podnikání patří společnost s ručením omezeným, a to především díky své nízké administrativní náročnosti, téměř nulovému počátečnímu kapitálu a typu ručení, kdy po splacení vkladu zapsaného v obchodním rejstříku dochází k oddělení osobního majetku společníků od majetku společnosti (Česko, zákon č. 90/2012 Sb.).

2.1.1 Založení s.r.o.

Proces vzniku společnosti s sebou nese několik milníků, které lze shrnout do několika kroků. V prvním kroku je uzavírána společenská smlouva nebo zakladatelská listina, a to notářským zápisem. Ve druhém kroku je třeba nechat si zřídit živnostenské či jiné oprávnění k podnikání. Dále je potřeba doložit bankou potvrzené zřízení účtu a splacení

části vkladu, pokud byl uveden ve společenské smlouvě či zakladatelské listině. V posledním kroku se podává návrh na zápis do obchodního rejstříku (zkráceně OR).

Společnost s ručením omezeným může být založena jak fyzickou, tak právnickou osobou, přičemž nejvyšší možný počet společníků je 50. V případě, že je společnost zakládána pouze jedním společníkem, založení probíhá na základě zakladatelské listiny. V opačném případě založení probíhá prostřednictvím společenské smlouvy. Oba zmíněné dokumenty vyžadují uzavření ve formě notářského zápisu, ve kterém je jasně stanoven datum úkonu, identifikační údaje zúčastněných stran včetně notáře, obsah úkonu a potvrzení v podobě podpisů všech zúčastněných.

Společenská smlouva má právní charakter a obsahuje jak povinné, tak nepovinné údaje. K povinným údajům patří název společnosti, jména a bydliště všech společníků, předmět podnikání a výše základního kapitálu. Nepovinnou částí společenské smlouvy může být stanovena vkladová povinnost jednotlivých společníků nebo upravení jejich práv a povinností při rozdělení zisku apod. (BusinessInfo.cz, 2017c).

Aby společnost mohla vykonávat svou podnikatelskou činnost, musí získat oprávnění k podnikání, nejčastěji živnostenské oprávnění. Živnostenské oprávnění je vázáno splněním podmínek jako například praxe nebo vzdělání uvedených v zákonu o živnostenském podnikání. Výjimkou je živnost volná, pro kterou není vyžadována žádná zvláštní praxe nebo kvalifikace a je třeba splnit pouze tzv. všeobecné podmínky, jako jsou dosažení věku 18 let, způsobilost k právním úkonům a bezúhonnost (Česko, zákon č. 455/1991 Sb.).

Ohlášení živnosti je možné vykonat osobně na jakémkoli Centrálním registračním místě (zkráceně CRM) nebo zaslat jednotný registrační formulář (zkráceně JRF) tomuto úřadu poštou nebo elektronicky. Alternativou je také osobní podání prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy Czech POINT. K ohlášení živnosti musí být doložen, kromě JRF a společenské smlouvy, také doklad o odborné způsobilosti odpovědného zástupce (pokud je zákonem vyžadováno). Celý proces ohlášení živnosti je zpoplatněno správním poplatkem ve výši 1 000 Kč.

Třetím krokem ke vzniku společnosti je potvrzení od banky ohledně zřízeného účtu a splacené části základního kapitálu, pokud tak bylo ujednáno společenskou smlouvou nebo zakladatelskou listinou. Za poslední krok je považován zaslání návrhu na zápis do obchodního rejstříku, přičemž návrh je možný podat i elektronicky. K návrhu je nutno

přiložit všechny výše zmíněné doklady, a to společenskou smlouvu (zakladatelskou listinu) ve formě notářského zápisu, oprávnění k podnikání, čestné prohlášení jednatele o způsobilosti k právním úkonům, písemné prohlášení vlastníka sídla společnosti, kterým uděluje souhlas k užívání těchto prostorů, bankovní potvrzení o splnění vkladové povinnosti vyplývající ze zákona, a doklad o zaplacení správního poplatku do obchodního rejstříku (6 000 Kč v případě společnosti s ručením omezeným při prvním zápisu do OR).

Návrh na zápis do obchodního rejstříku musí být podaný ve lhůtě 6 měsíců od podpisu společenské smlouvy (zakladatelské listiny). V této lhůtě již lze provozovat podnikatelské aktivity, avšak za veškeré případné nedoplatky odpovídá osoba, jež za společnost jedná. Společnost se všemi právy a povinnostmi vymezenými zákonem vzniká ke dni zápisu do obchodního rejstříku (BusinessInfo.cz, 2017c).

2.2 Stát a jeho podpora MSP

Důležitost MSP je důvodem, proč se stát snaží o podporu malých a středních podniků v různých oblastech, ať už se jedná o administrativní složitost nebo různé dotace apod. Inovace a snižování nákladů jsou nezbytností pro získání konkurenční výhody, která má za následek pozitivní dopad na fungování sektoru malého a středního podnikání. Vzhledem k významu, jaký MSP již nyní má, je nezbytné neustále vytvářet a přizpůsobovat podnikatelské prostředí konkurenčním podmínkám a umožňovat tak rozvinutí schopnosti přispívat k ekonomickému růstu nejen na poli národním, ale zároveň také evropském.

Vzhledem k velkému počtu podniků a OSVČ se může podnikání na první pohled jevit jako činnost jednoduchá a dostupná každému jedinci. Podle projektu Global Entrepreneurship Monitor (zkráceně GEM) z roku 2013 bylo v České republice v témže roce odhadem 513 000 osob začínajících nové podnikatelské aktivity, avšak v témže roce ukončilo nebo přerušilo svou činnost více než 11 200 subjektů (2,2 %) a to převážně z důvodů nízkého zisku (Lukeš aj., 2014). Možnost jakékoli podpory podnikání tak rozhodně není na škodu, ať už se jedná o nepřímou podporu, nebo přímou finanční podporu.

Nepřímá forma podpory se dotýká všeho, co vytváří příznivé prostředí pro MSP, a to zejména zjednodušování administrativy a legislativy, snižování daní z příjmů nebo podpora rozvoje informačních služeb pro podnikatele. Naopak *přímé* finanční formy

podpory zahrnuje nástroje zvyšující přístup malých a středních podniků k finančním prostředkům (Rydvalová, 2014).

Veber a Srpová aj. (2012) dále uvádí základní rozdělení subjektů poskytujících podporu MSP dle původu:

- vládní instituce poskytující podpory z veřejných zdrojů,
- podnikatelské inkubátory a vědeckotechnické parky poskytující podporu často od soukromých subjektů spolu s podporou z veřejných prostředků,
- nevládní organizace (zpravidla neziskové organizace),
- komerční subjekty poskytující podpory pro malé a střední podniky za úplatu.

V případě žádosti o podporu podnikání musí mít žadatel (podnik) vypořádané závazky vůči státnímu rozpočtu a státním fondům, projekt musí být dle konkrétních typů programů realizován na daném území ČR nebo EU, a podpora může být využita pouze podniky spadající do kategorie odvětvové ekonomické činnosti, tzv. CZ-NACE (Rydvalová, 2014).

2.2.1 Vládní instituce

Jakékoli podpory musí mít celostátní působnost, v opačném případě by se jednalo o vytváření nerovných soutěžních podmínek a tedy o zakázanou formu. Případné výjimky stanovuje nařízení Komise (ES) č. 800/2008, ve kterém se mimo jiné připouští podpora bez oznamovací povinnosti pro malé a střední podniky, výzkum, vývoj a inovace, ochranu životního prostředí, zaměstnanost a vzdělávání a zaostalé regiony (Veber, Srpová aj., 2012).

Malé a střední podniky spadají pod správu Ministerstva průmyslu a obchodu (zkráceně MPO) a právě MPO vytvořilo několik institucí napomáhající nejen začínajícím subjektům, ale i již těm zaběhlým. Mezi tyto instituce se řadí:

Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s. (zkráceně ČMZRB)

ČMZRB byla založena již v roce 1992 a pro většinové vlastnictví akcií (více než 70 %) některými ministerstvy se považuje za státní. ČMZRB hraje hlavní roli v systému přímých finančních podpor malých a středních podniků. Prostředky na podporu MSP jsou pro ČMZRB vyčleněny ze státního rozpočtu a banka se soustředí na pomoc v oblasti záruk za bankovní úvěry a v oblasti úvěrů. Kromě podpory MSP se banka soustředí také

na podporu obcí či na podporu bydlení. Součástí činnosti ČMRZB jsou také standardní bankovní produkty jako je investiční bankovníctví.

CzechInvest

Od založení v roce 1992 a původního smyslu této státní příspěvkové organizace v podobě získávání přímých zahraničních investic došlo v letech 1998 a 2004 k rozšíření činností a dnes organizace mimo jiné napomáhá změnám struktury průmyslu v ČR, především ve zjednodušení podnikatelského prostředí.

Česká exportní banka, a.s. (zkráceně ČEB)

ČEB je z 80 % vlastněna státem, zbylých 20 % je vlastněno Exportní garanční a pojišťovací společností, a.s. (zkráceně EGAP). Smyslem ČEB je poskytování administrativní a nepřímé finanční podpory podnikání v oblasti vývozu v podobě vývozních úvěrů a dalších služeb, které souvisí s úvěrem.

Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s. (EGAP)

EGAP je součástí systému státní podpory vývozu. Cílem společnosti EGAP je poskytování pojišťovacích služeb všem exportním subjektům.

CzechTrade

Organizace využívající nefinanční podpory a zabývající se zejména otázkou zahraničního obchodu a upevňování pozic českých exportérů na zahraničních trzích. CzechTrade je navíc realizátorem portálu businessinfo.cz, kde jsou k nalezení různorodé informace jak o podnikání jako takovém, tak právě o zahraniční politice v podobě exportu.

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR (zkráceně MPO)

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR realizuje doplňkové služby k službám vykonávanými specializovanými agenturami CzechInvest a CzechTrade jako je vedení živnostenského registru, podpora výzkumu a vývoje nebo technická harmonizace.

Zastupitelské úřady

Zastupitelské úřady plní svou reprezentativní funkci v zahraničí v podobě shromažďování a vyhodnocování informací obchodně ekonomického charakteru (Veber, Srpová aj., 2012).

2.2.2 Podnikatelské inkubátory a vědeckotechnické parky

Další alternativou podpory nových podnikatelských záměrů a inovací je zřizování podnikatelských inkubátorů a vědeckotechnických parků dotovaných z veřejných zdrojů, ale velmi často také ze zdrojů privátních. Obě zmíněné podpory slouží primárně pro přizpůsobení podmínek pro naprosto začínající podniky vyznačující se vyššími náklady a nižšími zisky a zároveň tedy přispívají k vývoji inovací nezbytných pro získání konkurenční výhody.

Podnikatelské inkubátory lze chápat jako celkové prostředí, ve kterém mohou začínající podniky a podnikatelé začít budovat a rozvíjet svůj podnikatelský plán. Celkovým prostředím nejsou myšleny pouze prostory pro podnikání jako kanceláře apod., ale také poskytování řady služeb jako například služby technického a administrativního charakteru (např. ostraha, úklid, údržba apod.), různé poradenské či finanční služby (např. zprostředkování kontaktu na investora, pomoc při zpracování podnikatelského projektu apod.), a vzdělávání v podobě workshopů a různých seminářů.

Smyslem podnikatelských inkubátorů je podporovat inovační potenciál po určitou dobu, po které se buďto nalezne potenciální investor s možností odkupu, nebo dojde k rozvoji podnikatelského záměru s nutností přesunout se do vlastních prostor.

Vědeckotechnické parky (zkráceně VTP) zaujímají podporu MSP formou propojení oblasti vědy, technologie a inovačního podnikání s oblastí odborného vzdělávání jako jsou vysoké školy, vědecká pracoviště či výzkumné ústavy. Vědecké parky jsou umístěny v blízkosti právě vzdělávacích institucí, kdy díky úzké spolupráci dochází k rychlému propojení zkušeností a schopností akademiků se zkušenostmi a schopnostmi podniků. Kromě inovační funkce a transferu technologií mají VTP funkci inkubační, obdobnou s funkcí podnikatelských inkubátorů. Zakladateli VTP jsou státní a regionální orgány, průmyslové podniky, finanční instituce, univerzity, výzkumné a vývojové organizace, hospodářské komory, soukromé firmy, svazy a sdružení. Členění VTP je možné do tří hlavních typů:

- vědecký park (centrum),
- technologický park (centrum),

- podnikatelské a inovační centrum (včetně členů mezinárodní sítě European Business and Innovation Centre Network, zkráceně BIC) (Veber, Srpová aj., 2012).

V současné době v České republice působí Asociace inovačního podnikání ČR, z.s.¹, ve které působí 27 subjektů sdružující téměř 84 000 fyzických a více než 1 100 právnických osob spadajících do činnosti VTP (AIP ČR, 2017).

2.2.3 Nevládní instituce

Přestože je na podnikatelském trhu řada vládních institucí napomáhající pochopení dané problematiky, působí zde také řada nevládních organizací poskytujících různorodé služby. Mezi tyto organizace se například řadí:

Mezinárodní obchodní komora (International Chamber of Commerce, zkráceně ICC)

Mezinárodní organizace s téměř stoletou tradicí reprezentuje různé společnosti a asociace ve více než 120 zemích světa. Prostřednictvím jednotlivých mezinárodních výborů ICC prosazuje organizace své zájmy, stanoviska a názory na nejvyšší orgány, instituce a vlády všech zemí, včetně OSN², EU, WTO³ a OECD⁴. Její podpora spočívá mimo jiné ve vzorové mezinárodní kupní smlouvě.

Hospodářská a agrární komora

Zákonem stanovené organizace pomáhají podnikatelským subjektům v nejrůznějších oblastech, jako je prosazování jejich zájmů před státními orgány a poskytování informačních a vzdělávacích služeb.

Rozhodčí soud

Rozhodčí soud byl založen Hospodářskou a agrární komorou jako možný řešitel sporů, jež mohou mezi členy nastat.

CEBRE

CEBRE vznikla na základě podnětu Hospodářské komory ČR, Svazu průmyslu a dopravy ČR a Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR jako

---

¹ z. s. – zkratka pro zapsaný spolek

² zkratka: Organizace spojených národů

³ zkratka: Světová obchodní organizace

⁴ zkratka: Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

snaha o zlepšení a zpřehlednění informací o nové evropské legislativě a podpůrných programech EU.

Asociace malých a středních podniků a živnostníků

Sdružení má za cíl prosazování myšlenek z Programu rozvoje MSP v české republice zpracovaného v roce 2003 na podporu podnikatelského prostředí a průběžně spolupracuje s vládou a řadou ministerstev. Pro své členy nabízí asociace především informační a poradenské služby.

Národní asociace pro rozvoj podnikání (zkráceně NARP)

NARP byla založena za účelem podpory rozvoje podnikání v ČR. MSP podporuje v poradenských a vzdělávacích aktivitách.

Profesní sdružení

Jedním z vrcholných, nezávislých a dobrovolných otevřených zájmových sdružení je *Svaz obchodu ČR a cestovního ruchu* reprezentující zájmy svazu, asociace, velké retailingové a distribuční společnosti, spotřebního družstva, franchisingové sítě a MSP z oblastí obchodu, pohostinství a cestovního ruchu. Další organizací sdružující zaměstnavatele a podnikatele v České republice z oblasti průmyslu a dopravy nese jméno *Svaz průmyslu a dopravy ČR*. Prosazování zájmů svých členů v dialogu se státními institucemi je jednou z činností tohoto sdružení (Veber, Srpová aj., 2012).

2.2.4 Daňové a jiné zatížení

Daňový systém České republiky nese společné prvky jako většina vyspělých ekonomik světa, zejména těch evropských. Základní rozdělení daní podle právního stavu k 1. lednu 2014 je na daně přímé a nepřímé. U přímých daní lze specifikovat daňový subjekt, jenž bude daň platit. K přímým daním se řadí daně z příjmů, daň z nemovitých věcí a z jejich nabytí a daň silniční. Naproti u nepřímých daní lze dopředu specifikovat pouze daňového poplatníka, jímž je konečný spotřebitel, a nikoli plátce. K těmto daním se řadí daň z přidané hodnoty, ekologická a spotřební daň. (BusinessInfo.cz, 2014).

Velikost daňové kvóty poukazující na celkovou úroveň daňové a poplatkové zátěže oscilovala v České republice v letech 1993 až 2015 mezi 32,4 % a 37,1 % HDP. V roce 2015 dosahovala velikosti 33,5 % HDP, což je lehce pod úrovní průměru zemí

OECD (34,3 %) (OECD.stat, 2017). Pro účely této práce jsou v následujících kapitolách rozebrány pouze daně z příjmu a daň z přidané hodnoty. Dne 1. ledna 2014 vstoupil v platnost Nový občanský zákoník (zkráceně NOZ), avšak jednotlivé zákoníky jsou opakovaně novelizovány.

Daň z příjmu fyzických osob (zkráceně FO)

Zákon o dani z příjmu FO vychází ze zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, ve kterém jsou uvedeny všechny nezbytné informace pro výpočet a odvod daně. Pro svou složitost výpočtu daně jsou v následující části popsány pouze základní informace.

Poplatníkem daně z příjmu fyzických osob jsou všechny osoby, které se v České republice obvykle zdržují⁵ nebo mají na území ČR veden trvalý pobyt, nebo osoby, které se v České republice zdržují pouze za účelem studia nebo léčení (tzv. daňový rezident a daňový nerezident). Rozdíl mezi daňovým rezidentem a daňovým nerezidentem spočívá v daňové povinnosti. Zatímco daňový nerezident má daňovou povinnost vztahující se na příjmy pouze ze zdrojů na území České republiky, daňový rezident má tuto povinnost i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Dle § 3 zákona č. 586/1992 Sb., je *předmět* daně vymezen jako příjmy peněžního i nepeněžního charakteru ze závislé činnosti, ze samostatné činnosti, z kapitálového majetku, z nájmu, a z ostatních příjmů.

Daň se vypočítává z tzv. superhrubé mzdy počítané jako navýšení hrubé mzdy o povinné pojistné placené zaměstnavatelem, *sazba* daně činí 15 % (BusinessInfo.cz, 2017a). Pro občany s vyššími příjmy je povinná i daň solidární ve výši 7 % z kladného rozdílu mezi součtem příjmu ze zaměstnání a samostatné výdělečné činnosti za celý rok a 48násobkem průměrné mzdy stanového podle zákona upravujícího pojistné a sociální zabezpečení.

Jinými slovy, příjmy z kapitálového majetku, z pronájmu a ostatní příjmy solidární dani nepodléhají. Rozhodná průměrná mzda činí 28 232 Kč, v celkovém součtu tak limit pro placení solidární daně za rok 2017 činí 1 355 136 Kč, což je o 58 848 Kč méně, než tomu bylo v roce 2016 a v případě zaměstnanců 112 928 Kč hrubé měsíční mzdy. V případě měsíční mzdy se 7% sazba vypočítává z rozdílu mezi hrubou mzdou a limitní

---

⁵ osobou obvykle zdržující se na území České republiky je chápána taková FO, která pobývá na území České republiky alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce.

částkou. Za předpokladu nedosažení rozhodného ročního příjmu se zaplacená měsíční solidární daň vrací zaměstnanci zpět (Gola, 2016).

Daňové přiznání je povinen podat každý daňový rezident a nerezident, jehož roční příjmy přesáhly 15 000 Kč, nebo který vykazuje daňovou ztrátu. FO, které mají příjmy ze závislé činnosti pouze od jednoho anebo postupně od více plátců daně, daňové přiznání podávat nemusí. Nutnou podmínkou je však vždy podepsané prohlášení k dani na příslušné zdaňovací období. Termín podání daňového přiznání je koncem března až začátkem dubna. Pro osoby, které využívají služeb daňových poradců nebo účetních je lhůta prodloužena o tři měsíce (Česko, část 1. zákona č. 586/1991 Sb.).

Po výpočtu příslušné daně si může každý poplatník snížit daňovou povinnost příslušnými slevami uvedenými v *tabulce 4*.

Tabulka 4: Slevy na dani FO v ČR

Slevy v roce 2013-2017	Měsíční	Roční
Na poplatníka (stejně pro starobní důchodce)	2 070 Kč	24 840 Kč
Na druhého z manželů bez příjmů*	2 070 Kč	24 840 Kč
Na druhého z manželů bez příjmů* (držitele ZTP/P)	4 140 Kč	49 680 Kč
Invalidní důchod I. a II. stupně	210 Kč	2 520 Kč
Invalidní důchod III. stupně	420 Kč	5 040 Kč
Držel průkazu ZTP/P	1 345 Kč	16 140 Kč
Student	335 Kč	4 020 Kč
Na první dítě	1 117 Kč	13 404 Kč
Na druhé dítě (2017)	1 617 Kč	19 404 Kč
Na třetí a každé další dítě (2017)	2 017 Kč	24 204 Kč
Na první dítě (ZTP/P)	2 234 Kč	26 808 Kč
Na druhé dítě (ZTP/P) (2017)	3 234 Kč	38 808 Kč
Na třetí a každé další dítě (ZTP/P) (2017)	4 034 Kč	48 408 Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z MĚŠEC.cz (2017)

* při příjmech do 68 000 Kč/rok

Daň z příjmu právnických osob (zkráceně PO)

Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu definuje rovněž právnické osoby, které jsou *poplatníky*. Dle § 17 mezi ně patří například právnická osoba, organizační složka státu, podílový fond, apod.

Výčet *předmětu* daně je stanoven v § 18, avšak dani podléhají příjmy (výnosy) z veškeré činnosti a příjmy z nakládání s veškerým majetkem, není-li stanoveno jinak.

Výpočet daně z příjmu právnických osob je o poznání jednodušší, než je tomu v případě výpočtu daně FO. Po odečtení položek snižujících základ daně definovaných v § 19 a v § 20 je základ daně zaokrouhlen na celé tisícikoruny dolů, *sazba* daně z příjmu PO činí 19 %. Lhůta termínu podání daňového přiznání je pro právnické osoby vymezena třemi měsíci po uplynutí zdaňovacího období (Česko, část 2. zákona č. 586/1992 Sb.).

Stejně jako FO, i PO mohou využít určité slevy na dani z příjmu a to pouze v případě, že zaměstnávají osoby se zdravotním postižením. Výše slevy je odvislá od průměrného ročního přepočteného počtu zaměstnanců se zdravotním pojištěním a představuje částku 18 000 Kč v případě nižšího zdravotního postižení. V případě většího zdravotního postižení se uplatňuje částka 60 000 Kč (Česko, § 35 zákona č. 586/1992 Sb.).

Daň z přidané hodnoty (zkráceně DPH)

Daň z přidané hodnoty (DPH) je legislativně upravena v zákonu č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve kterém jsou uvedeny veškeré nezbytné informace jako předmět daně, osoby povinné k dani či výpočet a sazby daně. V základním výkladu zákona je *předmětem* daně jakékoli dodání zboží nebo převod nemovitosti a poskytnutí služby za úplatu s místem plnění v tuzemsku, ale také pořízení zboží z jiného členského státu EU. Osobami povinnými k dani jsou fyzické a právnické osoby, které samostatně vykonávají ekonomickou činnost, jíž je rozuměna jako činnost soustavná výrobců, obchodníků a osob poskytujících služby. *Plátcem* DPH je jakákoli osoba se sídlem nebo trvalým bydlištěm v České republice, jejíž obrat za 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců přesáhl 1 mil. Kč, *poplatníkem* je pak konečný spotřebitel.

Výpočet daně je ve své podstatě velmi jednoduchý, kdy je prováděn ze základu daně dle příslušné sazby. *Základ* daně tvoří vše, co je za úplatu obdrženo včetně jiných daní, cla, spotřební daně, vedlejších výdajů apod. V České republice existují pro rok 2017 tři *sazby*:

1. základní sazba ve výši 21 % (naprostá většina zboží a služeb),
2. snížená sazba ve výši 15 % (uplatňuje se na teplo, chlad a zboží uvedené v Příloze 2 a 3 zákona o DPH jako například služby fitcenter a posiloven nebo ubytovací a stravovací služby),
3. druhá snížená sazba ve výši 10 % (uplatňuje se na položky uvedené v Příloze 3a zákona o DPH jako například tištěné knihy či kojenecká výživa).

Za zdaňovací období se považuje kalendářní *měsíc* nebo *čtvrtletí*, kdy je po jeho skončení třeba podat do 25. dne daňové přiznání s vyčíslením daňové povinnosti nebo nadměrného odpočtu. Pro nové plátce DPH je zdaňovací období automaticky stanoveno ve lhůtě měsíční, možný přechod na čtvrtletní je možný pouze po uplynutí lhůty 3 let od registrace k DPH (Česko, zákon č. 235/2004 Sb.).

Další poplatkové zátěže

Kromě výdajů v podobě daní musí každý podnikatel odvádět příspěvek na zdravotní a sociální pojištění jak za sebe, tak za všechny své zaměstnance. V případě *zdravotního pojištění* u zaměstnanců dochází nejprve k nahlášení všech příslušných osob na zdravotní pojišťovnu v místě trvalého bydliště. Dále je každý měsíc nutné zasílat příslušné pojišťovně přehled s údaji o platbách pojistného plnění, počtu zaměstnanců, vyměřovacím základu a výši pojistného, a to nejpozději do 20. dne následujícího měsíce (iPodnikatel.cz, 2016). Sazby pojistného plnění pro zaměstnance pro rok 2017 jsou uvedeny v *tabulce 5*. Minimální zálohy pro OSVČ pro rok 2016 a 2017 jsou uvedeny v *tabulce 6*.

Mimo zdravotního pojištění je podnik povinen odvádět za své zaměstnance také *sociální pojištění*. Postup je obdobný jako v případě zdravotní pojišťovny, nejprve je tedy nutné zaměstnance nahlásit na ČSSZ a nejpozději do 20. dne následujícího měsíce odvést příslušnou částku spolu s přehledem o výši pojistného (Pojistné na sociální zabezpečení, 2011).

Tabulka 5: Sazby pojistného na ZP a SP u zaměstnanců v ČR

Pojistné	Zaměstnanec	Zaměstnavatel	Celkem
Zdravotní pojištění	4,5 %	9 %	13,5 %
Sociální pojištění celkem	6,5 %	25 %	31,5 %
- nemocenské pojištění	-	2,3 %	2,3 %
- důchodové pojištění	6,5%	21,5 %	28 %
- státní politika zaměstnanosti	-	1,2 %	1,2 %
Celkem ZP a SP	11 %	34 %	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z BusinessInfo.cz (2011)

V následující tabulce jsou uvedeny minimální zálohy pro OSVČ. Pro lepší porovnání jsou uvedeny zálohy roku 2016 a 2017.

Tabulka 6: Minimální měsíční zálohy OSVČ v ČR

Druh platby OSVČ	2016	2017
OSVČ – hlavní činnost celkem	2 087 Kč	2 176 Kč
- záloha na důchodové pojištění	1 972 Kč	2 061 Kč
- pojistné na nemocenské pojištění	115 Kč	115 Kč
OSVČ – vedlejší činnost celkem	789 Kč	825 Kč
- záloha na důchodové pojištění	789 Kč	825 Kč
Rozhodná částka pro vedlejší činnost	64 813 Kč	67 756 Kč
Minimální mzda*	9 900 Kč	11 000 Kč
Minimální pojistné na zdravotní pojištění *	1 337 Kč	1 485 Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z BusinessInfo.cz (2011)

* pro osoby bez zdanitelných příjmů

Elektronická evidence tržeb (zkráceně EET)

Poměrně novým tématem se v České republice stala elektronická evidence tržeb známá jako EET, kterou upravuje zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb. Smyslem EET je pomoci zamezit dlouhodobému a systematickému krácení daňové povinnosti v oblasti podnikání. Dle výpočtů Českého statistického úřadu dojde ročně v České republice ke krácení daňové povinnosti ve výši přibližně 170 mld. Kč. Toto krácení daňové povinnosti je způsobeno převážně velkým počtem podniků a podnikatelů ve srovnání možných daňových kontrol. Snahou EET je převážně vytvoření rovných podmínek na trhu v podobě odstranění nerovných podmínek v konkurenčním boji a snížení sazby DPH v oblasti stravování, vytvoření cílené kontroly a snížení administrativní náročnosti spojené s daňovými kontrolami, zamezení šedé ekonomiky v podobě výplat „na ruku“ a tedy vytvoření spravedlivější sociální politiky, zvýšení účinnosti Finanční správy efektivnějším zacílením daňových kontrol a snazším odhalením podvodných praktik, a snazší výběr daní a možné budoucí snížení daní.

Pro evidenci elektronických tržeb je nutné vlastnit zařízení, se kterým je možné elektronicky komunikovat přes internet a v době přijetí platby mít k dispozici dostupné připojení na internet. Po zaslání datové zprávy prodejcem ve formátu XML Finanční správě dojde k vygenerování unikátního kódu FIK, který musí být uveden na vystavené účtence. Zákazník si platbu může ověřit na Daňovém portále řízeném Finanční správou České republiky.

Zákon o evidenci tržeb nabyt platnosti vyhlášením ve Sbírce zákonů dne 13. dubna 2016, avšak jeho účinnost nabyla až 1. prosince 2016, a to v několika fázích

dle podnikatelské činnosti. V první fázi (od 1. prosince 2016) nabyl zákon účinnosti pro stravovací a ubytovací služby dle kategorizace NACE 55 a NACE 56. Druhá fáze (od 1. března 2017) se týkala maloobchodů a velkoobchodů definovaných dle NACE 45.1, NACE 45.3, NACE 45.4, NACE 46 a NACE 47. Poslední dvě fáze nabydou účinnosti v roce 2018, konkrétně od 1. března 2018 nabude zákon účinnosti pro všechny ostatní NACE neuvedené v jiných fázích a od 1. června 2018 pro vybraná řemesla a výrobní činnosti uvedené v zákoně (eTržby, 2016-2017).

2.2.5 Akční plán na podporu MSP v letech 2014-2020

V roce 2012 byl vytvořen plán na podporu MSP v letech 2014-2020 s názvem Koncepce MSP 2014+ představující klíčový dokument obsahující několik desítek opatření. Cílem těchto opatření je v první řadě zefektivnění fungování a celkový rozvoj malých a středních podniků. Ke splnění tohoto cíle je vymezeno a sledováno několik klíčových bodů, na základě kterých bude vyhodnocena jejich důležitost a následně budou daná opatření financována ze strukturálních fondů EU, a to především z Evropského fondu regionálního rozvoje a Evropského sociálního fondu. Mimo financování Evropskou unií bude koncept financován také Českou republikou. Mezi nejpálčivější problematiky patří:

- kultivace podnikatelského prostředí včetně rozvoje poradenských služeb, vzdělávání pro podnikání a usnadnění přístupu k financím,
- rozvoj podnikání založeného na podpoře výzkumu, vývoje a inovací včetně infrastruktury,
- podpora internacionalizace MSP,
- udržitelné hospodaření s energií a rozvoj inovací v energetice

Podnikatelským prostředím je chápána široká škála podmínek pro podnikání přes oblasti legislativy, infrastruktury až k fungování trhů. Kvalitní podnikatelské prostředí je nezbytnou podmínkou pro získání konkurenční výhody. Jedním z největších předpokladů a cílů pro zvýšení kvality podnikatelského prostředí je snižování administrativní zátěže. Ve srovnání s rokem 2005 došlo koncem roku 2011 k úspoře podnikatelů ve výši 12,1 mld. Kč ročně, představující 16,4 % z celkové zátěže naměřené v roce 2005. Snaha o snížení administrativní zátěže tak nadále pokračuje.

Druhá problematika, *podpora výzkumu a vývoje*, je směřována na podporu podnikání v rané fázi malým a středním podnikům založených na inovační konkurenční výhodě. Vlastní výzkumná a vývojová kapacita s mezinárodním prvkem, přenesení výsledků výzkumu a vývoje do praxe a zvýšení moderních technologických zařízení je jen malý výčet toho, čím se bude daná problematika zabývat. Cílem je zvýšit konkurenceschopnost českých podniků v evropském a světovém měřítku.

Přestože Česká republika vstoupila do Evropské unie již před více než 13 lety, státní hranice představují pro české podnikatele stále velkou bariéru pro vstup na evropský trh. Formou vzdělávání a školení zaměřené na *internacionalizaci* či různými informačními, zpravodajskými a poradenskými službami bude kladem důraz na podporu aktivní internacionalizace a hledání nových příležitostí pro vstup na zahraniční trhy.

Snížení energetické náročnosti vede v dlouhodobém pohledu ke snižování nákladů a tedy ke zvyšování konkurenceschopnosti. Kromě zvýšení konkurenceschopnosti se také předpokládá snížení závislosti České republiky na dovážených energetických komoditách (Odbor 61300, 2013).

2.2.6 Programy na podporu podnikání

Malé a střední podniky a především drobní podnikatelé se velmi často potýkají s problémem přístupu k finančním prostředkům, obzvláště jedná-li se o malé a vysoce rizikové projekty v raných fázích rozvoje. Nejčastější způsob získání finančních prostředků spočívá v získání bankovního úvěru, na ten však začínající podniky jen stěží dosáhnou. Alternativou k získání finančních prostředků jsou státem nebo Evropskou unií řízené dotace a další formy podpory podnikání. Ve všech případech však musí být zamezeno nekalé obchodní soutěži. Podpora podnikání vychází ze zákona č. 47/2002 Sb., zákon o podpoře MSP (Odbor 61300, 2013).

NÁRODNÍ PODPORY PODNIKÁNÍ

Ministerstvo průmyslu a obchodu vytvořilo v minulosti několik národních programů snažící se pomoci malým a středním podnikům v několika oblastech. Tyto programy jsou INOSTART, Záruka Revit.

INOSTART

Program INOSTART z roku 2012 je pilotním programem pro výpomoc podnikatelům v začátku jejich podnikání v oblasti úvěru v Olomouckém a Moravskoslezském kraji. Podpora se týká pouze inovativních projektů definovaných jako projekty zaměřené na vývoj nových či zlepšení dosavadních výrobních technologií, výrobků a poskytovaných služeb a je poskytována pouze malým podnikům. Financování programu spočívá v Programu švýcarsko-české spolupráce a celkem je k dispozici grant ve výši přibližně 210 mil. Kč. Úvěry ve výši 0,5 mil. Kč až 15 mil. Kč jsou poskytovány Českou spořitelnou, a.s. Součástí programu je také poradenská činnost zajišťovaná společností GRANTIKA České spořitelny, a.s. Záruky úvěru bude poskytovat Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s., a to až do výše 60 % jistiny každého úvěru (Odbor 61300, 2012).

Záruka

Program Záruka z roku 2009 (vyhlášeno v roce 2007) upravuje zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání ve znění pozdějších předpisů, který je v souladu s Nařízením Komise (ES) č. 1998/2006. Hlavní cíl programu je obdobný jako v případě programu INOSTART, nicméně tento program se soustředí na pomoc zvýhodněných záruk pro malé a střední podnikatele se snahou zachovat jim tak přístup k bankovním úvěrům nezbytných pro financování provozních potřeb. Podpora je kromě malých podniků, jako v případě programu INOSTART, poskytována také středním podnikům a je poskytována formou zvýhodněné záruky a to až do výše 80 % jistiny zaručovaného úvěru a zároveň formou finančního příspěvku ve výši 4 % p. a. z výše záruky sloužící k úhradě zbývající části ceny záruky. Cenu záruky platí podnikatel pouze částečně a to ve výši 0,1 % až 0,3 % p. a. z výše záruky (Odbor 04300, 2009).

Revit

Na základě koncepce podpory MSP v letech 2014-2020 vytvořilo MPO nový program, který si klade za cíl zejména pomoci v oblastech s nižší až klesající ekonomickou aktivitou a vysokou nezaměstnaností či v oblastech postižených živelnými pohromami. Za zvýhodněné podmínky budou podnikatelům splňujících stanovená kritéria poskytovány výhodnější úvěry v podobě investičního úvěru na pořízení a rekonstrukci dlouhodobého majetku se splatností do 7 let s možností odkladu čerpání do 12 měsíců od data uzavření úvěrové smlouvy (pro drobné podnikatele do výše 2 mil. Kč, pro malé podniky do 10 mil. Kč), a provozní úvěry na pořízení zásob a drobného majetku s dobou splatnosti 5 let s možností odkladu čerpání do 6 měsíců od data uzavření úvěrové smlouvy.

Ke zmíněným úvěrům může být poskytován také finanční příspěvek ve výši 10 % (maximálně však 1 mil. Kč), který bude čerpán souběžně a proporcionálně s čerpáním zvýhodněného úvěru. Podnikatelé, jejichž činnost byla postižena živelnou událostí, mohou získat zvýhodněnou záruku až do výše 80 % jistiny zaručovaného bankovního úvěru na dobu maximálně 10 let od podpisu záruční smlouvy. Nejvyšší možná zaručovaná částka může činit 20 mil. Kč (Matys, 2013).

EVROPSKÉ PODPORY PODNIKÁNÍ

Kromě národních podpor podnikání lze na území České republiky spatřit i podpory financované Evropskou unií, jelikož zvyšování konkurenceschopnosti každého státu vede ke zvyšování konkurenceschopnosti celé Evropské unie. Přestože je evropská podpora podnikání vymezena všem členským státům, výše podpory se může lišit v závislosti na výkonnosti ekonomiky daného státu. Mezi programy pro podporu podnikání financované Evropskou unií patří COSME 2014-2020, HORIZON 2020 a OP PIK 2014-2020.

COSME 2014-2020

Program COSME (Programme for the Competitiveness of Enterprises and small and medium-sized enterprises) je víceletý program na podporu zvýšení konkurenceschopnosti evropských podniků. Program je financován Evropskou komisí přímo z rozpočtu EU a je realizován každým členským státem zvlášť. Mimo zvýšení konkurenceschopnosti se program zaměřuje také na zvýšení zaměstnanosti v členských státech Evropské unie. Z rozpočtu EU bylo pro tento evropský program probíhající v letech 2014-2020 vymezeno téměř 60 mld. Kč, jež mohou být využity na celou řadu podpor, jako je lepší přístup k financování MSP, usnadnění přístupu firem na trhy jak v EU, tak ve třetích zemích, či na zlepšení rámcových podmínek pro konkurenceschopnost a podporu podnikání. Bližší informace jsou k nalezení v Nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 1287/2013 (Odbor 62100, 2014).

HORIZON 2020

Rámcový program EU pro výzkum a inovace HORIZON 2020 je s vyčleněnými prostředky 2 080 mld. Kč největší výzkumný a inovační program EU v historii. V novodobé historii jsou věda a výzkum klíčovými faktory pro získání konkurenční výhody a právě ta je cílem zmíněného programu. Podpora se obecně vztahuje na právní subjekty ustavené v jakékoli zemi včetně mezinárodních organizací a je rozdělena do oblastí vynikající věda, konkurenceschopný průmysl a řešení společenských výzev (Evropská komise, 2014a).

K lednu 2017 se programu HORIZON 2020 v České republice účastnilo celkem 134 malých a středních podniků, jež obdržely v celkovém součtu 30,9 mil. EUR (více než 803 mil. Kč) (Evropská komise, 2017a).

OP PIK 2014-2020

Operační Program Podnikání a Inovace pro Konkurenceschopnost (dále jen OP PIK) je program pro podporu českých podnikatelů v letech 2014-2020. Program je spolufinancován Evropským fondem pro regionální rozvoj a bylo na něj vymezeno 4 331 mld. EUR, v přepočtu zhruba 112 606 mld. Kč. Žadatelé mohou finanční prostředky využít na spolufinancování svých podnikatelských projektů, a to ve zpracovatelském průmyslu a souvisejících službách. OP PIK zastřešuje Ministerstvo průmyslu a obchodu, avšak řízen je Agenturou pro podnikání a inovace (API). Operační program se skládá z pěti prioritních os:

1. rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace (vyčleněno 31 % finančních prostředků),
2. rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti MSP (vyčleněno 20,7 % finančních prostředků),
3. účinné nakládání energií, rozvoj energetické infrastruktury a obnovitelných zdrojů energie, podpora zavádění nových technologií v oblasti nakládání s energií a druhotných surovin (vyčleněno 28,2 % finančních prostředků),
4. rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a informačních a komunikačních technologií (vyčleněno 17,2 % finančních prostředků),
5. technická pomoc (vyčleněno 2,9 % finančních prostředků) (API, 2017).

3 Konkurenční prostředí a přístup k MSP v podmínkách Finska

Životní úroveň Finska je označována jako průměrná. V globálním měřítku zaujímá Finsko velmi výhodnou pozici, a to především díky své produktivitě práce a moderní průmyslové struktuře. V důsledku toho se Finsko může pyšnit stabilním a předvídatelným podnikatelským prostředím. Jako jediná severská země využívá v platebním styku evropskou měnu euro a zároveň je zde, v porovnání se skandinávskými zeměmi, nízká sazba daně z příjmu právnických osob (Karami, 2007). Příznivé podnikatelské prostředí vede k dlouhodobým investicím v této „zmrzlé“ zemi. Díky svému včasnému přístupu k rozvoji špičkové technologii, patří Finsko k zemím s bohatou technologickou základnou. Mezinárodní společnosti jsou více než vítány na finském trhu a zároveň se jim dostává stejné podpory jako domácím podnikům v podobě různých dotací, především ve startovací fázi podnikání. Důležitost orientace na mezinárodní trh je nesmírně důležitý faktor v rozvoji výzkumu a vývoje (Halme aj., 2014).

Finsko se pyšní titulem osmé největší evropské země a svou rozlohou 338 145 km² patří zároveň k druhému největšímu skandinávskému státu (European Union, 2017). Navzdory své velké rozloze zde v roce 2015 žilo necelých 5 500 000 obyvatel. Z *tabulky 7* je patrné, že se počet každoročně zvyšuje (Eurostat, 2017b).

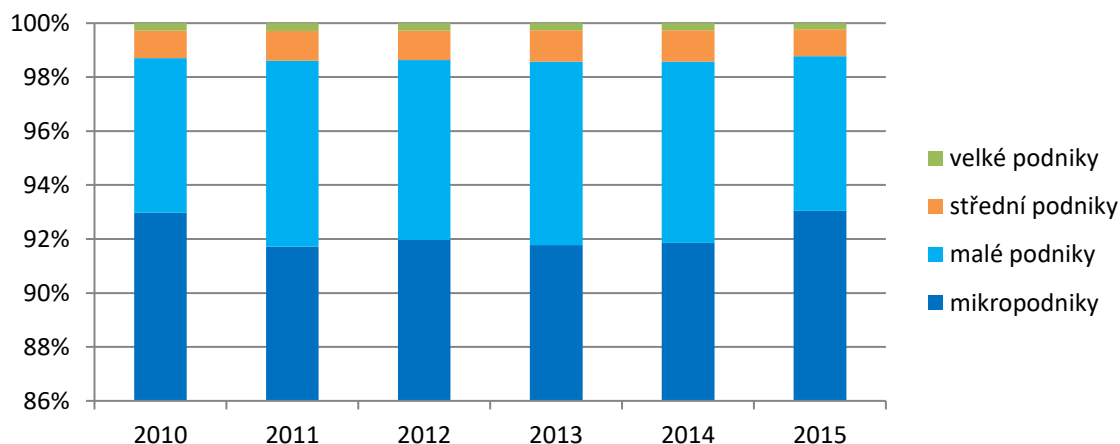
Tabulka 7: Vývoj počtu obyvatel Finska

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet mužů	2 625 067	2 638 416	2 652 534	2 666 622	2 680 364	2 691 863
Počet žen	2 726 360	2 736 860	2 748 733	2 760 052	2 770 906	2 779 890
Celkem	5 351 427	5 375 276	5 401 267	5 426 674	5 451 270	5 471 753

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z Eurostat (2017b)

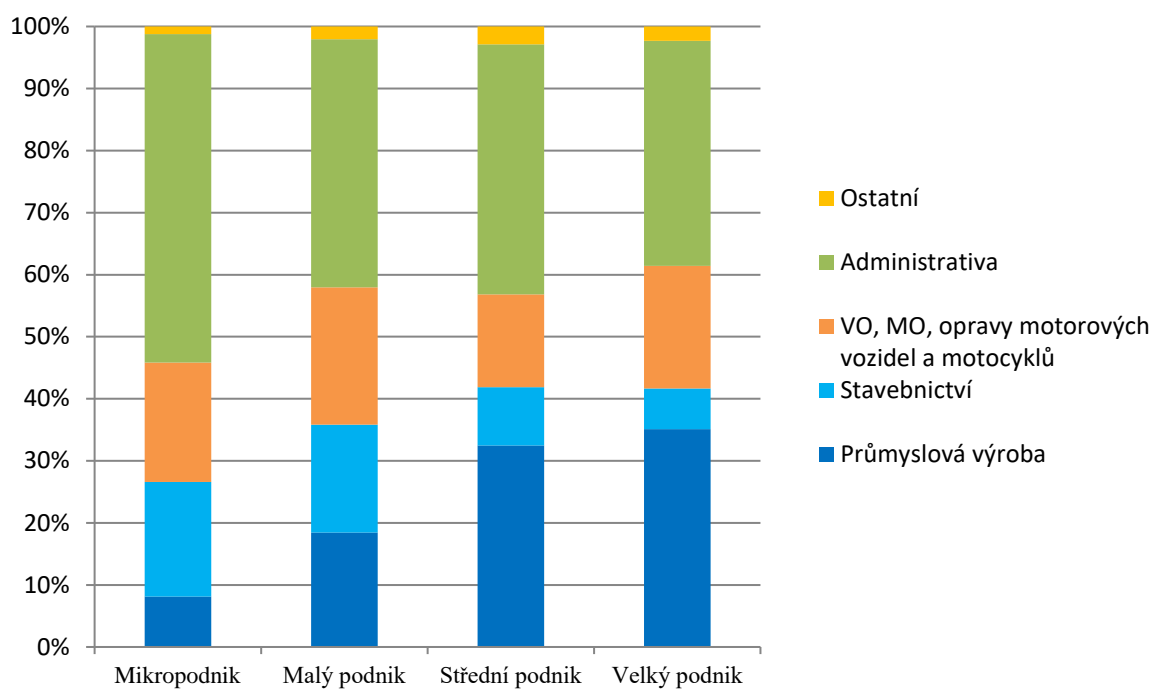
Vývoj počtu podniků se ve Finsku též dramaticky nemění. Od roku 2010 na finském trhu působí průměrně více než 220 000 podniků ročně a především mikropodniky spadající do kategorie malých a středních podniků tvoří největší část, a to přes 90 % (viz *obrázek 7*) (Evropská komise, 2010b-2016b). V roce 2015 bylo registrováno 229 364 podniků klasifikovaných jako malé a střední podniky, přičemž více než 93 % (213 895) patřilo do kategorie mikropodniky. Naproti tomu velkých podniků bylo ve stejném roce

registrovaných pouhých 521, což je zároveň nejnižší počet velkých podniků od roku 2010 (Evropská komise, 2016b).

Obrázek 7: Struktura podniků ve Finsku v letech 2010-2015
Zdroj: vlastní zpracování (viz příloha E)

Jak již bylo řešeno výše, v roce 2015 byl finský trh tvořen převážně mikropodniky, které působily nejčastěji v oblasti administrativy a podpůrných činností, kde svou činnosti provozovalo 113 179 mikropodniků (52 %). V oblasti velkoobchodu, maloobchodu a oprav motorových vozidel a motocyklů působilo 41 228 mikropodniků (19 %) a v oblasti stavebnictví 39 431 podniků (18 %). Nejméně mikropodniků působilo v oblasti průmyslové výroby, a to 17 405 podniků (8 %). Podobné složení lze z obrázku 8 vyčíst i u dalších typů podniků, avšak s rostoucím počtem zaměstnanců roste i počet podniků v průmyslové výrobě. Středních podniků v této oblasti v roce 2015 působilo 32 % (748 podniků) a velkých podniků dokonce 35 % (183 podniků). Oblast administrativy a podpůrných činností je však ve všech typech podniků nejčastější (Evropská komise, 2017c).

Obrázek 8: Struktura podniků ve Finsku dle odvětví v roce 2015
Zdroj: vlastní zpracování (viz příloha F)

3.1 Druhy společností

Ve Finsku je možné provádět obchodní operace v následujících formách podnikání: živnostník (soukromý obchodník), veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, družstvo a franšizing. Vybrané formy podnikání a jejich specifikace jsou k vidění v *tabulce 8*.

Tabulka 8: Právní formy podnikání ve Finsku

	Min. počet zakladatelů	Ručení	Počáteční kapitál
Živnostník	pouze podnikatel, podnikání je možné s manželem/manželkou	neomezeně celým svým majetkem	není stanoveno
Veřejná obchodní společnost	2*	neomezeně, společně a nerozdílně celým svým majetkem	ano, výše není stanovena
Komanditní společnost	2* (1 komplementář, 1 komanditista)	<i>komplementář</i> celým svým majetkem, <i>komanditista</i> do výše nesplaceného vkladu	požadováno pouze u komanditisty, výše není stanovena
Společnost s ručením omezeným	1	společnost neomezeně, společníci do výše nesplaceného vkladu	2 500 EUR (cca 65 000 Kč)
Co-operative (družstvo)	1	společnost neomezeně, společníci do výše nesplaceného vkladu	Není stanoveno

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z Enterprise Agency (2017)

* členové EHP (*Evropský hospodářský prostor*) mohou podnikat bez omezení, ostatní musí mít licenci od Národní rady pro patenty a registrace Finska.

Největší rozdíl u vybraných právních forem podnikání je k vidění u způsobu ručení. Nejvýhodnější právní forma podnikání pro podnikatele je společnost s ručením omezeným a to právě z uvedeného výhodného ručení pro podnikatele, kdy za závazky ručí celým svým majetkem pouze firma a nikoli podnikatel. Na druhou stranu je u společnosti s ručením omezeným, jako u jediné právní formy podnikání, vyžadován minimální počáteční kapitál. Kromě finančního kapitálu je možné vložit kapitál v podobě majetku nebo práce (Enterprise Agency, 2017).

3.1.1 Založení s.r.o.

Veškeré formuláře a dokumenty nezbytné pro založení společnosti s ručením omezeným musí být v úředním jazyce Finska, tedy buď ve finštině, nebo švédštině. Postup založení společnosti se dá shrnout do několika kroků:

1. uzavření společenské smlouvy včetně stanov,
2. splacení počátečního kapitálu na bankovní účet zřízeného pouze pro firemní účely,
3. registrace ve finském obchodním registru.

Společnost s ručením omezeným může být založena pouze jedním společníkem, maximální počet není stanoven. V případě založení jednou osobou je nezbytné zvolení zástupce člena představenstva. Společnost s ručením omezeným se zakládá na základě společenské smlouvy, jež musí obsahovat tři základní informace, a to:

- datum vzniku kontraktu,
- informace o všech společnících včetně určení předsedy představenstva, a pokud je třeba, uvede se rovněž výkonný ředitel, členové dozorčí rady a auditoři,
- informace o vkladové povinnosti každého společníka.

Jako součást nebo jako příloha společenské smlouvy musí být uvedeny stanovy podniku, ve kterých musí být uvedeno název a sídlo firmy a předmět podnikání. V případě založení podniku více členy je obvykle sepisována také Dohoda akcionářů upravující práva a povinnosti každého společníka včetně rozdělení zisku a případného upravení ručení za závazky. Po sepsání společenské smlouvy a stanov běží 3měsíční lhůta pro zapsání do obchodního registru, během které je nutné složit základní kapitál v minimální výši 2 500 EUR (80 000 EUR v případě veřejné společnosti) na účet společnosti a zaplatit správní poplatek, který je pro rok 2017 stanoven ve výši 330 nebo 380 EUR v závislosti na způsobu registrace. V případě online registrace přes finský obchodní informační systém (Finnish Business Information System, zkráceně BIS) je účtován poplatek nižší. Založení společnosti může být anulováno v případě překročení lhůty 3 měsíce. Základní kapitál je možné splatit i nefinančními zdroji, avšak v takovém případě je nutností uvést ve společenské smlouvě auditorské prohlášení o daném majetku a jeho ověřené ceně. Prohlášení může být vyhotoveno autorizovanou auditorskou firmou nebo autorizovaným účetním. K registraci do BIS je nutné dále přiložit:

- formulář Y1 včetně přílohy pojednávající o oznámení spuštění a sloužící i pro přihlášení k dani,
- formulář osobních údajů,
- prohlášení členů představenstva potvrzující správnost uvedených informací včetně formuláře Y1,
- originál společenské smlouvy,
- kopii stanov,
- potvrzení o splacení správního poplatku.

Po registraci v obchodním registru a splnění všech podmínek je společnost řádně založena a může začít provozovat svou podnikatelskou činnost (Enterprise Agency, 2017).

3.2 Stát a jeho podpora MSP

Vlastní podnikání je jednou z dalších možných pracovních alternativ, není ale pro každého. Součástí úspěšného podnikatele je i jeho podnikatelské prostředí ovlivněné celou řadou faktorů. Pro získání konkurenční výhody v dnešní době jsou důležité inovace a výzkum.

3.2.1 Důležité portály pro podnikatele

Finsko patří k zemím s vysokou konkurenceschopností a zároveň k zemím s vyspělou technologií. Ve vyspělých ekonomikách je dnešní svět postaven ne číslech nula a jedna v nekonečných formách a splynutí s tímto stylem života dává podnikateli určitou konkurenční výhodu. Finská vláda tomuto světu pomalu přizpůsobuje podnikatelské prostředí a jakákoli pomoc podnikatelům je k nalezení v první řadě online. Mezi nejdůležitější internetové odkazy patří:

www.prh.fi/en/

Národní rada patentů a registrů Finska pomáhá ve všech záležitostech týkajících se obchodního rejstříku, bytových společností, hypotečních úvěrů auditorských předpisů, sdružení a rejstříku sdružení. Uděluje ochranné známky, autorská práva a patenty. Mimo tyto činnosti také poskytuje služby v oblasti poradenství, výsledky různých výzkumů nebo školení týkající se všech fází životního cyklu společnosti.

www.ely-keskus.fi/en/

Místní centrum pro hospodářský rozvoj, dopravu a životní prostředí pomáhá podnikům financovat a rozvíjet služby.

www.te-services.fi

Osoba snažící se o rozjezd podnikání může za určitých podmínek obdržet grant pro start-up a nové podniky a právě tato problematika je rozebírána a podporována portálem TE Office spadající pod Ministerstvo práce a hospodářství.

www.enterprisefinland.fi

Společnost Enterprise Finland nabízí zdarma různé informace a služby pro rozjezd, rozšiřování a rozvíjení a internacionalizaci podnikání. Pro registrované podniky nabízí portál ještě více informací včetně různých formulářů.

www.finnvera.fi

Finnerva je státní specializovaná finanční společnost nabízející svým zákazníkům mimo jiné půjčky, záruky a kapitálové investice. Finnerva také pomáhá financovat podniky se zajímavým podnikatelským nápadem a potenciálem.

www.finpro.fi/en/

Finpro je veřejná organizace, která soustředí dohromady 300 odborníků v 31 zemích, ve 35 pobočkách včetně 6 poboček ve Finsku. Organizace pomáhá na mezinárodní úrovni, podporuje přímé zahraniční investice ve Finsku a podporuje cestování do Finska.

www.tax.fi

Na těchto stránkách podnikatel nalezne všechny důležité informace týkající se daní a dalších povinností, kterých každý nový podnik musí dbát.

www.team.finland.fi/en/

Sít' Team Finska sdružuje všechny subjekty financované státem a všechny služby sloužící k podpoře internacionalizace finských podniků, k získání přímých zahraničních investic a celkové propagaci Finska.

www.tekes.fi/en/

Společnost Tekes poskytuje financování malým a středním podnikům hledajících podporu pro růst podniku na mezinárodních trzích.

www.proagria.fi

Společnost ProAgria poskytuje služby podnikům v oblasti venkova, které jsou prospěšné ke zlepšení ziskovosti a rozvíjení konkurenceschopnosti.

www.yrityssuomi.fi/en/

Portál zabývající se bezplatným finančním poradenstvím.

www.ytj.fi/en/

Portál sloužící pro vyhledávání všech společností s přiděleným identifikačním číslem. Jedná se o obdobu českého portálu ARES Ministerstva financí. Mimo jiné lze

na portálu využít služby Podnikatelského informačního systému a provádět online různé změny.

www.yritysporssi.fi

Jedná se o celostátní službu Federace finských podniků pro prodej a nákup podniků (Enterprise Agency, 2017).

3.2.2 Daňové a jiné zatížení

Finsko a jeho daňový systém se už tradičně řadí mezi země s nejvyšším daňovým zatížením, ačkoli v oblasti severských zemí patří k těm nižším. Daňovou soustavu ve Finsku tvoří daně přímé a nepřímé. K přímým daním patří daně ze zisku korporací, z příjmu fyzických osob, dědické, darovací a daně z převodu majetku a nemovitostí. K nepřímým daním se řadí daň z přidané hodnoty, spotřební a ekologické daně (Vero Skatt, 2017a). Daňová kvóta Finska v roce 2015 ve výši 44 % přesahovala průměrnou daňovou kvótu zemí OECD o téměř 10 %. Daňová kvóta ve Finsku je poměrně stálá a v letech 1993 až 2015 oscilovala mezi 40,8 % a 45,8 % HDP (OECD.stat, 2017). Pro účely této práce jsou v následujících kapitolách rozebrány pouze daně z příjmu a daň z přidané hodnoty.

Daň z příjmu fyzických osob

Daň z příjmu fyzické osoby upravené zákonem č. 1535/1992 podléhá ve Finsku duálnímu systému rozdělovajícímu příjem na příjem z výdělků a příjem z kapitálu. Pro každý příjem jsou stanoveny odlišné sazby a pravidla zdanění. *Kapitálový příjem* tvoří příjem z prodeje majetku, příjem z pronájmu nebo příjem z návratnosti kapitálu v podobě dividend. *Sazby daně pro kapitálový příjem* činí 30 % (do příjmu 30 000 EUR/rok) a 34 % (příjem přesahující hranici 30 000 EUR/rok). Oproti tomu *příjem z výdělků* zahrnuje všechny ostatní příjmy, jako jsou platy a mzdy, důchody a částky v podobě různých grantů (např. studijní grant) nebo příspěvků (např. podpora nezaměstnanosti). *Daňové zatížení příjmu z výdělků* je progresivní a tedy odvislé od výše příjmu. Konkrétní sazby daně příjmů z výdělků jsou stanovovány ročně na základě usnesení Parlamentu. Daň z příjmů z výdělků plyne státu, příslušné obci (sazba stanovena obcí samotnou v rozmezí 16-23 %) a je-li poplatník daně členem církve, plyne i daň církvi (1-2 % z pracovních příjmů). Aktuální

sazby daně z příjmu z výdělků pro rok 2017 jsou uvedeny v tabulce 9 (Nordisk eTax, 2017b).

Tabulka 9: Sazby daně z výdělků pro finské rezidenty v roce 2017

Zdanitelný příjem z výdělků v EUR/rok	Daň při dolní hranici [EUR]	Sazba pro příjem nad dolní limit v %
16 900-25 300	8,00	6,25
25 300-41 200	533,00	17,50
41 200-73 100	3 315,50	21,50
73 100 a více	10 174,00	31,50

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z Nordisk eTax (2017b).

Pozn. Pro příjem nižší jak 16 900 EUR se daň z výdělků neplatí

Jednotlivé sazby a hranice zdanitelného příjmu jsou každoročně upravovány. Pro lepší porovnání k předchozímu výkladu jsou v následující tabulce uvedeny sazby pro finské rezidenty v roce 2016.

Tabulka 10: Sazby daně z výdělků pro finské rezidenty v roce 2016

Zdanitelný příjem z výdělků v EUR/rok	Daň při dolní hranici [EUR]	Sazba pro příjem nad dolní limit v %
16 700-25 000	8,00	6,50
25 000-40 800	547,50	17,50
40 800-72 300	3 312,50	21,50
72 300 a více	10 085,00	31,75

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z Nordisk eTax (2017b).

Pozn. pro příjem nižší jak 16 700 EUR se daň z výdělků neplatí

Výše uvedených sazeb jsou platné pro finské rezidenty. Pro finské *nerezidenty* je sazba kapitálového příjmu rovněž 30 % a 34 %, avšak pomyslná dělicí hranice činí 40 000 EUR Nordisk eTax (2017b).

Po vypočtení příslušné částky daně lze daňovou povinnost snížit následujícími slevami:

- v případě příjmu z výdělků nad 2 500 EUR lze uplatit slevu ve výši 7,4 %, avšak maximální částka činí 1 010 EUR,
- sleva na výživné za jedno nezletilé dítě ve výši 80 EUR,
- v případě zdravotního postižení lze uplatit slevu ve výši 115 EUR,

- 15 % z celkové výše placených služeb za úklid a údržbu obydlí včetně chat, a to až do výše 3 000 EUR (Vero Skatt, 2017b).

Pro práci ve Finsku je nutností získání daňové karty sloužící pro finské zaměstnavatele. Daňová karta je jednoduše strukturována a zaměstnavatel se tak velmi dobře orientuje ve výši daně. V případě nepředložení daňové karty zaměstnavateli může být z výplaty zadrženo až 60 % (Nordisk eTax, 2017a).

Za zdaňovací období je ve Finsku považován kalendářní rok. Daňové přiznání není poplatník povinen vyplňovat sám, poněvadž je vyplněno správcem daně s údaji, které získal od jednotlivých subjektů a poplatníkovi je zasláno pouze pro kontrolu a případné doplnění, a to ve formě elektronické. Lhůta pro kontrolu a doplnění je až do 15. května po skončení zdaňovacího období. Daň z příjmu se platí ve formě záloh dle výše předcházející daňové povinnosti, a to buď jednou, nebo až jedenáctkrát ročně (Enterprise Finland, 2017b).

Daň z příjmu právnických osob (společnost s ručením omezeným)

Daň z příjmu právnických osob je upravena zákony č. 1535/1992 o dani z příjmu, č. 360/1968 o zdanění obchodního příjmu a příjmu z profesních aktivit a č. 543/1967 o zdanění příjmu ze zemědělství. *Zdanitelným příjmem* může být příjem obchodní, ze zemědělství a lesnictví a příjem ostatní.

Společnost s ručením omezeným je považována za nezávislého plátce daní, jinými slovy zisk společnosti je vždy považován za výnos a nemá žádný vliv na osobní zdanění společníka. Samotný výpočet daně z příjmu právnických osob pro společnost s ručením omezeným je mnohem jednodušší, než je tomu v případě zdanění příjmu FO. Po odečtení položek jako jsou dary s určitou hodnotou a určité reklamní předměty se vypočítává daň pomocí jednotné *sazby* daně z příjmu pro společnost s ručením omezeným, která v roce 2017 činí rovných 20 % z příjmu a řadí se k jedněm z nejnižších daní v EU. Od vyšších sazeb uplatňovaných v minulosti se odstoupilo kvůli podpoře oživení finské ekonomiky.

Zdanitelné období je ustanovené kalendářním měsícem (může být požádáno o delší období) a zálohy na daň jsou placeny na základě posledních dvou let. Daňové přiznání musí být podáno i elektronicky, a sice do 12. dne po skončení zdanitelného období (Enterprise Agency, 2017).

Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty je legislativně upravena zákonem č. 1501/1993 o dani z přidané hodnoty novelizovaného Nařízením Evropské komise. V zákoně jsou vymezeny jak plátcí DPH, tak *předmět* daně, kterým je téměř všechno zboží a služby poskytované za úplatu. Prodej a pronájem nemovitostí a bytů, zdravotnictví a služby sociální péče, školení jmenované zákonem, finanční a pojišťovací služby, poplatky za autorská práva jmenované zákonem, a poštovní služby jsou výjimky definované zákonem, jež nepodléhají DPH.

Společnost se musí zaregistrovat v Registru DPH v případě, že jeho ekonomická činnost vedla v období 12 po sobě jdoucích měsíců k obratu ve výši minimálně 10 000 EUR. Částka daně se vypočítává odečtením daní zahrnutých do odečitatelných nákupů v každém období od daní z prodeje za stejné období.

Sazby, které jsou pro rok 2017 následující:

1. základní sazba ve výši 24 % (naprostá většina zboží a služeb),
2. snížená sazba ve výši 14 % (potravin, stravovací služby mimo alkoholických a tabákových výrobků),
3. druhá snížená sazba ve výši 10 % (tisk, vstupy na kulturní události a sportovní události, farmaceutické výroby, ubytovací služby, dopravní služby apod.).

Zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc, přičemž povinnost plátce je čtvrtletní zasílání souhrnného hlášení (pouze elektronicky) a to nejpozději do 15. dne druhého měsíce následujícího po skončení kalendářního čtvrtletí. Splatnost daně je stanovena ve lhůtě 12 dní kalendářního měsíce následujícího po skončení zdaňovacího období (Enterprise Agency, 2017). Přestože daňová povinnost vzniká již při obratu ve výši 10 000 EUR za finanční období, pro společnosti s obratem do výše 500 000 EUR za účetní období je možnost výpočtu DPH na bázi hotovosti. To znamená vykazovat svou daňovou povinnost až podle reálných prodejů a nákupů, tedy v měsíci, kdy je obdržena platba, nebo kdy je zapláceno jiné společnosti za zboží nebo služby (Enterprise Finland, 2017g).

Další poplatkové zátěže

Další složkou ponižující čistý zisk zaměstnanců a zaměstnavatelů je zákonné pojištění, jež je tvořeno penzijním připojištěním, příspěvkem na sociální zabezpečení, příspěvkem na nemocenské pojištění zaměstnance a podnikatele, pojištěním v nezaměstnanosti, pojištěním úrazu a skupinovým životním pojištěním.

Penzijní připojištění pro zaměstnance je ve Finsku známo pod zkratkou „TyEL⁶“ a je upraveno v zákonu o důchodech zaměstnanců. Zaměstnavatel, který vyplácí ve výplatách a ve mzdách více než 8 238 EUR v období 6 měsíců, nebo který zaměstnává nepřetržitě minimálně jednu osobu, je povinen se registrovat a za své zaměstnance odvádět řádné pojištění. Připojištění je povinné pro všechny ve věku 17 až 67 let. Platební povinnost začíná a končí od začátku měsíce následujícího po měsíci, ve kterém zaměstnanec dosáhl příslušného věku. Naopak připojištění se netýká osob, které dosahují měsíčních příjmů nižších než 58,19 EUR, dosáhly věku 68 let, jsou zaměstnány jako podnikatelé, farmáři a námořníci, a zahraničních zaměstnanců, pokud jsou držiteli osvědčení o vyslání (Etera, 2017a).

Jak již bylo řečeno výše, osob samostatně výdělečně činných se TyEL netýká, avšak tyto osoby jsou povinné hradit tzv. YEL pojištění upravené zákonem o důchodech osob samostatně výdělečně činných. Potvrzený YEL příjem se používá jako základ pro výpočet starobního, invalidního a částečného důchodu, nemocenské, rodičovské dovolené, nároku na zabezpečení v nezaměstnanosti a pozůstalostního důchodu vypláceného rodině v případě úmrtí.

Pojištění YEL je povinné pro:

- osoby samostatně výdělečně činné ve věku 18-67 let,
- podnikatele, jejichž samostatně výdělečná činnost trvá nepřetržitě 4 měsíce a hodnota jejich výstupu podnikatelské činnosti dosahuje minimálně 7 645,25 EUR/rok,
- osoby pracující na vedoucí pozici ve společnosti s ručením omezeným, pokud vlastní více než 30 % akcií (50 % v případě rodinného vlastnictví),
- zahraniční osoby samostatně výdělečně činné provozující svou činnost ve Finsku (Etera, 2017b).

---

⁶ zkráceně „työntekijän eläkelaki“ (Zákon o důchodovém pojištění zaměstnanců – volně přeloženo)

Jestliže určitá osoba dosáhla důchodového věku, stává se YEL pojištění *dobrovolné* v případě, že daná samostatně výdělečně činná osoba pobírá starobní důchod nebo předčasný starobní důchod. Dobrovolné pojištění je pak ve výši 1,5 % potvrzeného příjmu YEL. YEL pojištění se může stát *povinné* i pro osoby v důchodovém věku a to v případě, že osoba samostatně výdělečně činná pracuje na částečný úvazek, nebo dostává invalidní nebo částečně invalidní důchod (Etera, 2017b).

Sazba pojištění YEL je pro rok 2017 ve výši 24,10 % pro podnikatele ve věku 18-52 let a nad 62. Pro podnikatele ve věku 53-62 let platí sazba 25,60 %. Výjimka udělována novým podnikatelům je v podobě snížení tohoto pojištění a to na prvních 48 měsících. Podnikatelé v první skupině věku (18-52 let) musí na pojistném zaplatit 18,798 % a ve druhé (53-62 let) 19,968 %. Příslušné sazby jsou počítány z YEL výdělku, do kterého je započítávána celá škála příjmů. Pro osoby pracující jako zemědělci je používáno tzv. pojištění MYEL, avšak pro účely této práce není toto pojištění zásadní (Finnish Centre for Pensions, 2017).

Zákon o povinnosti vydávat účtenku

Registrační pokladny ve Finsku prozatím povinné nejsou, nicméně s bojem proti šedé ekonomice pomáhá poměrně nový zákon č. 658/2013 o povinnosti vydávat účtenku z roku 2014, a to především v oblasti platby v hotovosti. Dodržování zákona probíhá pod záštitou daňové správy a policie. Zákon stanovuje povinné údaje, které musí každá účtenka obsahovat, ale také určuje výjimky jako je prodej z automatů, loterií, prodej na trzích apod. Smyslem zákona je snaha snížení šedé ekonomiky prostřednictvím zmenšené možnosti podnikatele nezapsat platbu v hotovosti do účetnictví (Finsko, zákon č. 658).

3.2.3 Akční plán pro budoucnost

Strategický vládní program předsedy vlády Juha Sipilä předpokládá budoucnost Finska takto: „*V roce 2025 je Finsko inovativní, pečující a bezpečnou zemí, kde se všichni cítíme důležití.*“ (Prime Minister's office, 2015, s. 7).

Cílem vlády je dovést finské hospodářství na cestu udržitelného růstu a vyšší zaměstnanosti a zajistit dostatečné finanční zdroje pro veřejné služby a sociální ochranu. S pěti strategickými prioritami v rámci vládního programu podniká vláda krok k provedení

zásadních reforem v oblasti zaměstnanosti, konkurenceschopnosti, znalostí a vzdělávání, dobrých životních podmínek a zdraví, bioekonomie, technologií, digitalizace a experimentování. Strategické cíle jsou realizovány formou 26 klíčových projektů. Mimo jiné vláda také hodlá přepracovat důchodový systém a provést reformy v oblasti sociální a zdravotní péče.

Vláda vyčlenila celkem 1,6 mld. EUR (cca 41,6 mld. Kč) na financování svého programu, z čehož je vyčleněna 1 mld. EUR (cca 26 mld. Kč) právě na zmíněné klíčové projekty:

- zaměstnanost a konkurenceschopnost – vyčleněno 170 mil. EUR,
- znalosti a vzdělávání – vyčleněno 300 mil. EUR,
- dobré životní podmínky a zdraví – vyčleněno 130 mil. EUR,
- bioekonomie a životní prostředí – vyčleněno 300 mil. EUR,
- digitalizace, experimentování a deregulace – vyčleněno 100 mil. EUR.

Z důvodu monitorování implementace je pro každý klíčový projekt jmenován ministr a každou strategickou prioritu řídí ministerská pracovní skupina. Účinnost klíčových projektů bude navíc pravidelně hodnocena pomocí specifických ukazatelů. Vláda bude každý rok na jaře měřit a specifikovat provádění klíčových projektů, a to v souladu s ročním harmonogramem pro aktualizaci finského plánu vládních institucí (Finnish Government, 2016).

3.2.4 Programy na podporu podnikání

Ve Finsku existuje celá řada různých forem podpor a dotací mající za cíl pomoci malým a středním podnikům nejen v jejich začátku, ale také například při rozšiřování jejich podnikatelské činnosti například do zahraničí. Programy jsou financované státem, Evropskou unií, soukromým sektorem nebo jejich kombinací.

NÁRODNÍ PODPORY PODNIKÁNÍ

Start-up grant

Program Start-up grant spočívá v zajištění živobytí osoby, která se stává podnikatelem na plný úvazek a tím pomoci se zvýšením zaměstnanosti a konkurenceschopnosti. Grant může být poskytnut i osobě, která se již rozjeté podnikání snaží přeměnit z vedlejší na hlavní činnost. Start-up grant může být vyplácen současně několika podnikatelům, kteří provozují podnikatelskou činnost společně. Příjem z tohoto programu se považuje za daňový příjem a je započítáván do základu pro výpočet daně. Grant je vyplácen na předem stanovenou dobu, avšak maximálně po dobu 12 měsíců (první období je vždy 6 měsíců). K získání grantu se váže několik podmínek včetně vypracování podnikatelského záměru a podnikatelům je doporučeno konzultovat snahu o získání grantu s konzultantem Úřadu pro zaměstnanost a hospodářský rozvoj (TE Office). Jedním z předpokladů pro získání grantu je prokázání, že žadatel disponuje dostatečnými prostředky pro zamýšlené obchodní činnosti, avšak výnosnost ve fázi zahájení podnikání není dostatečná pro přiměřené živobytí. O grant mohou žádat všichni ti, kteří zamýšlejí provozovat obchodní činnost na plný úvazek. (Enterprise Agency, 2017).

V případě, že se předpokládá, že zamýšlená obchodní činnost zajistí pro žadatele přiměřené živobytí v průběhu fáze zahájení podnikání, grant udělen není. Odmítnutí grantu může být také z důvodu podezření narušení hospodářské soutěže, nebo v případě, že žadatel zahájil obchodní operace ještě před tím, než bylo rozhodnuto o udělení grantu (Enterprise Finland, 2017e). Startovací grant není poskytován osobám, které si zajistily svůj příjem jinými způsoby (např. prostřednictvím mzdy nebo dalších dotací a výhod). Všechny podmínky pro získání grantu jsou uvedeny v zákoně č. 916/2012 o burze práce a korporátních službách. Výše grantu odpovídá základní dávce v nezaměstnanosti v souladu se zákonem o dávkách. Pro rok 2017 je poskytován grant ve výši 32,40 EUR/den a je placen nejvíce 5 dní v kalendářním týdnu (Enterprise Agency, 2017).

Program financování exportu malých a středních podniků

Program financování exportu malých a středních podniků je určen pro finské malé a střední podniky. Cílem je seznámit MSP s různými způsoby exportního financování. Program je vhodný také pro větší společnosti, které potřebují základní informace o financování exportu. Realizátorem programu je společnost Finnvera ve spolupráci s bankami působícími ve Finsku. Společnost Finnvera disponuje nástroji pro financování vývozu, které může využít při sestavování nabídek pro účastníky. Důraz je kladen na reálné exportní projekty a řešení jejich financování. Zároveň je pro vybrané společnosti uskutečněn jednodenní workshop o financování exportu (Enterprise Finland, 2017d).

Program na financování internacionalizace společností

Finská společnost Nopef spravována společností Nordic Finance Corporation (zkráceně NEFCO) financuje studie proveditelnosti v oblasti životního prostředí a zeleného růstu. Společnost Nopef může poskytovat bezúročné podmíněné půjčky až do výše 40 % schválených nákladů na studie proveditelnosti projektů internacionalizace. V případě realizace projektu, je celá částka převedena na grant. V opačném případě je na grant přeměněno pouze 50 % úvěru. Jednou ze základních podmínek jsou odborné znalosti a zkušenosti spolu s potřebnými finančními a lidskými zdroji pro realizaci projektu. Zamýšlený projekt musí vytvářet dlouhodobé operace a musí představovat významnou investici v cílové zemi. Mezi typické příklady patří založení dceřiné společnosti, společného podniku nebo akvizice společnosti v cílové zemi (Enterprise Finland, 2017c).

Dotace na rozvoj podnikání

Dotace na obnovu, růst a internacionalizaci zejména malých a středních podniků je určena k významným rozvojovým a investičním opatřením, jejichž prostřednictvím společnost rozvíjí oblasti obchodního řízení a marketingových dovedností, výrobních metod, internacionalizace a exportu a mapování nových trhů a obchodních příležitostí.

Dotace je založena na projektu předloženém společností. Součástí projektu je i prokázání schopnosti udržet ziskové operace. Program je zastřešován státním Střediskem pro hospodářský rozvoj, dopravu a životní prostředí (zkráceně ELY) (Enterprise Finland, 2017a).

Programy společnosti Tekes

Společnost Tekes financuje a podporuje náročné výzkumné a vývojové projekty a inovace v podnicích, univerzitách a výzkumných komunitách. Podnikům pomáhá přeměňovat skvělé myšlenky v realitu poskytováním finančních a odborných služeb. Cílem je podporovat podniky při zvyšování mezinárodní konkurenceschopnosti, výroby a vývozu a vytvářet tak pevný základ pro zvyšování zaměstnanosti a blahobytu společnosti. V rámci programů a iniciativ mohou podniky a veřejné výzkumné jednotky rozvíjet know-how, vytvářet sítě a ovlivňovat vývoj daného oboru.

Strategií Tekes je být aktivním tvůrcem her přinášející obnovu v podnikové sféře. V roce 2017 probíhá celkem 11 programů, jako jsou například:

- *5thGear 2014-2019* – cílem programu 5thGear je vyřešit problémy spojené s bezdrátovou datovou komunikací příští generace, vytvářením nových obchodů a propojením Finska jako hlavního cíle mezinárodních investic,
- *Arktické moře 2014-2017* – cílem programu je přeměnit Finsko na mezinárodně atraktivní koncentraci arktického know-how,
- *BEAM – Podnikání s dopadem 2015-2019* – cílem je udržitelný růst pro Finsko a rozvojový svět,
- *Inovační města 2014-2017* – cílem programu je vytvořit atraktivní inovační klastry, které jsou schopné vytvořit zcela nové produkty a služby pro mezinárodní trh (Enterprise Finland, 2017f).

EVROPSKÉ PODPORY PODNIKÁNÍ

COSME 2014-2020

Pro Finsko jako pro člena Evropské unie je dostupný program COSME určený na podporu zvýšení konkurenceschopnosti evropských podniků. Bližší informace o programu jsou uvedeny v *kapitole 2.2.6 na straně 41*.

HORIZON 2020

Program HORIZON 2020 financovaný Evropskou unií si klade za cíl zvýšení konkurenceschopnosti na základě zlepšení vědy a výzkumu. Bližší informace o programu jsou uvedeny v *kapitole 2.2.6 na straně 41*. K lednu 2017 využilo program HORIZON 2020 celkem 236 finských malých a středních podniků, jež obdržely v celkovém součtu 106,48 mil. EUR (více než 2 760 mil. Kč) (Research and Innovation performance and (Evropská komise, 2017b).

Iniciativa pro malé a střední podniky

V září 2016 byl ve Finsku zahájen program s názvem *Iniciativa pro malé a střední podniky*. Iniciativa pro malé a střední podniky je společným finančním nástrojem ES a skupiny EIB (Evropská investiční banka a Evropský investiční fond), jehož cílem je stimulovat financování malých a středních podniků prostřednictvím částečného krytí rizik úvěrových produktů. V současné době tento program funguje v Bulharsku, Finsku, Rumunsku, Španělsku a na Maltě (European Investment Fund, 2017e).

4 Vliv MSP na vybrané ekonomické ukazatele

Malé a střední podniky jsou sociálně a ekonomicky velmi důležité. Činnost MSP není omezená žádným konkrétním typem průmyslu nebo služby a svou funkci plní především v utváření nových pracovních pozic a v podílu na celkové prosperitě ekonomiky. V této kapitole jsou rozebrány právě ukazatele nezaměstnanosti a hrubého domácího produktu, dvou klíčových indikátorů měřících výkonnost celé ekonomiky.

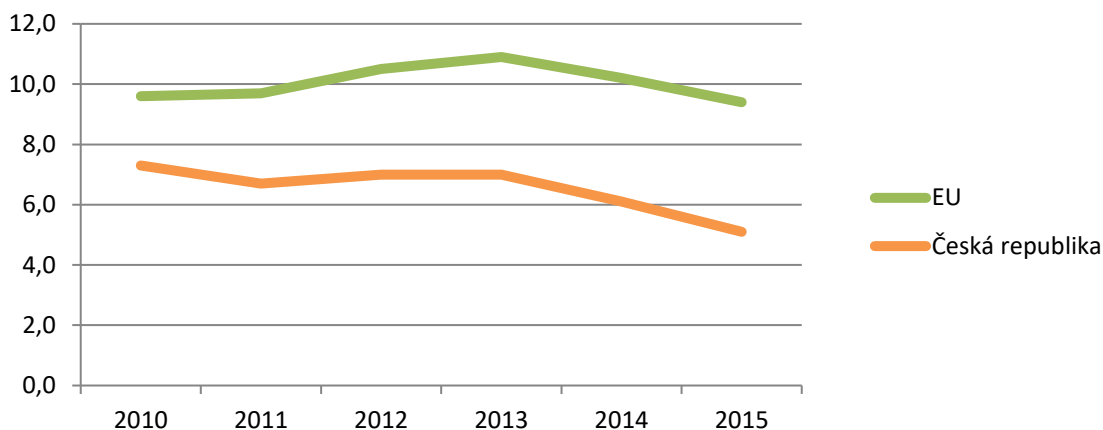
4.1 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost patří k základním makroekonomickým ukazatelům měřících výkonnost celé ekonomiky a nejčastěji se určuje dle registrované míry nezaměstnanosti. Registrovaná míra nezaměstnanosti udává procentní podíl počtu nezaměstnaných obyvatel na ekonomicky aktivním obyvatelstvu. Jinými slovy podíl počtu neumístěných uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadu práce k osobám starších 15 let a mladších důchodového věku.

4.1.1 Česká republika

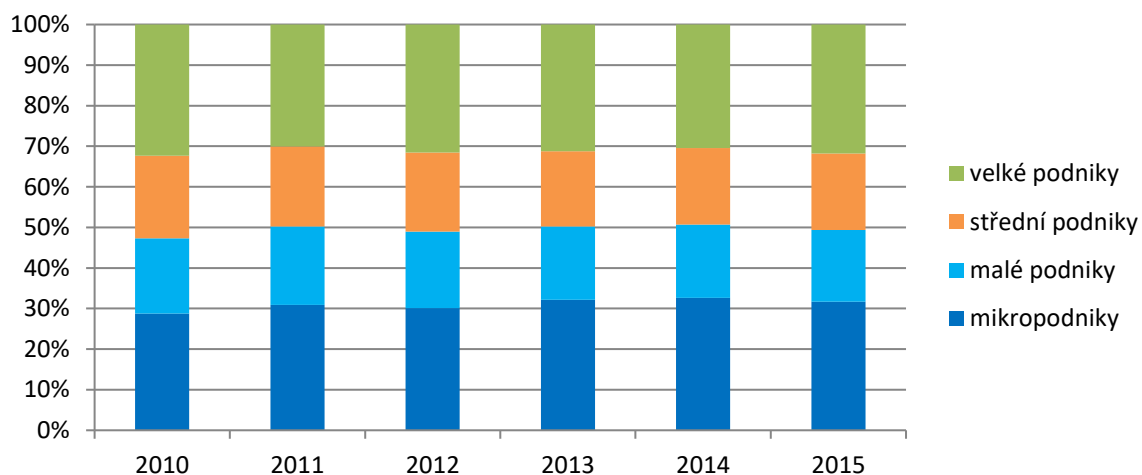
Míra nezaměstnanosti České republiky se dlouhodobě pohybuje pod úrovní EU s tendencí neustálého poklesu, jak je vidět na *obrázku 10*. Dle výpočtu Eurostatu dosahovala míra nezaměstnanosti v České republice v roce 2015 pouhých 5,1 % a dosahovala tak druhé nejnižší úrovně míry nezaměstnanosti ve srovnání s členskými státy EU, přičemž první země Německo dosáhla nižší míry nezaměstnanosti o pouhých 0,5 % (Eurostat, 2017c).

Obrázek 9: Vývoj nezaměstnanosti v České republice [%]
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z Eurostat (2017c).

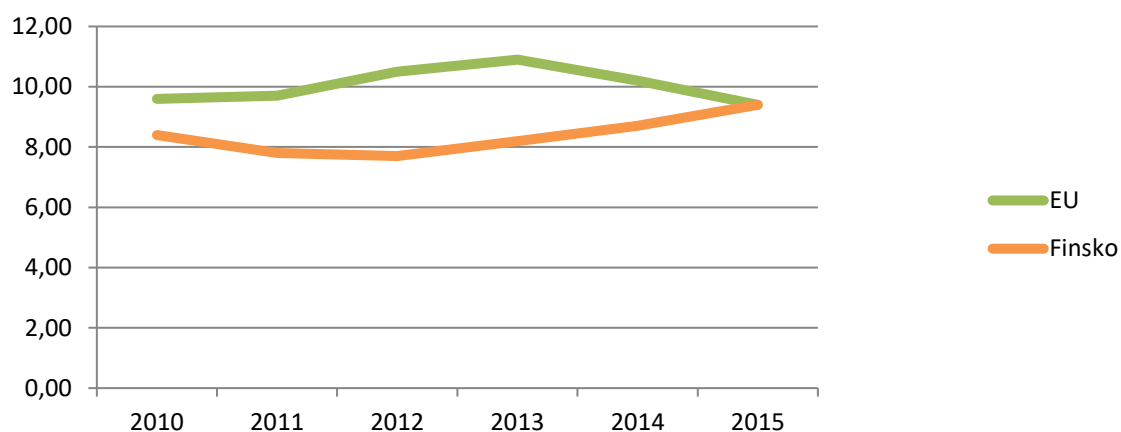
Podle výpočtů Eurostatu bylo v roce 2015 v českých malých a středních podnicích zaměstnáno necelých dva a půl milionů občanů představujících téměř 68 % všech zaměstnanců, přičemž nejvíce jich pracovalo v mikropodnicích (1 123 258). Velké podniky v téže roce vytvořily 1 127 464 pracovních pozic. Z obrázku 10 je patrné, že rozložení podílů zaměstnanců v MSP se v České republice od roku 2010 příliš nemění, ačkoli je patrný rostoucí podíl zaměstnanců pracujících v mikropodnicích na úkor zaměstnanců pracujících v malých a středních podnicích. Podobný trend tak lze očekávat i v blízké budoucnosti (Evropská komise, 2017c).

Obrázek 10: Počet zaměstnanců v ČR v letech 2010-2015
Zdroj: vlastní zpracování (viz příloha C)

4.1.2 Finsko

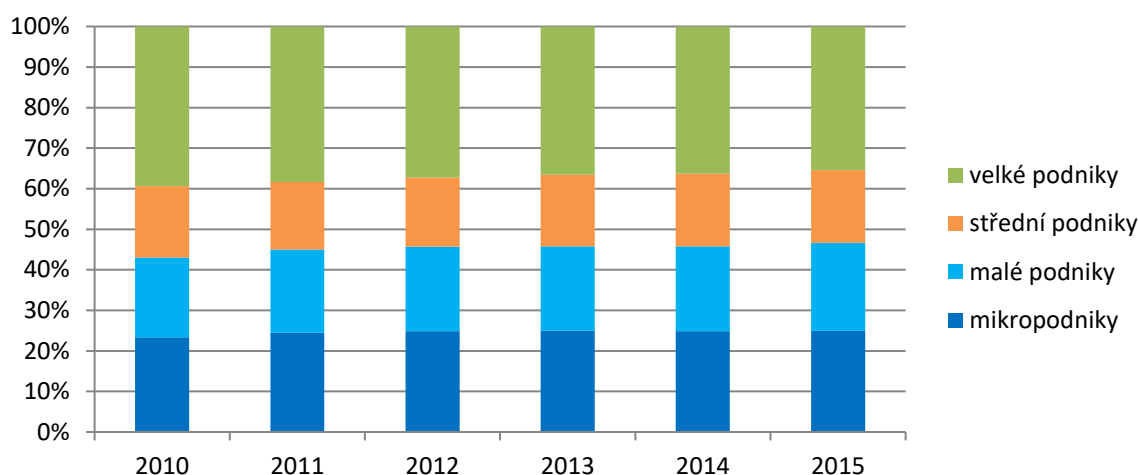
Registrovaná míra nezaměstnanosti ve Finsku zobrazena na *obrázku 11* se dlouhodobě pohybuje pod úrovní průměru EU, avšak od roku 2012 je patrný její růst a v roce 2015 dokonce vyrovnání s evropským průměrem ve výši 9,4 %. V témže roce tak registrovaná míra nezaměstnanosti dosáhla ve Finsku 10. nejvyšší úrovně z celé Evropské unie. Prognóza pro následující roky je nicméně klesající (Eurostat, 2017c).

Obrázek 11: Vývoj nezaměstnanosti ve Finsku [%]

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z Eurostat (2017c).

Dle údajů vypočtených Eurostatem bylo v roce 2015 ve finských malých a středních podnicích zaměstnáno 935 645 občanů představujících téměř 65 % všech zaměstnanců s téměř rovnoměrným zastoupením ve všech typech podniků. Na *obrázku 12* je patrný stejný trend po několik let a lze tak predikovat podobné rozložení i v blízké budoucnosti. Na finském trhu hrají významnou roli zaměstnavatelů i velké podniky, které v roce 2015 poskytly zaměstnání 513 406 občanům a z jednotlivých typů velikosti podniků hrají stále nejdůležitější roli v podobě zaměstnavatelů (Evropská komise, 2017c).

Obrázek 12: Počet zaměstnanců ve Finsku v letech 2010-2015
Zdroj: vlastní zpracování (viz Příloha G)

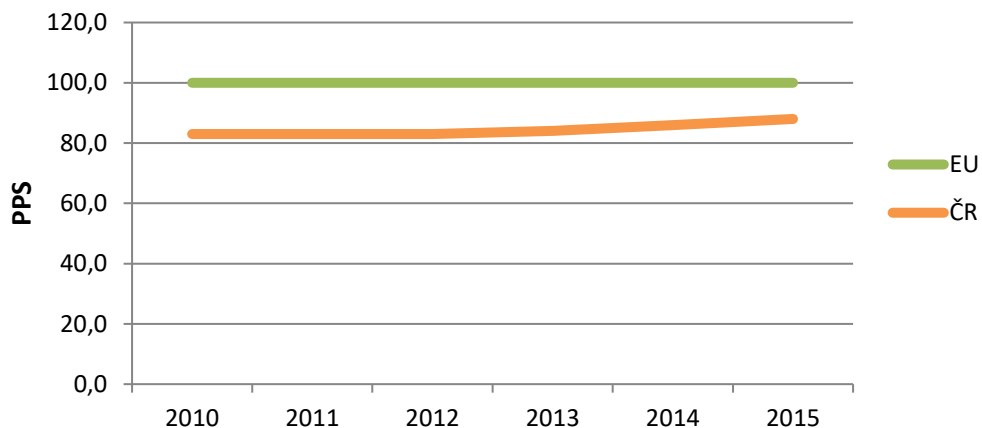
4.2 Hrubý domácí produkt

Hrubý domácí produkt na obyvatele v paritě kupní síly (zkráceně PPS) je jedním ze základních ukazatelů ekonomické úrovně při mezinárodních srovnáních. HDP je definován jako hodnota všech vyrobených výrobků a služeb snižená o hodnotu zboží nebo služeb používaných při jejich tvorbě. Při hodnocení ukazatele se vychází z průměru EU (EU28) stanovenému na 100. V případě, že je index země vyšší než 100, je úroveň HDP na obyvatele této země vyšší, než je průměr EU a naopak. Používání jednotky PPS je výhodné zejména z důvodu očištění výpočtu od různých cenových úrovní (Eurostat, 2017a).

4.2.1 Česká republika

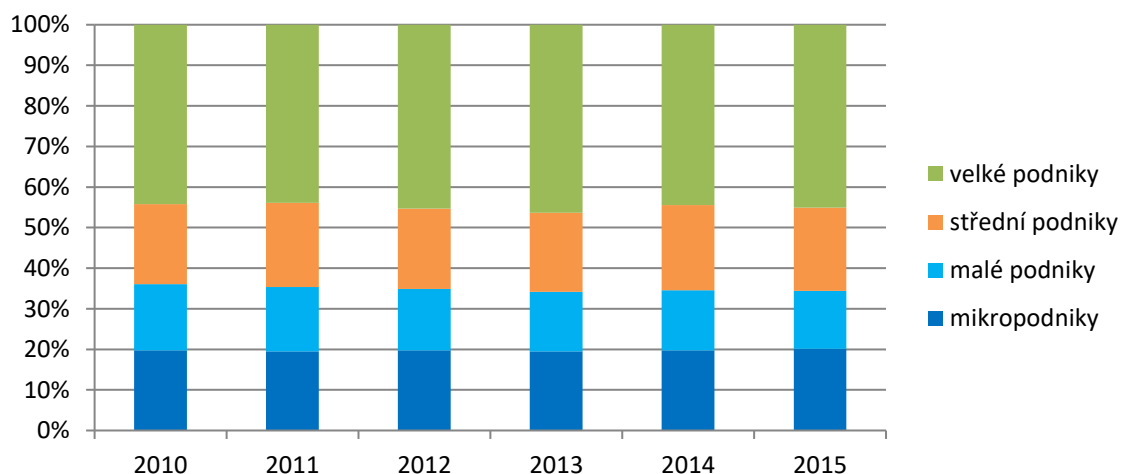
Z obrázku 13 je sice patrné, že se HDP na obyvatele v PPS České republiky dlouhodobě pohybuje pod průměrnou úrovní EU, avšak s tendencí neustálého růstu a vzhledem k vývoji míry nezaměstnanosti popsané v předchozí kapitole lze předpokládat růst HDP na obyvatele v PPS i v následujících letech. Ještě v roce 2012 byl rozdíl oproti průměrné hodnotě EU 17 %. O tři roky později, tedy v roce 2015 je tento rozdíl snížen na 12 % a ČR tak obsadila pomyslné čtrnácté místo ve srovnání členských států EU. Prvního místa

a zároveň nejvyšší hodnoty oproti průměru EU dosáhlo ve stejném roce Lucembursko (269 PPS) a naopak nejnižší hodnoty dosáhlo Bulharsko (49 PPS) (Eurostat, 2017a).

Obrázek 13: Vývoj HDP na obyvatele v PPS v ČR v letech 2010-2015
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z Eurostat (2017a).

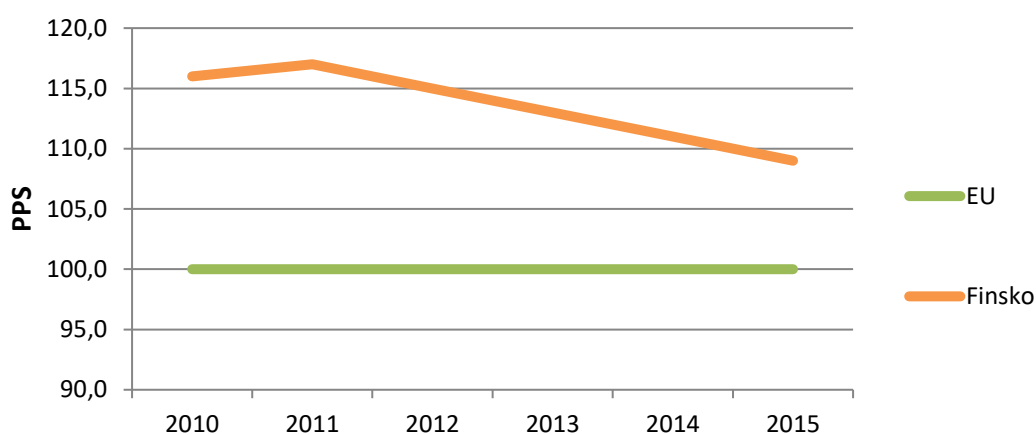
Dle výpočtu Eurostatu v roce 2015 vytvořily české podniky 89 mld. EUR. Z uvedené částky se MSP podílely více než 54 % neboli 49 mld. EUR. Při celkovém počtu 992 616 malých a středních podniků tak připadá na jeden podnik 49 364 EUR. Zbylou část z 89 mld. EUR, tzn. 40 mld. EUR, bylo vygenerováno velkými podniky. Z obrázku 14 je patrné, že se tento podíl od roku 2010 dramaticky nemění a lze tak předpokládat stejný trend i do budoucna (Evropská komise, 2017c).

Obrázek 14: Vývoj podílu českých podniků na HDP v letech 2010-2015
Zdroj: vlastní zpracování (viz příloha D)

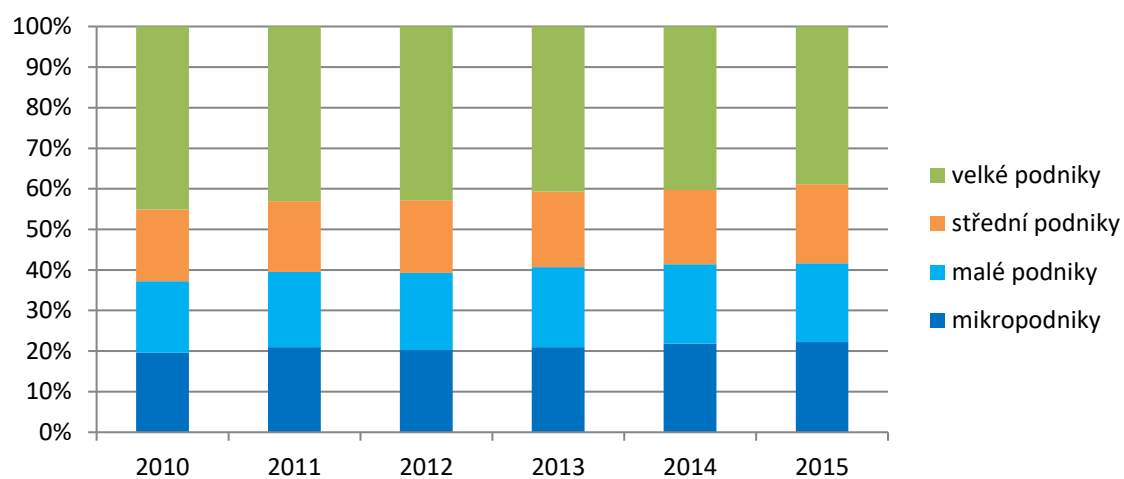
4.2.2 Finsko

HDP na obyvatele v PPS Finska se v letech 2010-2015 pohyboval nad úrovní průměru EU, avšak od roku 2011 s klesající tendencí (viz *obrázek 15*). Nejvyšší hodnoty dosahoval HDP na obyvatele v PPS v roce 2011, a to ve výši 117 PPS. Naopak nejnižší hodnoty dosahoval v roce 2015 (109 PPS). Za čtyři roky tak pokles činil téměř 10 bodů PPS. Přestože ve Finsku převládá klesající HDP na obyvatele v PPS, řadí se Finsko na 9. místo nejvyšší hodnoty ze všech členských států. Pro svůj vývoj registrované míry nezaměstnanosti však bohužel nelze předpokládat závratný obrat v růstu HDP v nejbližších letech (Eurostat, 2017a).

Obrázek 15: Vývoj HDP na obyvatele v PPS ve Finsku v letech 2010-2015
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z Eurostat (2017a).

Dle výpočtu Eurostatu vytvořily finské podniky v roce 2015 celkem 87 mld. EUR. Z uvedené částky se MSP podílely více než 61 % (53 mld. EUR), což při celkovém počtu 229 364 podniků spadajících do kategorie MSP připadá 231 073 EUR na jeden podnik. Zbylá část, tzn. 35 mld. EUR, byla vygenerována velkými podniky. Podobné rozložení generovaného HDP je obdobné od roku 2010 (viz *obrázek 16*) a lze tak předpokládat stejný vývoj i v dalších letech (Evropská komise, 2017c).

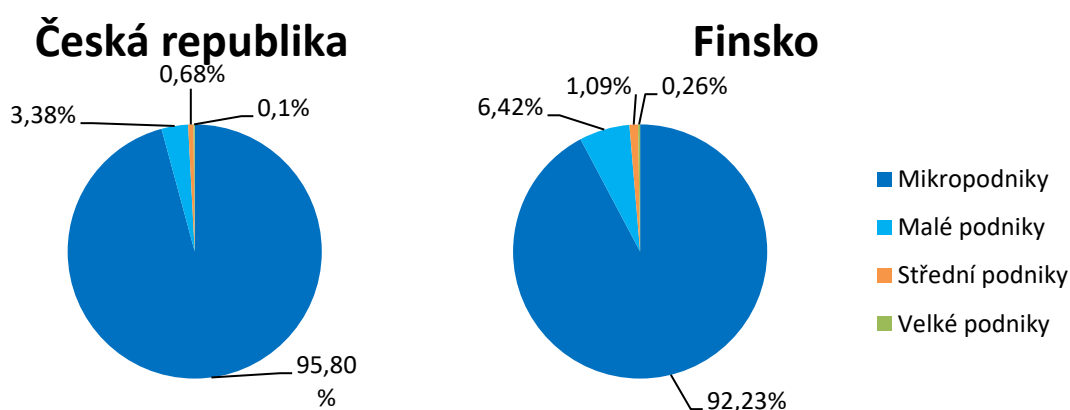
Obrázek 16: Vývoj podílu finských podniků na HDP v letech 2010-2015
 Zdroj: vlastní zpracování (viz příloha H)

5 Komparace zjištěných údajů

Z předešlých kapitol je zřejmé, že malé a střední podniky hrají význačnou roli jak v ekonomice České republiky, tak v ekonomice Finska. Cílem této kapitoly je srovnání jednotlivých zkoumaných kapitol, ze kterého vyplynou největší výhody a nevýhody daných států. Tato kapitola je klíčovou kapitolou pro stanovení závěrečných doporučení.

5.1 Struktura trhu

Území Finska je zhruba 4× větší než území České republiky, avšak hustota zalidnění v České republice je 8× větší a žije zde 2× více lidí než ve Finsku. V oblasti podniků je v jasné nadvládě Česká republika, kdy zde v letech 2010-2015 působilo průměrně 960 000 podniků ročně, zatímco ve Finsku ve stejném období pouze 220 000 podniků. Z obrázku 17 je patrné, že v obou státech tvoří mikropodniky s méně než 10 zaměstnanci největší podíl ze všech podniků (přes 92 %).

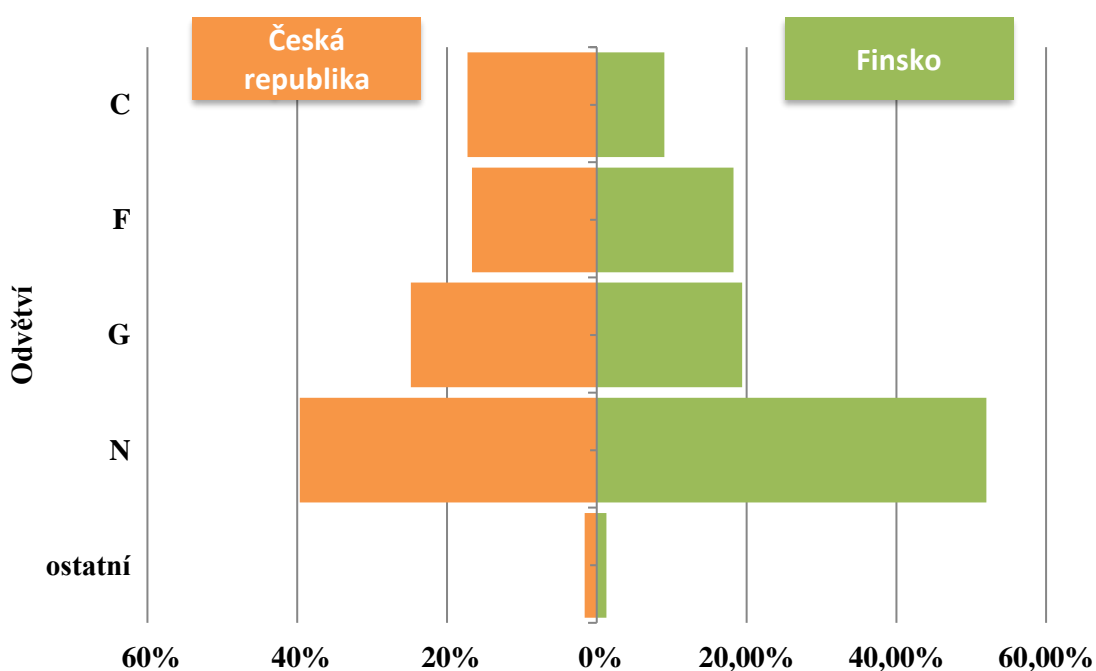

Obrázek 17: Struktura trhu dle země a velikosti podniků v letech 2010-2015
Zdroj: vlastní zpracování

Bez ohledu na velikost podniků je oblast administrativy a podpůrných činností nejčastěji volenou oblastí podnikání (viz obrázek 18). V roce 2015 v České republice podnikalo v této oblasti 40 % podniků a ve Finsku dokonce 52 %. České podniky se dále soustředí na odvětví velkoobchodu, maloobchodu a opravy motorových vozidel a motocyklů (25 %) a zbylé oblasti jako jsou stavebnictví a průmyslová výroba jsou zastoupeny téměř stejným podílem, a sice 17 %. Ve Finsku se činnost podnikání soustředí

nejvíce na již zmíněné odvětví administrativy a podpůrných činností (52 %) a naopak nejméně podniků je k nalezení v oblasti průmyslové výroby (9 %). Zbylá odvětví jsou reprezentována téměř stejným počtem podniků (18 % a 19 %).

Jak v České republice, tak ve Finsku lze obecně strukturu trhu popsat jako trh s dominujícími mikropodniky působící především v oblasti administrativy a podpůrných činností. Lze také konstatovat, že s rostoucím množstvím zaměstnanců se snižuje počet administrativních podniků a naopak přibývá podniků zabývajících se průmyslovou výrobou.

Obrázek 18: Struktura trhu dle země a odvětví v roce 2015

Zdroj: vlastní zpracování

Vysvětlivky: *C*: Průmyslová výroba; *F*: Stavebnictví; *G*: Velkoobchod, maloobchod, opravy motorových vozidel a motocyklů; *N*: Administrativa a podpůrné činnosti

5.2 Stát a jeho role

Důležitost MSP je z výše uvedených popisů více než zřejmá a stát by měl dbát na zvyšování kvality podnikatelského prostředí a konkurenceschopnosti. Finsko například patří díky svému včasnému přístupu k rozvoji špičkové technologie k zemím s bohatou technologickou základnou zvyšující mezinárodní konkurenceschopnost. Kromě různých podpor v oblasti technologie stát ovlivňuje vývoj MSP především v oblasti administrativy, daňového zatížení a různých programů na podporu podnikání a právě tyto body jsou v následující části rozebrány a srovnány.

5.2.1 Administrativní náročnost při založení s.r.o.

Výběr správného typu formy podnikání má značný vliv na budoucí úspěch podniku a je tak dobré se nejprve seznámit se všemi možnými typy podniků a s jejich výhodami a nevýhodami. V České republice patří k nejčastějším formám podnikání společnost s ručením omezeným. Z tohoto důvodu je pozornost směřována právě na s.r.o.

Založení s.r.o.

V České republice je založení společnosti s ručením omezeným omezeno maximálním počtem společníků 50, ve Finsku žádná podobná omezení neplatí. Samotný proces založení společnosti se v obou státech liší, a to převážně z hlediska administrativní náročnosti. V obou případech je společnost založena na základě *společenské smlouvy*. Rozdíl je k vidění u formy smlouvy. Zatímco v České republice musí být smlouva ve formě notářského zápisu (zpoplatněný), ve Finsku je forma smlouvy na zakladatelích. Nicméně obě smlouvy jsou právním dokumentem a musí obsahovat náležitosti uvedené v následující tabulce.

Tabulka 11: Komparace náležitostí smlouvy zakládající s.r.o. v České republice a ve Finsku

Náležitosti smlouvy zakládající s.r.o.	
Česká republika	Finsko
<ul style="list-style-type: none"> • název společnosti a její sídlo, • jména a bydliště všech společníků, • předmět podnikání, • určení druhů podílů společníků a práv a povinností s tím spojených, • výše základního kapitálu, • počet jednatelů společnosti a způsob jejich jednání za společnost, • členové dozorčí rady, • vkladová povinnost jednotlivých společníků (nepovinné), • upravení práv a povinností společníků při rozdělení zisku apod. (nepovinné), • možnosti zřízení stanov (nepovinné). 	<ul style="list-style-type: none"> • datum vzniku kontraktu, • informace o všech společnících včetně předsedy představenstva, • informace o vkladové povinnosti každého společníka, • stanovy (jako součást nebo jako příloha): <ul style="list-style-type: none"> ○ název firmy, ○ sídlo podnikání, ○ předmět podnikání.

Zdroj: vlastní zpracování

Základní kapitál

Základní kapitál je vyžadován v případě obou států. Do konce roku 2013 museli v České republice společníci vložit základní kapitál v minimální výši 200 000 Kč. Od 1. ledna 2014, kdy vstoupil v platnost NOZ, se výše základního kapitálu snížila na symbolickou 1 Kč. Ve Finsku je základní kapitál rovněž vyžadován, a to ve výši 2 500 EUR (cca 65 000 Kč). Ve společenské smlouvě může být stanoven vyšší základní kapitál a zároveň vkladová povinnost jednotlivých společníků, se kterou získávají i podíl společnosti. V obou zemích je ještě před založením společnosti vyžadováno splacení základního kapitálu na bankovní účet podniku. Zatímco ve Finsku musí být celý počáteční kapitál vložen na účet před registrací do obchodního rejstříku, v České republice je možné využít pouze částečnou úhradu s termínem splacení zbylé části.

Živnostenské nebo jiné oprávnění

Podnikání v České republice je spojeno se získáním živnostenského nebo jiného oprávnění k podnikání. Získání tohoto oprávnění není automatické a podnikatel musí mnohdy doložit údaje o vzdělání nebo praxi. Navíc pro vystavení živnostenského oprávnění je účtován správní poplatek. Ve Finsku žádná podobná oprávnění nejsou potřeba, ačkoli výjimky, pro které je třeba získat státní licenci, mohou být nalezeny v zákoně.

Vznik společnosti s ručením omezeným

Za datum vzniku společnosti je v obou státech považován den zápisu do obchodního rejstříku. V obou zemích je registrace možná i elektronicky, přičemž Finsko se snaží propagovat především tuto formu, a to sníženým správním poplatkem. K návrhu na zápis do obchodního rejstříku musí být doloženy odlišné dokumenty, jak je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka 12: Komparace vzniku s.r.o. v České republice a ve Finsku

Vznik společnosti s ručením omezeným	
Česká republika	Finsko
<ul style="list-style-type: none"> • společenská smlouva (zakladatelská listina) ve formě notářského zápisu, • živnostenské nebo jiné oprávnění k podnikání, • čestné prohlášení jednatele o způsobilosti k právním úkonům, • písemné prohlášení vlastníka sídla společnosti udělující souhlas k užívání těchto prostorů, • bankovní potvrzení o splnění vkladové povinnosti, • doklad o zaplacení správního poplatku.	<ul style="list-style-type: none"> • registrační formulář Y1 včetně příloh, • formulář osobních údajů, • prohlášení členů představenstva potvrzující správnost informací včetně formuláře Y1, • originál společenské smlouvy, • kopii stanov, • doklad o zaplacení správního poplatku.

Zdroj: vlastní zpracování

Při zakládání společnosti je odlišná také lhůta od podpisu společenské smlouvy, ve které musí dojít k registraci podniku do obchodního rejstříku. V České republice je lhůta stanovena na dvojnásobek finské lhůty, která je ve výši 3 měsíců.

Finanční náročnost

Kromě základního kapitálu popsaného výše s sebou nese založení podnikání i další nezbytné náklady. Ve Finsku je podnikatel povinen zaplatit správní poplatek za registraci do obchodního rejstříku, který je pro rok 2017 ve výši 330 EUR (cca 8 600 Kč) nebo 380 EUR (cca 9 900 Kč), a to v závislosti na způsobu registrace. V případě registrace pomocí online služeb je poplatek nižší. Naproti tomu v České republice se kromě správního poplatku (6 000 Kč pro s.r.o.) musí uhradit také správní poplatek za živnostenské oprávnění (1 000 Kč) a poplatek za notářské služby (kolem 6 000 Kč).

5.2.2 Daňové zatížení

Daňový systém České republiky se v mnohém odlišuje od daňového systému ve Finsku. Finsko patří k zemím s vysokým daňovým zatížením. Podle mezinárodního srovnání členských zemí OECD dosahovala v roce 2015 finská daňová kvóta čtvrté nejvyšší úrovně ve výši 44 % HDP. Průměrnou daňovou kvótu zemí OECD (34,3 % HDP) přesahovala o téměř 10 %. Ve stejném období dosahovala daňová kvóta České republiky 33,5 % HDP, což je 5. nejnižší úroveň ve srovnání s ostatními zeměmi EU.

Daň z příjmu fyzických osob

V České republice je daň z příjmu fyzické osoby vypočítávána z tzv. superhrubé mzdy (hrubá mzda navýšená o 34 %, zaokrouhlena na stovky nahoru), ze které se vypočítává 15% daň. Pro občany s vyššími příjmy (1 355 136 Kč za rok) je navíc počítána tzv. solidární daň ve výši 7 %.

Finsko používá k dani z příjmu fyzických osob duální systém, na základě kterého je příjem rozdělen na příjem z výdělků a příjem z kapitálu. Příjem z kapitálu je daněn pomocí sazby ve výši 30 % (do příjmu 30 000 EUR/rok) nebo ve výši 34 % (příjem přesahující 30 000 EUR/rok). Příjem z výdělků je daněn progresivně a výše daně tak závisí na velikosti příjmu. Příjmy do výše 16 900 EUR se daň z výdělků neplatí. Pro ostatní

příjmy se sazba daně pohybuje v rozmezí 6,25%-31,50%. Z daňové povinnosti lze u obou států využít řadu slev. Základní roční slevy na dani jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 13: Komparace daně z příjmu fyzických osob

Daň z příjmu fyzických osob	
Česká republika	Finsko
<ul style="list-style-type: none"> • na poplatníka (24 840 Kč), • na druhého z manželů s příjmem do 68 000 Kč/rok (24 840 Kč), • na druhého z manželů s příjmem do 68 000 Kč/rok – držitele ZTP/P (49 680 Kč), • invalidní důchod I. a II. stupně (2 520 Kč), • invalidní důchod III. stupně (5 040 Kč), • držel průkazu ZTP/P (16 140 Kč), • student (4 020 Kč), • na první dítě (13 404 Kč), • na druhé dítě (19 404 Kč), • na třetí a každé další dítě (24 204 Kč), • na první dítě – držitele ZTP/P (26 808 Kč), • na druhé dítě – držitele ZTP/P (38 808 Kč), • na třetí a každé další dítě – držitele ZTP/P (48 408 Kč). 	<ul style="list-style-type: none"> • v případě příjmu z výdělků nad 2 500 EUR lze uplatnit slevu 7,4 % (maximálně 1 010 EUR), • na každé nezletilé dítě (80 EUR), • na zdravotní postižení (115 EUR), • 15 % z celkové výše placených služeb za úklid a údržbu obydlí až do výše 3 000 EUR.

Zdroj: vlastní zpracování

Výhodou pro finské podnikatele je zejména to, že jim daňové přiznání předvyplněno finanční správou. Podnikatelé mají za povinnost vyplněné údaje zkontrolovat a případně doplnit.

Daň z příjmu právnických osob

Oproti výpočtu daně z příjmu FO je výpočet daně z příjmu PO mnohem jednodušší. Výše daně se vypočítává ze základu daně dle příslušné sazby. Pro Českou republiku činí výše sazby 19 %, pro Finsko pak 20 %. Zdaňovacím obdobím je jeden rok a za zmínku stojí snad jen pouze fakt, že finští podnikatelé musí daňové přiznání podávat i elektronicky. Je tak kladen důraz na postupné snižování administrativní zátěže v podobě osobního navštívení příslušných úřadů.

Daň z přidané hodnoty

Společnosti, které překročí určitou hranici obratu, se musí přihlásit k placení DPH. Předmět daně je staven v zákonech daných států a v obou případech platí 3 sazby DPH:

- základní sazba (pro ČR 21 %, pro Finsko 24 %),
- snížená sazba (pro ČR 15 %, pro Finsko 14 %),
- druhá snížená sazba (pro ČR i pro Finsko shodně 10 %).

Hranice pro přihlášení se k DPH je pro Českou republiku obrat za 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců alespoň 1 mil. Kč a pro Finsko 10 000 EUR (cca 260 000 Kč). Za zdaňovací období se v České republice považuje měsíc nebo čtvrtletí, ve Finsku pak pouze měsíc. Finsko se navíc snaží podporovat společnosti, jejichž obrat nedosahuje takové výše jako obrat u velkých společností a pro společnosti s obratem nižším než 500 000 EUR (cca 1 300 000 Kč) je možnost výpočtu DPH na bázi hotovosti, jinými slovy daňovou povinnost je možné vykazovat až podle reálných prodejů a nákupů v tom měsíci, ve kterém je obdržena platba, nebo kdy bylo zapláceno jiné společnosti za zboží a služby.

Další poplatkové zátěže

Kromě výdajů v podobě daní musí každý podnikatel odvádět rovněž příspěvek na zdravotní a sociální pojištění (Česká republika), nebo si musí hradit penzijní připojištění (Finsko). Daná problematika včetně konkrétních sazeb je rozepsána v kapitole 2.2.4 na straně 34 (Česká republika) a v kapitole 3.2.2 na straně 53 (Finsko). Ve snaze snížit finanční náročnost novým podnikatelům umožňuje Finsko snížení sazeb a to na prvních 48 měsících.

5.2.3 Akční plán pro budoucnost

Akční plán pro budoucnost je klíčovým dokumentem, ve kterém se určují důležité strategie pro budoucí rozvoj země jako celku. V mnohém ohledu jsou akční plány velmi všeobecné, avšak určují kroky, kterými se daná země ubírá.

Česká republika ve svém programu Koncepce MSP 2014+ vyzdvihuje v první řadě zefektivnění fungování a celkový rozvoj malých a středních podniků pomocí:

- rozvoje podnikatelského prostředí,
- podpory výzkumu a vývoje,
- internacionalizace,
- snížení energetické náročnosti.

Strategický vládní program Finska vidí zemi v roce 2025 jako zemi inovativní, pečující a bezpečnou zemi, ve které se všichni cítí důležití. Cílem vlády je provést zásadní reformy v oblasti:

- zaměstnanosti a konkurenceschopnosti,
- znalostí a vzdělávání,
- zlepšení životních podmínek a zdraví,
- bio-ekonomie a životního prostředí,
- technologie, digitalizace a experimentování.

5.2.4 Programy na podporu podnikání

Jak v České republice, tak ve Finsku existuje celá řada programů mající za cíl podporu malých a středních podniků. Mnohé z nich jsou spolufinancovány z evropských fondů, jiné jsou čistě v režii daného státu.

Nadnárodní programy

K nadnárodním programům, které jsou spolufinancovány Evropskou unií, patří programy COSME 2014-2020 nebo program HORIZON 2020. Právě u programu HORIZON 2020, který si klade za cíl zvýšení konkurenceschopnosti na základě zlepšení vědy a výzkumu, je vidět rozdíl v umu čerpání dotací. Jak již bylo popsáno výše, v České republice působí průměrně přes 960 000 podniků ročně, ve Finsku pak pouze 220 000 podniků. K lednu 2017 se programu HORIZON 2020 účastnilo pouhých 134 českých MSP

a 236 finských podniků. Přestože počet finských podniků je vyšší pouze o 102 zúčastněných společností, rozdíl je patrný právě v poměru k celkovému počtu podniků jednotlivých států. Česká republika dokázala vyčerpat dotace ve výši 30,9 mil. EUR (cca 803 mil. Kč), zatímco Finsko v celkovém součtu 106,48 mil. EUR (cca 2 760 mil. Kč). Nabízí se tak otázka, zda je legislativa evropských dotací českými občany chápána dostatečně srozumitelně.

Národní programy

Finské prostředí poskytuje podnikatelům mnohem více programů na podporu malých a středních podniků. Obsahově se programy napříč zeměmi mnohdy shodují, avšak ve Finsku působí více podniků zaměřujících se na konkrétní činnosti včetně podpor pro financování exportu a internacionalizace apod. Česká vláda nabízí 3 základní národní programy, kterými jsou INOSTART, Záruka a Revit. Ve své podstatě se programy zabývají možností čerpat zvýhodněné bankovní úvěry nebo záruky s cílem podpory financování provozních potřeb podniku.

Finsko je ve svých programech mnohem důmyslnější a jednotlivé programy se zaměřují na konkrétní problematiku. K nejvyužívanějším programům patří program Start-up grant, který spočívá v zajištění živobytí osoby, která začíná podnikat na plný úvazek. Výše grantu odpovídá základní podpoře v nezaměstnanosti, jež je v roce 2017 ve výši 32,40 EUR/den a která je vyplácena nejvýše 5 dní v kalendářním týdnu. Maximální doba je stanovena na 12 měsíců a programu se mohou účastnit všichni podnikatelé splňující určité podmínky popsané v kapitole 3.2.4 na straně 59 včetně vypracování podnikatelského záměru. Pro většinu programů podpor platí společné podmínky, a sice prokázání schopnosti udržet ziskové operace. Pro tyto účely poskytují jednotlivé společnosti poskytující podpory podnikání značné množství konzultací zdarma nebo různých online brožur a příruček. Velký důraz je kladen na vzdělání podnikatelů a k tomu účelu jsou pro podnikatele studující v programu denního studia připraveny různé úlevy na daních. Důležitou roli v podpoře finských malých a středních podniků hraje společnost Tekes, jež je hlavní podporou pro náročné výzkumné a vývojové projekty a inovace v podnicích, univerzitách a výzkumných zařízeních. Opět je zde rozdělení podpor do několika programů s rozdílnými cíli.

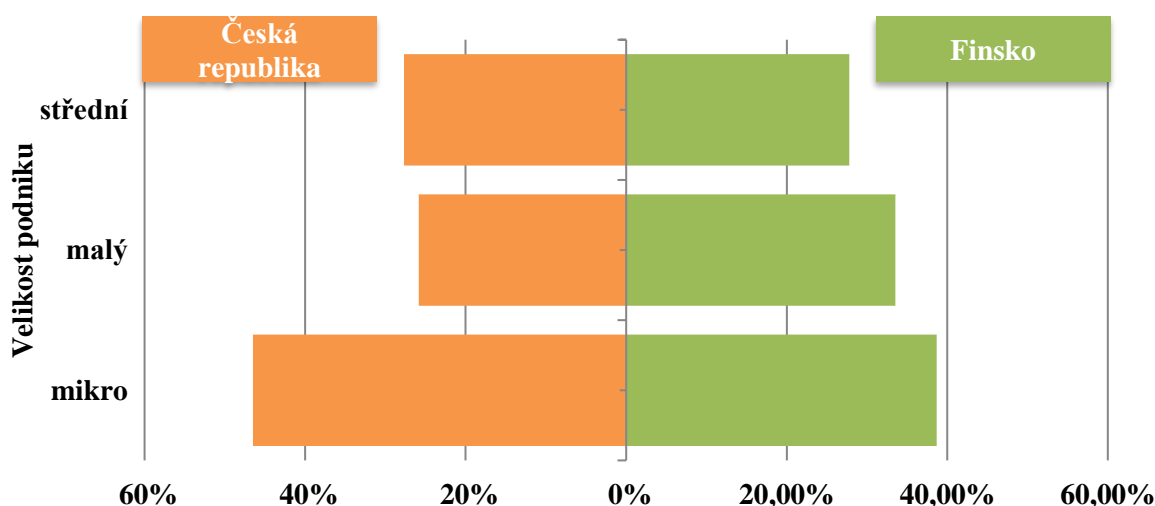
5.3 Vliv MSP na vybrané ekonomické ukazatele

Nezbytnou součástí komparace s cílem stanovit doporučení je porovnání vlivu MSP na vybrané ekonomické ukazatele. Pro účely této práce byly vybrány ukazatele nezaměstnanost pomocí registrované míry nezaměstnanosti a hrubý domácí produkt na obyvatele v paritě kupní síly.

5.3.1 Nezaměstnanost

Průměrná registrovaná míra nezaměstnanosti Evropské unie oscilovala v letech 2010-2015 mezi 9,4 % a 10,9 %. Oba zkoumané státy se po celých pět let pohybovaly pod průměrnou úrovní EU, nicméně rozdíl je možné vidět v průběhu vývoje daného ukazatele. Zatímco v České republice se po celé období jednalo spíše o klesající křivku s nejnižší úrovní v roce 2015 (5,1 %), ve Finsku došlo od roku 2012 k růstu této míry a v roce 2015 dosáhla úrovně průměru EU (9,4 %).

Malé a střední podniky byly v roce 2015 zaměstnavateli pro necelé dva a půl miliony českých občanů (68 % všech zaměstnanců) s největším podílem mikropodniků (viz obrázek 19). Ve Finsku bylo zaměstnáno více než 935 000 občanů představujících téměř 65 % všech zaměstnanců. Oproti České republice lze spatřit podobné zastoupení zaměstnanců ve všech typech podniků bez ohledu na jejich velikost.

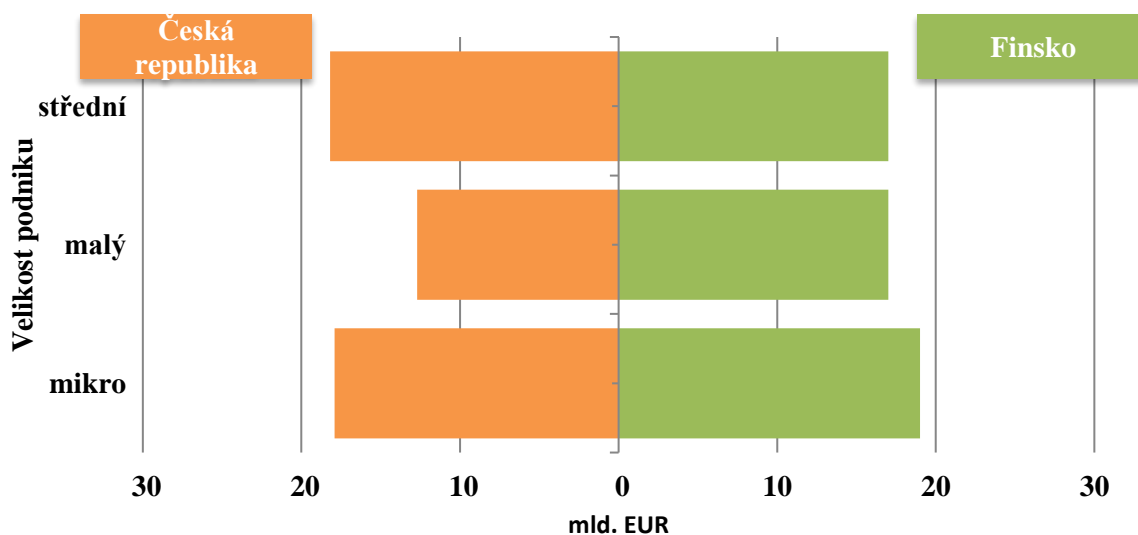

Obrázek 19: MSP jako zaměstnavatel ve vybraných zemích v roce 2015
Zdroj: vlastní zpracování

5.3.2 Hrubý domácí produkt

Hrubý domácí produkt na obyvatele v PPS je jedním ze základních ukazatelů ekonomické úrovně při mezinárodních srovnáních. Při hodnocení ukazatele se vychází z průměru EU (EU28), který je stanoven na 100. Česká republika se dlouhodobě pohybuje pod tímto průměrem, avšak s tendencí neustálého růstu. Vzhledem k vývoji nezaměstnanosti lze predikovat růst i v blízké budoucnosti. Po tři roky, do roku 2010, nevykazoval vývoj ukazatele ani růst ani pokles (83 PPS). Poté došlo k růstu a během tří let byl rozdíl oproti průměru snížen na 12 %. Finsko se naopak dlouhodobě pohybuje nad úrovní průměru EU, ale od roku 2011 s klesajícím tempem vývoje. Během období 2011-2015 došlo k poklesu ukazatele o téměř 10 %. Pro negativní vývoj registrované míry nezaměstnanosti však nelze predikovat závratné zlepšení v následujících letech.

Za rok 2015 vytvořily české malé a střední podniky celkem 49 mld. EUR (viz obrázek 20). S ohledem na počet malých a středních podniků působící v ČR v roce 2015 připadá 49 346 EUR na jeden podnik. Ačkoli ve Finsku působí mnohonásobně méně podniků než v České republice, vytvořily finské malé a střední podniky 53 mld. EUR, tedy o 4 mld. EUR více než Česká republika. Při přepočtu na množství podniků tak připadá na jeden podnik 231 073 EUR.

Obrázek 20: HDP vybraných států v roce 2015

Zdroj: vlastní zpracování

6 Doporučení pro zefektivnění MSP v České republice

Důležitost malých a středních podniků je prokazatelná z mnoha úhlů pohledu a jejich podpora je velmi žádoucí z důvodu zvýšení kvality podnikatelského prostředí a tím pádem zvýšení konkurenceschopnosti, snížení nezaměstnanosti a celkově zvýšení kvality života všech občanů.

Z pohledu velikosti HDP na obyvatele sice Česká republika vytváří nižší hodnotu než Finsko a dokonce nižší hodnotu, než je průměrná hodnota EU, nicméně detailnější zkoumání dané proměnné značí pozitivnější vývoj právě pro Českou republiku. Zatímco ve Finsku má zmíněný faktor negativní sklon za období 2010-2015, v České republice se ukázal jako pozitivní. Velikost HDP je do značné míry ovlivněna počtem zaměstnanců a tedy i mírou nezaměstnanosti, jejíž hodnota a vývoj je opět pozitivnější pro Českou republiku, kde dlouhodobě patří k nejnižší úrovni v Evropské unii. V roce 2015 dosahovala registrovaná míra nezaměstnanosti v České republice druhé nejnižší úrovně napříč Evropskou unií. Nízká míra nezaměstnanosti s sebou na jednu stranu nese zvyšování HDP, ale na druhou stranu přináší ztížené podmínky pro zaměstnavatele ve snaze nalézt nové a kvalitní pracovníky. Zmíněný fakt je potvrzen v *příloze J*, ve které je uveden rozhovor s českým podnikatelem působícím na trhu již 12 let.

Konkrétní důvody, proč se finské ekonomice nedaří ve vývoji jednotlivých faktorů jako české ekonomice, nejsou nikterak důležité pro cíl této práce, avšak jedním z důvodů může být fakt, že Česká republika díky své nižší ekonomické síle těží z Evropské unie o poznání více, poněvadž není povinna přispívat do Evropské unie tolik jako Finsko. Navzdory tomu, že je vývoj české ekonomiky příznivější, než vývoj té finské, patří Finsko k zemím, ve kterých je přístup k malým a středním podnikům natolik rozvinut, že je zde možné nalézt inspiraci pro další rozvoj českých podniků. Dalšími zdroji k inspiraci tvoří informace obsažené v *příloze K*, ve které je uveden rozhovor s finským podnikatelem finské národnosti a v *příloze L*, kde je rozhovor s podnikatelem působícím ve Finsku, ale který je národnosti české.

Zkoumání jednotlivých kapitol přineslo v zásadě tři hlavní body, jež by Česká republika mohla dělat lépe, aby ještě více podpořila již nyní rozvinuté malé a střední podniky. Jelikož práce není zaměřena na zkoumání konkrétní firmy, ale spíše na obecnou povahu

dané problematiky v rámci celého státu, výsledná doporučení jsou stanovena pro vládu nebo orgány a útvary, jež se podílí na formaci podpor malých a středních podniků. Pro velkou rozmanitost povah jednotlivých podniků není s výchozím zkoumáním možné určit univerzální „nápovědu“, neboť každý podnik je originál s vlastními potřebami.

České firmy se velmi často setkávají s problémem nedostatečné informovanosti případně neznalosti v oblasti podnikání. Přestože české podnikání je v určitých oblastech zatěžováno splněním určitých podmínek v podobě studia nebo praxe v oboru, znalostem podnikání není věnována téměř žádná pozornost a společnost tak může založit a řídit téměř kdokoli. Úspěch společnosti je založen na mnoha aspektech a v případě nedostatečné přípravy v podobě rozpracovaného podnikatelského plánu může začínajícímu podnikateli hrozit rychlé zbankrotování. Z rozhovorů uvedených v přílohách je patrné, že se tento problém týká více podnikatelů a z budoucího hlediska je žádoucí, aby začínající podnikatelé měli snazší přístup k získávání informací nejenom ve svém oboru, ale i v oboru podnikání jako takovém.

V tomto směru může být Finsko velkou inspirací. Společnost sdružující finské podniky pravidelně každý rok vydává aktuálního průvodce být podnikatelem ve Finsku. Publikace je vydávána jak v papírové, tak v elektronické podobě a je dostupná zdarma všem bez rozdílu. Formát a obsah publikace jsou každý rok obdobný, jen obsah je aktualizován o konkrétní čísla a údaje. Součástí publikace jsou kromě různých aktuálních sazeb informace obecné povahy jako například podnikatelský plán, možné právní formy podnikání, účetnictví apod. Každá kapitola je navíc obohacena o konkrétní webové stránky zabývající se danou problematikou mnohem hlouběji a podrobněji. K publikaci rovněž náleží základní slovníček pojmů podnikatele a kontrolní seznam úkolů, které by měl každý podnikatel před zahájením podnikání splnit. Představena je také finská kultura a zvyklosti nebo společenská odpovědnost firem. Výhodou publikace je již zmíněný každoročně stejný formát a obsah a pouze aktualizované údaje. Po prvním sepsání a vydání tak publikace nepředstavuje vyšší náročnost a navíc s možností elektronické publikace jsou náklady na její sepsání a vydání nízké.

Finsko se také řadí k zemím s vyspělou technikou a technologií. V mnohých oblastech je činnost podpořena digitalizací a podnikatelé jsou nuceni využívat mnohých služeb online. Česká republika je v tomto směru rovněž aktivní, nicméně například v podávání daňového přiznání se mezery ještě najdou. Právě daňové přiznání je pro mnohé

podnikatele noční můrou a pro nedostatečné vzdělání v této oblasti představuje podání daňového přiznání bez pomoci účetního nebo daňového poradce téměř nemožný počín. Zatímco ve Finsku funguje speciální registr, díky němuž finanční správa zjistí mnoho informací, které do daňového přiznání sama vyplní a podnikatel pak dané informace pouze zkontroluje nebo doplní, v České republice musí podnikatel daňové přiznání vyplnit sám, nebo za pomoci účetního či daňového poradce. Daný návrh automaticky předvyplněných daňových přiznání je z pohledu podnikatele jistě zajímavý, každopádně by v této oblasti bylo třeba dalších výzkumů na výslednou efektivnost. V České republice působí několikanásobně více podniků než ve Finsku a tudíž získání potřebných údajů by bylo mnohem komplikovanější a pravděpodobně také velmi drahé.

S prvním návrhem usnadňujícím informovanost a vzdělání podnikatelů souvisí třetí návrh na zlepšení, a sice zřízení speciálního útvaru, jenž by se zabýval poradenstvím v oblasti získání různých dotací apod. Již nyní český podnikatel může zjistit mnoho informací na dané téma, ačkoli z rozhovorů s českými firmami vyplývá, že informovanost o možných dotacích není příliš srozumitelná, naopak někdy bývá velmi komplikovaná. Daný předpoklad je podpořen údaji publikovanými Evropskou unií, ve kterých lze spatřit využití dotací z evropského fondu HORIZON 2020 za jednotlivé státy. Vytvoření speciálního úřadu nebo aktualizování současných úřadů zajišťující poradenství v oblasti dotací je přínosné především z budoucího pohledu, neboť zvýšení finančních možností podniků otevírá dveře do možného rozvoje a tedy i získání konkurenční výhody.

Posledním návrhem doporučení je spíše bod k zamyšlení, neboť se týká velmi obsáhlé oblasti, a to oblasti daní. Finsko je zemí, která se snaží podniky příliš nezatěžovat náročnou administrativou a naopak se snaží usnadňovat fungování zejména nových podniků. Finsko patří k zemím s nejvyšší daňovou zátěží a své vybrané prostředky umí efektivně rozdělit. Výhodou pro začínající podnikatele jsou různé úlevy v podobě nižších odvodů nebo možná podpora financování v podobě vyplácení podpory stejně jako v nezaměstnanosti. Zároveň finská vláda dbá na vzdělanost podnikatelů a v mnoha případech jsou úlevy poskytovány na základě propracovaného podnikatelského plánu včetně finanční části. Česká republika by mohla vzít v úvahu možnou daňovou reformu, v jejímž výsledku by podnikatel mohl čerpat obdobné úlevy.

Závěr

Cílem diplomové práce bylo prostřednictvím komparace podnikatelských prostředí České republiky a Finska navrhnout doporučení právě české straně ve snaze rozvoje malých a středních podniků v dlouhodobém horizontu. Kýženého cíle bylo dosaženo za pomoci rozpracování jednotlivých kapitol napomáhajících nadhledu nad oběma zeměmi a jejich podnikatelskému prostředí.

Úvod práce byl zaměřen na definování malých a středních podniků včetně jejich výhod, nevýhod a omezení oproti velkým firmám. Stěžejní druhá a třetí kapitola zkoumala jednotlivé podmínky podnikatelského prostředí se zaměřením na možné typy právní formy podnikání včetně založení společnosti s ručením omezeným a dále na státní podporu zahrnující vládní i nevládní instituce napomáhající MSP, daňové zatížení, akční plán pro budoucnost a poskytované programy podpor. Vše bylo pochopitelně zkoumáno zvlášť jak pro Českou republiku, tak pro Finsko.

Čtvrtá kapitola se soustředila na konkrétní vlivy malých a středních podniků v rámci ukazatelů registrované míry nezaměstnanosti a hrubého domácího produktu. Ukazatelé byly zkoumány jak z pohledu celkového vývoje, tak z pohledu jednotlivých typů podniků dle velikosti a odvětví a opět zvlášť jak pro Českou republiku, tak pro Finsko.

Předposlední pátá kapitola, zaměřena na komparaci zjištěných údajů, byla klíčová pro závěrečnou kapitolu doporučení, ve které byla popsána jednotlivá navrhovaná opatření. Jelikož se práce zaměřovala na podnikatelské prostředí jako celek a nikoli z pohledu konkrétního podniku, výsledná doporučení jsou zamýšlena převážně pro vrcholové představitele ovlivňující vývoj malých a středních podniků a jsou do určité míry podpořena doplňkovými rozhovory uvedených v přílohách. Rozhovory byly uskutečněny se dvěma českými a dvěma finskými podnikateli. Jednotliví podnikatelé byli vybráni na základě rozmanitosti možného úhlu pohledu a je tak možné získat pohled na fungování podnikatelského prostředí českého podnikatele s dlouholetou a i s krátkodobou tradicí a finského podnikatele finské a keňské národnosti.

Jestliže lze hovořit o malém a středním podnikání, lze snad Česko a Finsko označit jako malé a střední státy. Oba navíc evropské, tedy s předpokladem nevelkých rozdílů. Porovnání obou systémů však některé, nebo spíše řadu odlišností odhalilo.

Asi nejvýraznějším prvkem prolínajícím se celým systémem malých a středních podniků je paradoxně vyspělost technická a snad i vzdělanost osob, které se v tomto prostředí pohybují. Finská strana jednoznačně preferuje elektronickou komunikaci, což se v České republice zatím neděje v takové míře. Tento přístup zjednodušení výrazně pozitivně ovlivňuje finské podnikání, snad netřeba ani zdůrazňovat předvyplněné daňové přiznání, které tak děsí českou obec podnikatelskou. S tím souvisí i velmi dobrá informovanost a dalo by se říci i velmi zdařilá finská informační architektura. Řada brožur, webů a dokonce i institucí se mnohdy bezplatně snaží usnadnit vstup na pole MSP. To v Česku jednoznačně chybí a určitě to ve značné míře omezuje posun hospodářských hodnot. Vlivu MSP nikoli na vlastní obohacení, ale zejména na vznik nových pracovních míst, jsou si ve Skandinávii velmi dobře vědomi. I proto je důležitým faktorem i jejich finanční podpora v této sféře – řada zvýhodnění (nejen daňových) a finančních bonusů rovněž pohání MSP kupředu. To celé se ukazuje na finančním přínosu finských MSP, kterých ač je zhruba polovina co českých, jsou schopni čerpat více dotací, než v Čechách.

Technická zdatnost, informovanost a finanční podpora. To je finská mantra, která funguje v oblasti malých a středních podnicích bez pochyb lépe. A propos informovanost, ta by se měla stát klíčem k vylepšení českých výsledků. Zřízení nebo zlepšení dosavadních institucí, které budou fungovat jako prostředník mezi zákony, Evropskou unií a tuzemskými podnikateli by jistě stála minimálně za zamýšlení. I z rozhovorů v podstatě se oběma českými podnikateli vyplývá, že povědomí o dění v této oblasti, nemají ti nejdůležitější, tedy aktivní malí a střední podnikatelé vysoké, ba téměř žádné.

Seznam použité literatury

Citace

- BARROW, Colin, 1993. *The Essence of Small Business*. New York: Prentice Hall. ISBN 0132853620.
- EVROPSKÁ KOMISE, 2015. *Uživatelská příručka k definici malých a středních podniků*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie. ISBN 978-92-79-45316-8.
- HALME, Kimmo, Ilari LINDY, Kalle A. PIIRAINEN a Vesa SALMINEN, WHITE, Justine, ed., c2014. *Finland as a Knowledge Economy 2.0: Lessons on Policies and Governance*. Washington, DC: The World Bank. ISBN: 978-1-4648-0194-5, DOI: 10.1596/978-1-4648-0194-5.
- KARAMI, Azhdar, 2007. *Strategy Formulation in Entrepreneurial Firms*. Aldershot, England: Ashgate. ISBN 9780754684695.
- MALACH, Antonín a kol., 2005. *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: Grada. ISBN 8024709066.
- MULAČOVÁ, Věra a Petr MULAČ, 2013. *Obchodní podnikání ve 21. století*. Praha: Grada. ISBN 9788024747804.
- MULLER, Patrice, Shaan DEVNANI, Jenna JULIUS, Dimitri GAGLIARDI a Chiara MARZOCCHI, HOPE, Karen, ed., 2016. *Annual Report on European SMEs 2015/2016*. European Union. ISBN 978-92-79-62839-9.
- MULLER, Patrice, Cecilia CALIANDRO, Viktoriya PEYCHEVA, Dimitri GAGLIARDI, Chiara MARZOCCHI, Ronald RAMLOGAN a Deborah COX, HOPE, Karen, ed., 2015. *Annual Report on European SMEs 2014/2015*. European Union. ISBN 978-92-79-52922-1.
- RYDVALOVÁ, Petra, 2014. *Malé a střední podnikání v podmínkách České republiky*. 2. vyd. Liberec: VÚTS. ISBN 978-80-87184-16-5.
- STAŇKOVÁ, Anna, 2007. *Podnikáme úspěšně s malou firmou*. Praha: C.H. Beck. ISBN 9788071799269.
- VEBER, Jaromír a Jitka SRPOVÁ, 2012. *Podnikání malé a střední firmy*. 3. vyd. Praha: Grada. ISBN 9788024745206.

Právní předpisy

- ČESKO. Občanský zákoník: § 420 zákona č. 89/2012, Sb. 2012. In: *Zákony pro lidi*. [online] © AION CS, 2010-2016 [cit. 31-10-2016]. Dostupné také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89/zneni-20140101#p420-1>.

- ČESKO.: Zákon č. 90/2012 Sb.: Zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), 2012. In: *Zákony pro lidi*. © AION CS, s.r.o. 2010-2017. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-90>.
- ČESKO.: Zákon č. 235/2004 Sb.: Zákon o dani z přidané hodnoty, 1991. In: *Zákony pro lidi*. [online] © AION CS, 2010-2016 [cit. 31-10-2016]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235>
- ČESKO.: Zákon č. 455/1991 Sb.: Zákon o živnostenském podnikání, 1991. In: *Zákony pro lidi*. [online] © AION CS, 2010-2016 [cit. 31-10-2016]. Dostupné také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455/zneni-20160923>
- ČESKO.: Zákon č. 586/1992 Sb.: Zákon o daních z příjmů, 1992. In: *Zákony pro lidi*. [online] © AION CS, 2010-2016 [cit. 31-10-2016]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>
- FINSKO.: Zákon č. 360/1968 o dani z příjmu z podnikání (Laki elinkeinotulon verottamisesta), 1968. Dostupné z: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1968/19680360>.
- FINSKO.: Zákon č. 543/1967 o dani z příjmů ze zemědělství (Matilatalouden tuloverolaki), 1967. Dostupné z: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1967/19670543>.
- FINSKO.: Zákon o povinnosti vydávat účtenku č. 658 (Laki kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa), 2013. Dostupné z: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20130658>.

Internetové zdroje

- AIP ČR, z.s. 2017. Členové AIP ČR, z.s. In: *Asociace inovačního podnikání ČR, z.s.: Vaše brána do světa inovací* [online]. cAsociace inovačního podnikání ČR [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://www.aipcr.cz/clenove.asp>.
- API. 2017. Obecné informace o OP PIK. In: *Agentura pro podnikání a inovace* [online]. API [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <https://www.agentura-api.org/op-pik-obecne/>.
- BONNINGTON, Christina. 2010. The HP Way: How Bill Hewlett and I Built Our Company. In: *Gizdomo* [online]. Gizmodo Media Group [cit. 2016-10-31]. Dostupné z: <http://gizmodo.com/5634378/the-hp-way-how-bill-hewlett-and-i-built-our-company>.
- BUSINESSINFO.CZ. 2011. Pojistné na sociální zabezpečení. In: *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. CzechTrade [cit. 2017-05-05].

- Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/pojistne-na-socialni-zabezpeceni-3564.html#Povinnosti>.
- BUSINESSINFO.CZ. 2014. Daňový systém České republiky. In: *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. CzechTrade [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/danovy-system-ceske-republiky-3429.html>
- BUSINESSINFO.CZ. 2017a. Daň z příjmů. In: *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. CzechTrade [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/dan-z-prijmu-90889.html#a1>.
- BUSINESSINFO.CZ. 2017b. Správný výběr obchodní společnosti pro váš obchodní plán. In: *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. CzechTrade [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/spravny-vyber-obchodni-spolecnosti-pro-vas-obchodni-plan-ppbi-63770.html#!&chapter=1>.
- BUSINESSINFO.CZ. 2017c. Správný výběr obchodní společnosti pro váš obchodní plán: Společnost s ručením omezeným. In: *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Czech Trade [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/spravny-vyber-obchodni-spolecnosti-pro-vas-obchodni-plan-ppbi-63770.html#!&chapter=2>.
- CULÍK KONČITIKOVÁ, Gabriela. 2016. Inspirace pro současnost: Myšlenky a citáty Tomáše Bati. In: *Inspirace Bata* [online]. INSPIRACEBATA [cit. 2016-10-31]. Dostupné z: http://www.inspiracebata.cz/inspirace_detail.php?id=c02.
- ENTERPRISE AGENCY. 2017. Guide: Becoming an Entrepreneur in Finland. In: The Finnish Enterprises Agencies [online] Enterprise Agency [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: https://www.uusyrityskeskus.fi/wp-content/uploads/2017/05/SUK_OPAS2017_ENG_verkkoon.pdf.
- ENTERPRISE FINLAND. 2017a. Business development subsidy. In: *Enterprise Finland: Ministry of Economic Affairs and Employment* [online]. Enterprise Finland [cit. 2017-09-11]. Dostupné z: <https://www.yrityssuomi.fi/en/palvelu/-/palvelu/businessdevelopmentsubsidy>.
- ENTERPRISE FINLAND. 2017b. Entrepreneur's income tax. In: *Enterprise Finland: Ministry of Economic Affairs and Employment* [online]. Enterprise Finland [cit. 2017-

- 09-11]. Dostupné z: <https://www.yrityssuomi.fi/en/palvelu/-/palvelu/financing-for-the-internationalisation-of-companies>.
- ENTERPRISE FINLAND. 2017c. Financing for the internationalisation of companies. In: *Enterprise Finland: Ministry of Economic Affairs and Employment* [online]. Enterprise Finland [cit. 2017-09-11]. Dostupné z: <https://www.yrityssuomi.fi/en/palvelu/-/palvelu/financing-for-the-internationalisation-of-companies>.
- ENTERPRISE FINLAND. 2017d. SME Export Finance Programme. In: *Enterprise Finland: Ministry of Economic Affairs and Employment* [online]. Enterprise Finland [cit. 2017-09-11]. Dostupné z: <https://www.yrityssuomi.fi/en/palvelu/-/palvelu/smeexportfinanceprogramme>.
- ENTERPRISE FINLAND. 2017e. Start-up grant. In: *Enterprise Finland: Ministry of Economic Affairs and Employment* [online]. Enterprise Finland [cit. 2017-09-11]. Dostupné z: <https://www.yrityssuomi.fi/en/palvelu/-/palvelu/start-upgrant>.
- ENTERPRISE FINLAND. 2017f. Tekes programmes and services. In: *Enterprise Finland: Ministry of Economic Affairs and Employment* [online]. Enterprise Finland [cit. 2017-09-11]. Dostupné z: <https://www.yrityssuomi.fi/en/palvelu/-/palvelu/tekes-services>.
- ENTERPRISE FINLAND. 2017g. Value-added tax. In: *Enterprise Finland: Ministry of Economic Affairs and Employment* [online]. Enterprise Finland [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <https://www.yrityssuomi.fi/en/web/guest/yrittajan-tulovero>. TTY_netti.pdf/8d2e1a66-e24a-4073-8303-ee3127fbfcac.
- E-TRŽBY. c2016-2017. *Základní informace: Základní informace o evidenci tržeb. eTržby* [online]. Finanční správa [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://www.etrzby.cz/cs/zakladni-informace>.
- ETERA. 2017a. Employees' pension insurance. In: *Etera* [online]. Helsinki: Etera [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://www.etera.fi/en/pension-insurance/tyel-employees>.
- ETERA. 2017b. YEL insurance – the most important insurance for the self-employed. In: *Etera* [online]. Etera [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://www.etera.fi/en/pension-insurance/yel-self-employed>
- EUROPEAN INVESTMENT FUND. 2017e. The SME Initiative Finland. In: *European Investment Fund: Supporting entrepreneurship and innovation in Europe* [online].

- cEuropean Investment Fund [cit. 2017-09-11]. Dostupné z: http://www.eif.org/what_we_do/guarantees/sme_initiative/smei_finland/index.htm.
- EUROPEAN UNION. 2017. Living in the EU. In: *European Union: europa.eu* [online]. Communication department of the European Commission [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/living_en.
- EUROSTAT. 2017a. GDP per capita in PPS. In: *Eurostat: Your key to European statistics* [online]. European Commission [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/tec00114>.
- EUROSTAT. 2017b. Population: Population on 1st January by age, sex and type of projection. In: *Eurostat: Your key to European statistics* [online]. European Commission [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/population-demography-migration-projections/population-projections-/database>.
- EUROSTAT. 2017c. Unemployment by sex and age - annual average. In: *Eurostat: Your Key to European Statistic* [online]. European Commission [cit. 2017-09-11]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/data/database>.
- EVROPSKÁ KOMISE. 2010a. 2010 SBA Fact Sheet: Czech Republic. In: *The Small Business Act for Europe* [online]. European Commission [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/>.
- EVROPSKÁ KOMISE. 2010b. 2010 SBA Fact Sheet: Finland. In: *The Small Business Act for Europe* [online]. European Commission [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/>.
- EVROPSKÁ KOMISE. 2011a. 2011 SBA Fact Sheet: Czech Republic. In: *The Small Business Act for Europe* [online]. European Commission [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/15770/attachments/9/translations/en/renditions/pdf>.
- EVROPSKÁ KOMISE. 2011b. 2011 SBA Fact Sheet: Finland. In: *The Small Business Act for Europe* [online]. European Commission [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/>.
- EVROPSKÁ KOMISE. 2012a. 2012 SBA Fact Sheet: Czech Republic. In: *The Small Business Act for Europe* [online]. European Commission [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/>.

- EVROPSKÁ KOMISE. 2012b. 2012 SBA Fact Sheet: Finland. In: *The Small Business Act for Europe* [online]. European Commission [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/>.
- EVROPSKÁ KOMISE. 2013a. 2013 SBA Fact Sheet: Czech Republic. In: *The Small Business Act for Europe* [online]. European Commission [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/>.
- EVROPSKÁ KOMISE. 2013b. 2013 SBA Fact Sheet: Finland. In: *The Small Business Act for Europe* [online]. European Commission [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/>.
- EVROPSKÁ KOMISE. 2014a. *HORIZON 2020: ve stručnosti* [online]. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2017-09-10]. ISBN 978-92-79-38910-8, doi:10.2777/79049. Dostupné z: https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/sites/horizon2020/files/H2020_CS_KI0213413CSN.pdf.
- EVROPSKÁ KOMISE. 2014b. 2014 SBA Fact Sheet: Czech Republic. In: *The Small Business Act for Europe* [online]. European Commission [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/8884/attachments/1/translations/en/renditions/pdf>.
- EVROPSKÁ KOMISE. 2014c. 2014 SBA Fact Sheet: Finland. In: *The Small Business Act for Europe* [online]. European Commission [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/16121/attachments/11/translations/en/renditions/native>.
- EVROPSKÁ KOMISE. 2015a. 2015 SBA Fact Sheet: Czech Republic. In: *The Small Business Act for Europe* [online]. European Commission [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/16344/attachments/7/translations/en/renditions/native>.
- EVROPSKÁ KOMISE. 2015b. 2015 SBA Fact Sheet: Finland. In: *The Small Business Act for Europe* [online]. European Commission [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/16344/attachments/10/translations/en/renditions/native>.
- EVROPSKÁ KOMISE. 2016a. 2016 SBA Fact Sheet: Czech Republic. In: *The Small Business Act for Europe* [online]. European Commission [cit. 2017-09-10]. Dostupné z:

- <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/22382/attachments/7/translations/en/renditions/pdf>.
- EVROPSKÁ KOMISE. 2016b. 2016 SBA Fact Sheet: Finland. In: *The Small Business Act for Europe* [online]. European Commission [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/22382/attachments/11/translations/en/renditions/pdf>.
- EVROPSKÁ KOMISE. 2017a. Research and Innovation Performance and Horizon 2020 Country Participation for Czech Republic. In: *European Commission: Research & Innovation: Horizon 2020* [online]. European Commission [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/research/horizon2020/index_en.cfm?pg=country-profiles-detail&ctry=czech_republic.
- EVROPSKÁ KOMISE. 2017b. Research and Innovation Performance and Horizon 2020 Country Participation for Finland. In: *European Commission: Research & Innovation: Horizon 2020* [online]. European Commission [cit. 2017-09-11]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/research/horizon2020/index_en.cfm?pg=country-profiles-detail&ctry=finland.
- EVROPSKÁ KOMISE. 2017c. SME Performance Review: Interactive SME database: Key Figures 2015. In: *European Commission: Growth: Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs* [online]. European Commission [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/performance-review-2016_cs.
- FIINNISH CENTRE FOR PENSIONS. 2017. Booklets on Social Security and Related Contributions in Finland. In: *Finnish Centre for Pensions* [online]. Helsinki: cEläketurvakeskus [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://www.etk.fi/en/pension-services/insurance-while-working-abroad/social-security-contributions-in-finland/>.
- FINNISH GOVERNMENT. 2016. Implementation of the Government Programme. In: *Finnish Government* [online]. Finnish Government [cit. 2017-09-11]. Dostupné z: <http://valtioneuvosto.fi/en/implementation-of-the-government-programme>.
- GOLA, Petr. 2016. Solidární daň v roce 2017. In: *Investujeme.cz* [online]. Fincentrum [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <https://www.investujeme.cz/clanky/solidarni-dan-v-roce-2017/>.

- iPODNIKATEL.CZ. 2014. Jak Nový občanský zákoník definuje podnikání. In: *IPodnikatel.cz: portál pro začínající podnikatele* [online]. iPodnikatel.cz [cit. 2016-10-31]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/Zahajeni-podnikani/jak-novy-obcansky-zakonik-definuje-podnikani.html>.
- IPODNIKATEL.CZ. 2016. Zdravotní pojištění – povinnosti podnikatele při zaměstnávání pracovníků. In: *IPodnikatel.cz: portál pro začínající podnikatele* [online]. iPodnikatel.cz [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/Zdravotni-pojisteni/zdravotni-pojisteni-povinnosti-podnikatele-pri-zamestnavani-pracovniku.html>.
- LUKEŠ, Martin, Martina JAKL a Jan ZOUHAR. 2014. Global Entrepreneurship Monitor 2013: Podnikatelská aktivita v České republice. In: *Global Entrepreneurship Monitor: National reports* [online]. Global Entrepreneurship Research Association [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <http://gemconsortium.org/report>.
- MATYS, Filip. 2013. Vyhlášení nového programu Revit na podporu malých a středních podnikatelů na léta 2014 až 2020. In: *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. MPO [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/dokument144286.html>.
- MĚŠEC.CZ. 2017. Slevy na dani. In: *Měšec.cz: Váš průvodce finančním světem* [online]. Internet Info, s.r.o. [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/danovy-portal/dan-z-prijmu/slevy-na-dani/>.
- NORDISK eTAX. 2017a. Tax Card. In: *Nordisk eTax* [online]. Nordisk eTax [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <https://www.nordisketax.net/main.asp?url=files/suo/eng/i04.asp>.
- NORDISK eTAX. 2017b. Tax rates. In: *Nordisk eTax* [online]. Nordisk eTax [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <https://www.nordisketax.net/main.asp?url=files/suo/eng/i07.asp>.
- ODOBR 04300. 2009. Program ZÁRUKA pro malé a střední podnikatele: záruky za provozní úvěry. In: *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. MPO [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/narodni-programy-na-podporu-msp/zaruka/program-zaruka-pro-male-a-stredni-podnikatele---zaruky-za-provozni-uvery--55887/>.
- ODBOR 61300. 2012. INOSTART: program záruk za úvěry začínajícím podnikatelům v Olomouckém a Moravskoslezském kraji. In: *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. MPO [cit. 2017-09-10]. Dostupné z:

- <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/narodni-programy-na-podporu-msp/inostart/inostart---program-zaruk-za-uvery-zacinajicim-podnikatelum-v-olomouckem-a-moravskoslezskem-kraji--107351/>.
- ODBOR 61300. 2013. Koncepce podpory malých a středních podnikatelů na období let 2014–2020. In: *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. MPO [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/dokument119071.html>.
- ODBOR 62100. 2014. Program pro konkurenceschopnost podniků a malých a středních podniků 2014-2020 (COSME). In: *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. MPO [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/programy-eu-na-podporu-msp/cosme/program-pro-konkurenceschopnost-podniku-a-malych-a-strednich-podniku-2014-2020-cosme--146656/>.
- OECD.STAT. 2017. Revenue Statistics - OECD Countries: Comparative Table. In: *OECD.Stat: Organisation for Economic Co-operation and Development* [online]. cOECD [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=REV>.
- PRIME MINISTER'S OFFICE. 2015. *Finland, a Land of Solutions: Strategic Programme of Prime Minister Juha Sipilä's Government* [online]. Edita Prima [cit. 2017-09-10]. ISBN 978-952-287-185-5. Dostupné z: http://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1427398/Ratkaisujen+Suomi_EN_YHDIESTE.
- VERO SKATT. 2017a. Individuals. In: *Vero Skatt* [online]. Tax Administration [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <https://www.vero.fi/en/individuals/>.
- VERO SKATT. 2017b. Tax deductions - Deductions you must claim. In: *Vero Skatt* [online]. cTax Administration [cit. 2017-09-10]. Dostupné z: <https://www.vero.fi/en/individuals/tax-cards-and-tax-returns/income-and-deductions/tax-deductions/>.

Přílohy

Příloha A: Vývoj počtu podniků v ČR v letech 2010-2015	98
Příloha B: Struktura podniků v ČR v roce 2015 dle odvětví.....	99
Příloha C: Vývoj počtu zaměstnanců v ČR v letech 2010-2015	100
Příloha D: Vývoj HDP českých podniků v letech 2010-2015.....	101
Příloha E: Vývoj počtu podniků ve Finsku v letech 2010-2015.....	102
Příloha F: Struktura podniků ve Finsku v roce 2015 dle odvětví.....	103
Příloha G: Vývoj počtu zaměstnanců ve Finsku v letech 2010-2015.....	104
Příloha H: Vývoj HDP finských podniků v letech 2010-2015.....	105
Příloha I: Rozhovor s českým podnikatelem – krátkodobá tradice na trhu.....	106
Příloha J: Rozhovor s českým podnikatelem – dlouhodobá tradice na trhu.....	108
Příloha K: Rozhovor s finským podnikatelem finské národnosti.....	110
Příloha L: Rozhovor s finským podnikatelem jiné národnosti	112

Příloha A: Vývoj počtu podniků v ČR v letech 2010-2015

Rok	Kategorizace podniků					
	mikro	malé	střední	MSP	velké	celkem
2010	880 613	32 883	6 923	920 419	1 418	921 837
2011	889 707	34 591	6 642	930 940	1 379	932 319
2012	897 895	34 339	6 815	939 049	1 463	940 512
2013	968 998	31 850	6 273	1 007 121	1 406	1 008 527
2014	957 062	30 849	6 231	994 142	1 358	995 500
2015	955 046	31 140	6 430	992 616	1 492	994 108

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze SBA Fact Sheet (Evropská komise, 2010a-2016a).

Příloha B: Struktura podniků v ČR v roce 2015 dle odvětví

Odvětví	Kategorizace podniků			
	mikro	malé	střední	velké
C: Průmyslová výroba	159 791	8 059	2 940	813
F: Stavebnictví	160 792	4 152	529	51
G: Velkoobchod a maloobchod; Opravy motorových vozidel a motocyklů	237 629	8 027	920	190
N: Administrativní a podpůrné služby	381 712	10 285	1 839	374

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze SME Performance Review (Evropská komise, 2017c).

Příloha C: Vývoj počtu zaměstnanců v ČR v letech 2010-2015

Rok	Počet zaměstnanců v České republice dle velikosti podniků					
	mikro	malé	střední	MSP	velké	celkem
2010	1 008 589	648 215	712 878	2 369 682	1 131 191	3 500 873
2011	1 055 675	659 681	673 286	2 388 642	1 026 940	3 415 582
2012	1 076 383	674 344	696 760	2 447 487	1 127 022	3 574 509
2013	1 132 769	637 865	654 056	2 424 690	1 100 327	3 525 017
2014	1 137 984	631 965	658 710	2 428 659	1 060 968	3 489 627
2015	1 123 258	625 065	668 338	2 416 661	1 127 464	3 544 125

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze SBA Fact Sheet (Evropská komise, 2010a-2016a).

Příloha D: Vývoj HDP českých podniků v letech 2010-2015

Rok	Generovaný HDP českých podniků dle velikosti podniku [mld. EUR]					
	mikro	malé	střední	MSP	velké	celkem
2010	17	14	17	48	38	86
2011	16	13	17	46	36	82
2012	17	13	17	47	39	86
2013	16	12	16	44	38	82
2014	16	12	17	45	36	81
2015	18	13	18	49	40	89

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze SBA Fact Sheet (Evropská komise, 2010a-2016a).

Příloha E: Vývoj počtu podniků ve Finsku v letech 2010-2015

Rok	Kategorizace podniků					
	mikro	malé	střední	MSP	velké	celkem
2010	202 422	12 477	2 230	217 129	595	217 724
2011	195 446	14 706	2 356	212 508	603	213 111
2012	204 295	14 822	2 433	221 550	605	222 155
2013	204 307	15 145	2 580	222 032	587	222 619
2014	202 228	14 794	2 562	219 584	572	220 156
2015	213 895	13 165	2 304	229 364	521	229 885

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze SBA Fact Sheet (Evropská komise, 2010b-2016b).

Příloha F: Struktura podniků ve Finsku v roce 2015 dle odvětví

Odvětví	Kategorizace podniků			
	mikro	malé	střední	velké
C: Průmyslová výroba	17 405	2 431	748	183
F: Stavebnictví	39 431	2 284	217	34
G: Velkoobchod a maloobchod; Opravy motorových vozidel a motocyklů	41 228	2 914	344	103
N: Administrativní a podpůrné služby	113 179	5 264	929	189

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze SME Performance Review (Evropská komise, 2017c).

Příloha G: Vývoj počtu zaměstnanců ve Finsku v letech 2010-2015

Rok	Počet zaměstnanců ve Finsku dle velikosti podniků					
	mikro	malé	střední	MSP	velké	celkem
2010	295 855	249 955	222 971	768 781	498 885	1 267 666
2011	345 521	288 906	235 349	869 776	540 314	1 410 090
2012	353 208	296 746	242 377	892 331	528 940	1 421 271
2013	354 054	294 877	250 323	899 254	517 971	1 417 225
2014	349 435	293 634	251 881	894 950	509 501	1 404 451
2015	361 881	313 595	260 169	935 645	513 406	1 449 051

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze SBA Fact Sheet (Evropská komise, 2010a-2016a).

Příloha H: Vývoj HDP finských podniků v letech 2010-2015

Rok	Generovaný HDP finských podniků dle velikosti podniku [mld. EUR]					
	mikro	malé	střední	MSP	velké	celkem
2010	20	18	18	56	46	102
2011	18	16	15	49	37	86
2012	17	16	15	48	36	84
2013	18	17	16	51	35	86
2014	19	17	16	52	35	87
2015	19	17	17	53	34	87

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze SBA Fact Sheet (Evropská komise, 2010a-2016a).

Příloha I: Rozhovor s českým podnikatelem – krátkodobá tradice na trhu

Specifikace firmy: provozovatel tří e-shopů od roku 2016

Pozice ve firmě: majitel

Doba trvání pozice: 20 měsíců, první podnikatelská zkušenost

1. V jakém sektoru podnikáte a jak dlouho?

Před zhruba rokem a půl jsem se rozhodl pořídit si e-shop s chytrou elektronikou. Postupem času se společnost rozrostla o další e-shopy, a sice se zaměřením na sportovní potřeby a pak také na klasické hodinky. Po celou dobu působíme ve firmě dva s občasnou výpomocí externistů.

2. Proč jste se rozhodl pro vlastní podnikání? Máte nějaké dřívější zkušenosti s podnikáním nebo vzdělání v této oblasti?

Během studia jsem začal koketovat se sociálními sítěmi, tvorbou lifestyleových neziskových projektů a podobně. Tím jsem se začal pohybovat v komunitě „online podnikatelů“, která mě oslovila a na první pohled se mi zdálo jako zajímavý nápad zkusit nikoli na hlavní pracovní poměr, ale jako přivýdělek, spustit vlastní e-shop. Řešitelné to pro mě bylo zejména díky velmi nízkým počátečním nákladům. A právě začátek byl velmi úspěšný, proto jsme se do podnikání pustili s kolegou společně.

Co se týká mého zaměření, nebo vzdělání v této oblasti, bylo minimální, řekněme na laické úrovni.

3. Jak byste popsal obtížnost založení společnosti v dané zemi, ve které vykonáváte svou činnost? Co bylo nejtěžší a co naopak nejsnazší?

Založení společnosti nebyla jedna z prvních věcí, kterou jsem v podnikání udělal. Začátek totiž lze do určité výše obrátit na fyzickou osobu. Až do té doby tedy vše bylo velmi snadné. Potom však začala série byrokratických záležitostí, které bych v podstatě označil za začátek pravého podnikání. Z jednoduchosti se stala spleť návštěv řady úřadů, notářů, velké množství potvrzení, pověření, prověření i ověření. Ve své podstatě ale nakonec nešlo o nikterak složitý úkon, složitý se stal proto, že je doprovázen řadou pro laika až nesmyslných úkonů, které asi lze dohnat nějakým

„samostudiem“, ale v důsledku jsme odkázáni na účetní a další odborníky, kteří s námi do té doby spolupracovali a nasměrovali nás správným směrem.

4. Dle Vašeho názoru, zapojuje se vláda dostatečně do rozvoje podnikání? Co by se mohlo zlepšit?

To je pro mě složitá otázka, na kterou asi neumím fundovaně a komplexně odpovědět. Zkusím ale vše popsat ze své zkušenosti. Jestli lze jako podporu státu označit ono počáteční podnikání na fyzickou osobu, tak budiž, jinak se ale zřejmě nedá o podpoře státu v našem případě mluvit. Žádné jiné zvýhodnění jsme nevyužili. Možná ale vše souvisí s naší neznalostí. Nebo nám na příslušných místech nebylo správně porazeno. Sám nevím. Každopádně kdybych měl někomu radit při startu podnikání, rozhodně bych apeloval na to, aby se v dané oblasti vzdělal. Řekl bych, že v uvozovkách na každém kroku čeká na laika, jako jsem byl na začátku já, nějaké překvapení. V podstatě vždy nemilé.

5. Máte nějaké zkušenosti s podnikáním z jiných zemí? Pokud ano, v čem vidíte největší rozdíl?

Podnikáme také na Slovensku. Rozdíly zde ale nespatřuji téměř žádné.

Příloha J: Rozhovor s českým podnikatelem – dlouhodobá tradice na trhu

Specifikace firmy: zážitková agentura fungující od roku 2005

Pozice ve firmě: majitel

Doba trvání pozice: 12 let

1. V jakém sektoru podnikáte a jak dlouho?

Jsem zaměřením sportovec a miluji zejména adrenalinové sporty, podnikám tedy už třináctým rokem na poli zážitků. Tím jsou myšleny právě ty adrenalinové zážitky jako třeba bungee jumping, let balónem, let ve stíhačce, jízda ve Ferrari. Ale také zážitky relaxační i pobytové. V podstatě jde ale o oblast dárků, drtivá většina zákazníků totiž zážitky kupuje jako dárky. Jde o zprostředkování zážitků, nejsme tedy provozovateli. Těch dodavatelů zážitků máme okolo skoro 300, zážitků nabízíme tedy ve všech jejich variantách kolem 1500.

2. Proč jste se rozhodl pro vlastní podnikání? Máte nějaké dřívější zkušenosti s podnikáním nebo vzdělání v této oblasti?

Během studií sportovního managementu jsem přemýšlel o možnostech. Věděl jsem, že chci mít vlastní firmu, měl jsem pro to i inspiraci v rodině. Dlouho jsem si ale nebyl jistý zaměřením. Po absolvování tandemového seskoku v roce 2004 jsem zjistil, že de facto neexistuje žádná platforma, která by shlukovala zážitky podobného ražení. Tak jsem se do toho pustil.

Ze začátku v podstatě takovým podomním prodejem, přes známé a kamarády jsem zkoušel zprostředkovat asi tři zážitky. Moje provize byla minimální až žádná. Až poté jsem se rozhodl pro založení firmy a práci na plný úvazek.

3. Jak byste popsal obtížnost založení společnosti v dané zemi, ve které vykonáváte svou činnost? Co bylo nejtěžší a co naopak nejsnazší?

Měl jsem velkou výhodu v tom, že v rodině máme dva vlastníky firem, sice v úplně jiných odvětvích, ale to není podstatné. A další výhoda byla studium v oboru managementu. Abych ale byl upřímný, teoretické rádoby vědomosti a realita skutečného startu podnikání jsou asi jako jablka a hrušky. Podoba tam je, ale není to to stejné. Chodil jsem z úřadu na úřad a i přesto, že jsem měl povědomí, co všechno bude potřeba, stejně

jsem se spoléhal zejména na úředníky, kteří mi vždy řekli, co je potřeba udělat a kde. V té době nebyl samozřejmě ani tak rozšířený internet, takže jsem si musel vystačit s publikací, která už nevím přesně, jak se jmenovala, ale bylo to něco jako "já podnikatel" a tím jsem se snažil také řídit.

A co bylo nejsnazší - na tom všem asi ta samotná myšlenka, že budu podnikat. To je totiž doopravdy jednoduché. A nejtěžší je jednoznačně ta samotná realizace čehokoli.

4. Dle Vašeho názoru, zapojuje se vláda dostatečně do rozvoje podnikání?

Co by se mohlo zlepšit?

Začnu tím, co mně jako podnikateli skutečně pomohlo. Nevím, jestli to přiřadit státu, nebo Evropské unii, ale to je asi jedno. Jde o příspěvek na zaměstnance, tedy nějaké dotační programy pro rozvoj zaměstnanosti mladých. To mi velmi pomohlo nastartovat firmu do mnohem lepších čísel. Nutno ale podotknout, že v poslední době je velmi těžké najít spolehlivé a zkušené mladé lidi.

Pak je tu ale celá řada omezení a opatření, které samozřejmě jsou problematické. Ani s onou podporou zaměstnanosti mladých to není tak růžové. V současné době už takový program neexistuje, respektive ne v takové podobě a tím pádem je v našem případě po výhodě. Neustálé daňové změny, likvidace daňových výhod s pořizováním dlouhodobého majetku, zrušení reinvestičních bodů, termínu tzv. superhrubé mzdy, šílená byrokracie a mnoho dalšího.

5. Máte nějaké zkušenosti s podnikáním z jiných zemí? Pokud ano, v čem vidíte největší rozdíl?

Fungujeme zatím na československé bázi, která je dost obdobná. Jiné zkušenosti, bohužel, nemám.

Příloha K: Rozhovor s finským podnikatelem finské národnosti

Specifikace firmy: dřevařská společnost

Pozice ve firmě: výkonný ředitel

Doba trvání pozice: 12 let

1. V jakém sektoru podnikáte a jak dlouho?

Náš podnik působí v oblasti zpracování dřeva a může být označen za rodinný. Společnost byla založena mým tatínkem před 25 lety, já sám jsem společnost převzal před 12 lety.

2. Proč jste se rozhodl pro vlastní podnikání? Máte nějaké dřívější zkušenosti s podnikáním nebo vzdělání v této oblasti?

Tatínek společnost založil, když mi bylo 9 let a jelikož moje maminka měla zaměstnání vyžadující časté cestování, trávil jsem dětství ve firmě s tatínkem. Ze začátku to pro mě bylo jedno velké hřiště, ale postupem času jsem tatínkovi pomáhal a učil se všemu, co dělal. V podnikání jsem tedy, dá se říct, vyrůstal a učil se přímo praktické věci. Jelikož mě práce s tatínkem bavila, nikdy mě ani nenapadla jiná myšlenka, čím jiným bych se mohl živit. Dnes s tatínkem působíme ve firmě oba.

3. Jak byste popsal obtížnost založení společnosti v dané zemi, ve které vykonáváte svou činnost? Co bylo nejtěžší a co naopak nejsnazší?

Jelikož firmu založil můj tatínek, s touto částí jsem se nesetkal a nemohu se tak podělit o své zkušenosti. Nicméně vidím, jak finský trh funguje, a s mým nadhledem bych řekl, že je vše srozumitelné a přehledné. Velkou výhodou vidím v mnohých bezplatných poradenstvích v různých oblastech.

4. Dle Vašeho názoru, zapojuje se vláda dostatečně do rozvoje podnikání? Co by se mohlo zlepšit?

Určitě. Tedy, samozřejmě, že vždycky je prostor pro zlepšení, nicméně jelikož často jezdím i na služební cesty a potkávám se s podnikateli z jiných zemí, musím uznat, že finská vláda si vede skutečně dobře. Sice máme jedno z největších daňových zatížení, ale na druhou stranu jediné tak může vláda získávat a následně uvolňovat prostředky na podporu malých a středních podniků. Existuje zde celá řada různých úlev, slev a zvýhodnění a samozřejmě spousta dotací a příspěvků. Co vše může podnikatel využít,

neumím ani vyjmenovat, nicméně s poradenskou podporou, jaká ve Finsku funguje, to ani není třeba. Existuje zde celá řada poradenských institucí specializující se na konkrétní oblasti. Pokud tak podnikatel něco potřebuje vědět, má určité prostor, kam se obrátit. Výhodou je také to, že většina poradenských služeb, nebo alespoň těch základních, je poskytována zdarma. Osobně také vidím velké plus v podpoře vzdělanosti podnikatelů. Jak jsem již zmiňoval, já firmu více méně převzal a časem jsem pocítil, že zkušenosti z jiného oboru nebo další vzdělání by nebylo na škodu. S dotačním programem, který vláda nabízí studujícím podnikatelům, jsem si dokončil vysokoškolské vzdělání v oblasti lesnictví a ekonomie a poznal spoustu zajímavých lidí, se kterými spolupracuji i v rámci našeho rodinného podniku. Jelikož již ve firmě působím několik let, mohu se vyjádřit i k technologickému pokroku, který je ve Finsku na vysoké úrovni. Vláda se snaží snižovat administrativní náročnost právě v podobě online služeb. Na druhou stranu, pro starší generace je toto tempo mnohdy velmi rychlé a to byl třeba jeden z impulzů, proč jsem se stal výkonným ředitelem. Úžasná je také možná spolupráce se školami, kdy je poskytován dotační příspěvek. V základu jde o to, že spolupracujete s vysokými školami a studentům poskytnete možnost u vás pracovat. Vláda vám přispívá na jejich výplatu, studenti získají cenné zkušenosti a podnikatel mladou krev a mysl, která ho může vytáhnout ze stereotypu.

5. Máte nějaké zkušenosti s podnikáním z jiných zemí? Pokud ano, v čem vidíte největší rozdíl?

Osobní zkušenost nemám. Nicméně pravidelně se účastním různých veletrhů a akcí sdružující podnikatele. Mám mnoho přátel z jiných zemí a snažím se být v této oblasti dobře informovaný. Výhodou pro mě je to, že ovládám 6 jazyků (finština, švédština, angličtina, francouzština, němčina, ruština – pozn. autora) a mnohé zprávy si tak mohu přečíst v originálním jazyce. Mám tedy hrubou představu, jak fungují jiné státy. Finsko těžší určitě i ze své polohy, jelikož není středem Evropy a celkově finská povaha je mnohdy jiná. V základu jsme určitě konzervativní, ale dovoluji si říci, že naše úsudky jsou ovlivněny otázkou: „Když to udělám, neuškodím někomu“?

Příloha L: Rozhovor s finským podnikatelem jiné národnosti

Specifikace firmy: poradenská společnost Africa Strategic-Ventures (ASV)

Pozice ve firmě: majitel

Doba trvání pozice: 2 roky

1. V jakém sektoru podnikáte a jak dlouho?

Společnost jsem založil před 2 lety a působí ve třetím sektoru. Specializujeme se na nabízení poradenských služeb v oblasti řízení investic prostřednictvím bezkonkurenčních rad a podpor odborníků, kteří ovlivňují investory, tvůrce politik a vlády jak a v jakých optimálních způsobech úspěšně investovat své rozmanité odborné znalosti na africkém trhu.

Zaměření odvětví zahrnuje agrobyznys, obnovitelné zdroje energie, zdravotnictví, informační a komunikační technologie, infrastrukturu vzdělávání. Konkrétněji oblasti strategického zaměření zahrnují přímé zahraniční investice, investice do soukromých kapitálových investic a partnerství veřejného a soukromého sektoru.

2. Proč jste se rozhodl pro vlastní podnikání? Máte nějaké dřívější zkušenosti s podnikáním nebo vzdělání v této oblasti?

Vlastní podnikání byl vždy můj sen. Mám rád věci pod kontrolou a díky vlastnímu podnikání mohu být sám sobě vlastním pánem. Za všechny úspěchy a chyby jsem zodpovědný v první řadě já sám a to je to, co mě baví.

Co se týče mého vzdělání, bakalářský titul jsem získal v oblasti pohostinství a managementu a magisterské v oblasti podnikové ekonomiky. Všechny získané znalosti mi jistě v začátcích pomohly, jelikož jsem měl hrubou představu, co všechno je třeba zařídit.

Před založením nynější společnosti jsme s kamarádem založili společnost Amazing-Safaris & Tours Oy/Ltd. v obdobné činnosti. Společnost nabízela poradenské služby zavedeným cestovním kancelářím ve Finsku, které usilují o pronikání na východoafrický cestovní trh. Poskytování těchto služeb bylo uskutečňováno prostřednictvím B2B marketingových, reklamních a propagačních služeb. Zkušenost s podnikáním jsem měl už z Keni, ale to je jiný svět než Evropa a zvláště Finsko. Teoretické znalosti s trochou praktických znalostí o podnikání jsem měl, nicméně

pochopení finské národy a s tím spojený úspěch mi nějaký čas trvalo. Velmi mi pomohly různé kurzy a eventy na téma investiční management a činnosti souvisejících s výzkumem.

3. Jak byste popsal obtížnost založení společnosti v dané zemi, ve které vykonáváte svou činnost? Co bylo nejtěžší a co naopak nejsnazší?

Ve Finsku žiji již 7. rokem, jsem tedy cizí státní příslušnost a to je vždy o něco těžší, než je to pro Finy samotné. Při zakládání podniků jsem se setkal s velkými problémy a s odstupem času mohu konstatovat, že vše bylo zapříčiněno převážně právě mou národností, jsem totiž keňský státní příslušník. Nejtěžší aspekt pro mě byla odlišná kultura, než na jakou jsem byl zvyklý v Keni. Finové jsou v mnohem velmi konzervativní z hlediska cizinců. Měl jsem pocit, že cizincům, zvláště ze třetích zemí, neposkytují dostatečnou podporu a/nebo možnost upět v rámci podnikatelského prostředí. Nicméně toto se týká mně a dalších přátel, kteří pochází ze třetího světa. Věřím, že pro občany Evropské unie je situace o něco příznivější a pro Finy samotné naprosto odlišná. Také musím konstatovat, že byť podmínky nebyly úplně rovné jako pro občany Finska, s informovaností jsem neměl problém.

Na druhou stranu, právě to, že jsem cizinec, mi do určité míry pomohlo pro budoucí úspěch. Jelikož pocházím z jiné země než z Finska a trůfám si říct, že finskou kulturu jsem poznal velmi dobře, dává mi toto jedinečnou konkurenční výhodu. Především v případě první společnosti, kdy jsme například uspořádali luxusní výlet do Keni pod názvem Safaris & Beach pro finské klienty. Jelikož je Keňa převládající země Afriky, nabízí mé zkušenosti a poznatky jedinečný pohled pro finské investory, jež mají zájem investovat právě do Afriky.

4. Jak byste popsal obtížnost založení společnosti v dané zemi, ve které vykonáváte svou činnost? Co bylo nejtěžší a co naopak nejsnazší?

Jak jsem již zmínil, založení pro finské nerezidenty je o něco složitější než pro finské rezidenty. Nicméně musím uznat, že se vláda snaží formulovat přiměřené politiky, které by pomohly k rozvoji malých a středních podniků. Ke zmíněným politikám patří mimo jiné poskytování základního kapitálu a bezplatných poradenských služeb pro rozvoj. Nicméně z vlastní zkušenosti se domnívám, že vláda může udělat více, aby mohly MSP dlouhodobě prosperovat. To je dáno zejména skutečností, že MSP jsou celosvětově uznávány jako páteř národních ekonomik. V této souvislosti mohu doporučit, aby finská vláda zaváděla a formulovala přiměřené politiky, které by mohly pomoci malým a středním podnikům

v dlouhodobém horizontu. K těmto mým doporučením patří například snížení nadměrného zdanění malých a středních podniků a zlepšení přístupu v oblasti internacionalizace (např. více odborných rad cizinců žijících ve Finsku). Právě internacionalizace je nesmírně důležitá pro malé hospodářství, jako je Finsko a ve většině případů je tento přístup základním prvkem pro úspěch malých a středních podniků. Jak jsem již zmínil, vláda by měla například dát přednost intenzivnějšímu propojení s dobře vzdělanými cizinci ve Finsku, protože jsou obvykle mnohem více informováni o podnikatelské struktuře jak Finska, tak jejich domovských zemí (ve srovnání s místními občany – pozn. autora). Tyto tiché znalosti by jistě pomohly mezinárodním aktivitám malých a středních podniků, které by byly prospěšné pro všechny zainteresované strany.

5. Máte nějaké zkušenosti s podnikáním z jiných zemí? Pokud ano, v čem vidíte největší rozdíl?

Ano, zkušenosti mám z mé rodné Keni, kde má rodina provozuje rodinný podnik v rámci potravinářského a nápojového průmyslu. V tomto smyslu bych mohl říci, že hlavní rozdíl bude v tom, že podnikatelské prostředí Finska je mnohem méně zkorumpované než obchodní prostředí Keni. Z mého pohledu je tak podnikání ve Finsku o mnoho méně riskantní než podnikání v Keni.